

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Vita Jordan

**Seksizem v tuji popularni glasbi v šestdesetih letih
dvajsetega in v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2020

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Vita Jordan

**Seksizem v tuji popularni glasbi v šestdesetih letih
dvajsetega in v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja**

Diplomsko delo

Mentor: doc. dr. Milko Poštrak

Ljubljana, 2020

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, doc. dr. Milku Poštraku, za vso pomoč in podporo pri pisanju diplomskega dela. Prav tako se mu iz srca zahvaljujem za potrpežljivost, odgovore na moja nešteta vprašanja in hitro odzivnost. Brez njegovega mentorstva bi bilo pisanje zaključnega dela mnogo težje.

*Z vsem srcem se zahvaljujem mami, ki mi je stala ob strani, ko je bilo težko, in mi nudila pomoč,
ko sem jo potrebovala.*

*Hvala Tini, ki me je bodrila, ko sem potrebovala dodaten zagon,
in mi stala ob strani na vsakem koraku.*

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Vita Jordan

Naslov naloge: Seksizem v tuji popularni glasbi v šestdesetih letih dvajsetega in v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja

Kraj: Ljubljana

Leto: 2020

Število strani: 92

Število prilog: 3

Število virov: 110

Mentor: doc. dr. Milko Poštrak

Seksizem v tuji popularni glasbi v šestdesetih letih dvajsetega in v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja

Povzetek diplomskega dela

V diplomski nalogi sem raziskovala, na kakšen način se je izražal seksizem do žensk v besedilih najpogostejše poslušanih tujih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja in na kakšen način se je izražal seksizem do žensk v besedilih najpogostejše poslušanih tujih pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja ter kakšne so razlike v izražanju seksizma med obema obdobjema. Odločila sem se za kvalitativno vrsto raziskave, saj so me zanimali besedni opisi in ne številke.

V teoretičnem delu najprej pojasnim pojme, s katerimi v nalogi operiram. Začnem z opredelitvijo spola in odnosov med spoloma, nato nadaljujem z opredelitvijo seksizma, ki je osrednja tematika moje naloge. Svojo pozornost namenim tudi emancipacijskim procesom v zgodovini in položaju žensk v naši družbi. Pod drobnogled vzamem tudi kulturni kontekst emancipatornih procesov in popularno kulturo. Dotaknem se pojma popularna glasba in na kratko pojasnim distinkcijo med pop in rock zvrstjo. Za mojo tematiko sta izjemno pomembna tudi položaj žensk v popularni glasbi in obravnava le-teh v besedilih popularne glasbe, zato se v teoretskem uvodu posvečam tudi tema dvema vsebinama.

V empiričnem delu predstavim rezultate raziskave, v sklopu katere sem analizirala sto najpogostejše poslušanih tujih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja in sto najpogostejše poslušanih tujih pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja – skupno dvesto pesmi. Način izražanja seksizma do žensk je razviden že iz tem, ki sem jih obravnavala med analizo. Ob tem se pojavita tudi primera stereotipizacije moškega in seksizma do moškega spola. Ugotovila sem, da se v pesmih šestdesetih let dvajsetega stoletja pojavijo teme: stereotipizacija ženskega spola, želja po ženski ubogljivosti in stereotipizacija moškega spola, v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja pa teme: spolna objektifikacija, podrejanje ženske v odnosu, nasilje, želja po ženski ubogljivosti, želja po nadvladi moškega spola, zaničevanje ženskega spola in stereotipizacija ženskega spola. V obdobju drugega desetletja enaindvajsetega stoletja je tudi primer, povezan s seksizmom do moškega spola: spolna objektifikacija. Bistvenih razlik v izražanju seksizma med obema obdobjema žal nisem mogla natančno opredeliti, saj je bilo na prvih mestih lestvic šestdesetih let dvajsetega stoletja premalo gradiva za analizo, vključno z majhnim številom seksističnih izrazov; teh je bilo veliko več v besedilih najpogostejše poslušanih tujih pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja. Ugotovila sem, da so ženske, kljub dolgoletnemu boju za pravice, danes še vedno žrtve različnih oblik seksizma – tudi v glasbi. Seksizem se najpogostejše izraža skozi spolno objektifikacijo, zaničevanje in stereotipizacijo, ženske so postavljene v podrejeno vlogo, so žrtve nasilja, od njih pa se pogosto pričakuje, da bodo ubogljive in ponižne. Moški izražajo tudi željo po nadvladi lastnega spola. Tekom raziskave so se odprla

mnoga nova vprašanja, na podlagi katerih v predlogih izpostavim relevantnost nadaljnega raziskovanja tega področja.

Ključne besede: spol, odnosi med spoloma, popularna glasba

Sexism in foreign popular music in the sixties of the twentieth century and the second decade of the twenty-first century

Graduation Thesis Abstract

In my diploma thesis I researched how sexism was expressed in the lyrics of the foreign songs most frequently listened to in the 1960s and how it was expressed in the lyrics of the foreign songs most frequently listened to in the 2010s. I further researched the differences in expressing sexism between the two eras. I opted for the qualitative type of research, as I was interested in verbal descriptions rather than numbers.

The theoretical part begins by dealing with concepts used in my thesis. In the beginning I start by defining gender and gender relations. I then proceed by defining sexism as the central issue of my thesis. Much attention is devoted to emancipation processes in the history and societal position of women. The cultural context of emancipatory processes and popular culture is also carefully scrutinized. I touch upon the concept of popular music and explain the distinction between pop and rock genre in short. The societal position of women in popular music and the way they are dealt with in the lyrics of popular music are extremely important; the theoretical introduction therefore also covers both topics.

The empirical part of my thesis presents the results of the research, during which I analysed one hundred foreign songs most frequently listened to in the 1960s and one hundred songs most frequently listened to in the 2010s – 200 songs altogether. The manner of how sexism is expressed towards women is apparent from the topics covered throughout my analysis. This presents the case of stereotyping men and sexism expressed towards men. It was determined that the songs in the 1960s deal with the following topics: stereotyping women, desire for female obedience and stereotyping men. In the 2010s the topics deal with sexual objectification, a woman submitting in a relationship, violence, desire for female obedience, desire for male domination, expressing contempt for women and stereotyping women. In the 2010s the topic of sexual objectification of men also occurs. Unfortunately, fundamental differences in expressing sexism between both eras could not be accurately defined, as the songs in music charts in the 1960s offered insufficient material to provide analysis. Furthermore, the number of sexist expressions was too scarce. In 2010s, however, there were quite many sexist expressions in the lyrics of the songs most frequently listened to. Despite a long lasting fight for rights, the women nowadays are still the victims of different types of sexism – in music as well. They are most commonly exposed to sexual objectification, contempt and stereotyping; moreover, they are placed in inferior position and remain victims of violence. Women are often expected to be obedient and submissive. Men express their desire for gender domination. During my research a number of new issues emerged, according to which the relevance of subsequent research of this particular field is emphasized by the suggestions provided.

Keywords: gender, gender relations, popular music

PREDGOVOR

Študij socialnega dela mi je razširil obzorja in me naučil sprejemanja. Socialno delo teži k odpravi mnogih oblik razlikovanja, ki ljudem pripisujejo stereotipne značilnosti, zato bom – kot socialna delavka – morala biti pri svojem delu pozorna na dogajanje v družbi in med ljudmi. Ključno je, da bom znala prepoznati sporočila, ki jih ljudje posredujejo na različne načine, tudi skozi glasbo.

Glasba že od nekdaj tvori pomemben del mojega življenja. Z njo sem kot radijska moderatorica v tesnem stiku že od osnovne šole dalje, še pomembnejša pa je glasba zame zadnji dve leti, odkar jo tudi soustvarjam kot pevka v pop rock skupini. Glasba me sprošča in navdihuje, tolaži in spodbuja, mi daje pogum in motivacijo, mi odpira obzorja ter me spodbuja k razmišljanju. Pogosto se – ob poglobljanju v besedila, ko se poskušam vživeti v avtorja – sprašujem, kaj je želel z besedami sporočiti poslušalcu.

V svoji diplomski nalogi so me zato zanimali odnosi med spoloma v kontekstu razvijajoče se (mladinske) kulture v šestdesetih letih v Ameriki in Evropi. Te sem preučila skozi analizo izraznih oblik tistega časa – skozi pesmi. Osredotočila sem se na odnos do žensk, še posebej na seksizem, ki se izraža skozi glasbena besedila, med raziskovanjem pa nisem mogla spregledati niti primerov seksizma do moškega spola.

V sredini petdesetih let se je v Ameriki razvila popularna glasba, ki je takrat opevala predvsem najstniške vsebine. V šestdesetih letih dvajsetega stoletja, ko se je popularna glasba razširila po vsem svetu, pa je glasba – zdaj že zrelejših posameznikov – odsevala tudi spremenjen pogled na odnose med spoloma, ljubezen in spolnost. Dogajanje sta v drugi polovici šestdesetih let dvajsetega stoletja spremljala še dva včasih povezana in prepletena, včasih nasprotujoča si procesa: emancipacija žensk in boj za državljske pravice temnopoltih v ZDA. Vse to pa se je izražalo tudi skozi glasbo. Odnose med spoloma iz šestdesetih let prejšnjega stoletja, kakor se zrcalijo v glasbi, sem nato primerjala z odnosi med spoloma danes. Zanimalo me je namreč, ali se je v vsem tem času kaj spremenilo, in če se je – kakšne so te razlike.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI DEL	1
1.1. Spol	1
1.1.1. Odnosi med spoloma	2
1.2. Sekszizem	4
1.3. Kratek zgodovinski pregled emancipacijskih procesov	6
1.3.1. Začetek gibanj za ženske pravice	7
1.3.2. Tretji in četrti feministični val	9
1.4. Položaj žensk v naši družbi	10
1.5. Kulturni kontekst emancipatornih procesov	12
1.5.1. Popularna kultura	13
1.6. Popularna glasba	15
1.6.1. Med popom in rockom	16
1.6.2. Položaj žensk v popularni glasbi	17
1.6.3. Obravnava žensk v besedilih popularne glasbe	18
1.6.4. Obravnava žensk v ženskih besedilih	19
1.6.5. Obravnava žensk v moških besedilih	22
2. FORMULACIJA PROBLEMA	24
3. METODOLOGIJA	26
3.1. Vrsta raziskave	26
3.2. Merski inštrumenti in viri podatkov	26
3.3. Populacija in vzorčenje	26
3.4. Zbiranje podatkov	27
3.5. Obdelava in analiza podatkov	27
4. REZULTATI	29
5. RAZPRAVA	33
6. SKLEPI	42
7. PREDLOGI	44
8. UPORABLJENA LITERATURA	46
9. PRILOGE	55
9.1. Priloga 1: Seznam analiziranih pesmi	55
9.2. Priloga 2: Odprto kodiranje	80
9.3. Priloga 3: Osno kodiranje	90

1. TEORETIČNI DEL

1.1. Spol

Seksizem, ki je osrednja tema mojega diplomskega dela, izhaja iz delitve med spoloma in družbene konstrukcije te delitve. Spol ljudje pogosto delimo le na moški in ženski. Jogan (2011, str. 1) nas že na začetku svojega dela Seksizem v vsakdanjem življenju opomni, da se oblike seksizma, kot jih poznamo danes, ohranjajo in jih je težje odpravljati zato, ker je hierarhija med spoloma ključna pri organizaciji družbenega življenja. Tako se nam določeni procesi, ki prispevajo k ohranjanju seksizma, zdijo navidez naravni in rutinski. Da razlike med spoloma jemljemo kot naravne, pa piše tudi avtorica Leskošek (Leskošek, 2002, str. 7).

Iz tega izhajajo tudi avtorji Koletnik, Grm in Gramc (2016, str. 12), ki pravijo, da spol pogosto obravnavamo kot koncept, ki ga razumejo vsi ljudje, čeprav temu ni tako. Têrmin spol se lahko navezuje na spol, ki nam ga pripišejo že ob rojstvu, družbeni spol, spolno identiteto, spolni izraz in spolne vloge.

Spol, pripisan ob rojstvu oz. biološki spol se nanaša na anatomijo, spolne organe, raven hormonov spolnih žlez in kromosomov – ljudi deli na moške in ženske. Avtorji omenjajo tudi *spolne vloge*, vzorce vedenja, ki nam jih predpiše družba in so osnovani na binarnosti moškosti ali ženskosti. Spolne vloge so v družbi, v kateri živimo, osnovane na heteronormativnosti in patriarhatu, zato imajo moškost in moške spolne vloge znotraj družbe večjo moč. *Spolno identiteto* nam določijo glede na spol, pripisan ob rojstvu. Večina oseb v celoti sprejme in ponotranji pripisana spol in spolno identiteto. Nekatere osebe pa se soočajo z močnim neujemanjem in neusklajenostjo med spolom, pripisanim ob rojstvu, in lastnim doživljanjem svoje spolne identitete. *Spolni izraz* zajema vse vidne predstavitve osebne spolne identitete – kaže se z oblačili, ličili, frizuro, telesno držo ipd. Pomembno je tudi, da spolni izraz lahko izraža ujemanje s spolno identiteto oz. spolno vlogo, ki jo določa binarni sistem, ali pa ne (Koletnik, Grm in Gramc, 2016, str. 12).

»*Družbeni spol* je družbeni konstrukt, ki v naši družbi ljudi deli na moške in ženske in jim s tem pripisuje določene stereotipne spolne identitete, spolne izraze in tudi spolne vloge. Družbeni spol predstavlja individualno (pre)oblikovano spolno identiteto, katere osnova je samoidentifikacija« (Koletnik, Grm in Gramc, 2016, str. 12–19). O spolu kot družbeni konstrukciji piše tudi avtorica Leskošek. V svojem delu z naslovom Zavrnjena tradicija: ženske in ženskost v slovenski zgodovini od 1890 do 1940 (Leskošek, 2002, str. 7) navaja, da se

pomen telesnih in spolnih razlik v vsaki kulturi, času ali družbeni skupini različno konstruira. »Spolne razlike torej niso vzrok za določeno družbeno organizacijo neenakosti, pač pa družbena organizacija neenakosti vzpostavlja spolne razlike« (Leskošek, 2002, str. 7).

Družbeni spol igra pomembno vlogo tudi pri prezentaciji žensk v glasbi. Te so namreč v besedilih mnogokrat zastopane v skladu s stereotipnimi identitetami in spolnimi vlogami, ki jim jih pripisujeta družba in kultura. O tem priča tudi raziskava, ki jo omenjam v diplomskem delu. V tej namreč mnoga analizirana besedila prikazujejo žensko kot podrejeno, moškega pa kot dominantnega (Bretthauer, Zimmerman in Banning, 2006, str. 36–42), a nekoliko več o tem kasneje v teoretičnem uvodu.

1.1.1. Odnosi med spoloma

Pri raziskovanju seksizma in hkrati prezentacije žensk v glasbenih besedilih moramo upoštevati opredelitev odnosov in razlik med spoloma. Kot lahko ugotovimo, so pogledi na sam izvor razlik različni.

Nekateri znanstveniki trdijo, da je mogoče razlike v družbi razložiti z vidika hormonskih in možganskih razlik. Drugi pravijo, da je delitev med spoloma posledica biogramatike – gensko pogojenega programa, ki človeku že vnaprej določi določene načine vedenja. Tretji so prepričani, da do delitve spola v družbi prihaja zaradi očitnih fizičnih razlik med moškimi in ženskami. Zadnji pa delitev vlog med spoloma pripisujejo družbeni konstrukciji vlog spolov – z drugimi besedami: ljudje se učijo vedenja, ki se pričakuje od moških in žensk v njihovi družbi (Haralambos in Holborn, 1999, str. 589–594).

Tisti znanstveniki, ki menijo, da je razlike v obnašanju in vlogah v družbi mogoče razložiti z vidika hormonskih in možganskih razlik, to razlagajo z aktivnostjo hormonov, s katero je močno povezana tudi aktivnost živčnega sistema, zato imajo lahko hormoni vpliv tako na obnašanje in osebnost kot tudi čustveno dispozicijo. Tej razlagi naj bi po mnenju strokovnjakov pritrjevali tudi različni poskusi z živalmi, ki dokazujejo povezavo med androgeni in agresivnim vedenjem (Haralambos in Holborn, 1999, str. 590).

Teorija o možganskih razlikah med spoloma temelji na delitvi možganov na polovici, ki naj bi bili specializirani za različne naloge. Leva je odgovorna za jezike in analitične spretnosti, desna pa za vizualno-prostorske zmožnosti – te se nanašajo na umetniške, matematične in inženirske spretnosti. Nekateri raziskovalci trdijo, da je leva hemisfera možganov po drugem letu starosti bolj dominantna pri dekletih, fantje pa so bolj napredni v funkcijah, ki jih obvladuje desna stran možganov. Za to razliko naj bi bili odgovorni

hormonski vplivi na možgane (Gray in Buffrey, *Sex differences in emotional and cognitive behaviour in mammals including man: adaptive and neural bases*, 1971, kot navedeno v Haralambos in Holborn, 1999, str. 591).

Antropologa Lionel Tiger in Robin Fox trdita, da je za razlike med moškimi in ženskami odgovorna biogramatika. Gre za gensko pogojen program, ki načine vedenja človeka določa že vnaprej. Teh predispozicij raziskovalca ne enačita z nagonom, saj jih lahko kultura znatno preoblikuje, a vendar imajo bistven vpliv na človeško vedenje. Čeprav sta si biogramatiki žensk in moških precej podobni, so med njima pomembne razlike. Moški naj bi bili bolj agresivni in dominantni v primerjavi z ženskami, ki jih, v nasprotju z moškimi, njihova biogramatika programira, da rojevajo otroke in zanje tudi skrbijo (Tiger in Fox, *The Imperial Animal*, London, 1972, kot navedeno v Haralambos in Holborn, 1999, str. 592).

George P. Murdock biološke razlike med spoloma vidi kot temeljne za delitev dela v družbi glede na spol. Kot meni avtor, biološke razlike, npr. večja fizična moč pri moških, in dejstvo, da ženske rodijo otroke, vodijo do spolno pogojenih vlog iz čiste praktičnosti. Delitev dela glede na spol pa je najbolj učinkovit način organiziranja družbe (Murdock, *Social Structure*, New York, 1949, kot navedeno v Haralambos in Holborn, 1999, str. 594).

Razlike med spoloma so z genetiko in evolucijo želeli povezati tudi sociobiologi. Ti menijo, da se posamezni pripadniki vrst razlikujejo po svojih fizičnih lastnostih. Tisti, ki so svojemu okolju najbolj prilagojeni, imajo največjo možnost preživetja in razmnoževanja. Sociobiologi pravijo, da se ne razvijajo le fizične lastnosti, temveč tudi vedenje. Hkrati pa menijo, da živalskemu in človeškemu vedenju vladajo genska navodila, ki povečujejo možnost, da se prenesejo naprej na naslednje generacije in jim tako omogočijo preživetje. Oba spola uporabljata različne strategije, da povečata svoje možnosti za prenos genov na naslednjo generacijo. Različne reprodukcije strategije pa povzročajo različno vedenje pri moških in ženskah in jih vodijo do različnih družbenih vlog. Moški so tako – glede na svoje spolno vedenje bolj – svobodni, ženske pa bolj previdne pri izbiri najboljšega partnerja zase (Haralambos in Holborn, 1999, str. 592, 593).

Da so vloge spolov ustvarjene kulturno in ne biološko pa – v nasprotju z zgoraj navedenimi – meni avtorica Ann Oakley. Ljudje se naučijo vedenja, ki se pričakuje od moških in od žensk v določeni družbi. Po njenem mnenju lahko kulturni faktorji preglasijo biološke težnje, ki pogojujejo razlike v moškem in ženskem obnašanju. Spol je torej s tega vidika družbena konstrukcija (Haralambos in Holborn, 1999, str. 597).

Avtorica Alenka Švab (2002, str. 203, 204) nas opomni na to, da so se razmerja med spoloma skozi zgodovino konstantno spreminjala. V devetnajstem stoletju je bila percepcija

ženskosti in moškosti v zahodnih družbah popolnoma drugačna od današnje. Ženske so bile takrat postavljene predvsem v zasebno sfero, medtem ko so pripadniki moškega spola zasedali položaje v javni sferi. Avtorica poudarja tudi, da »biološki spol« ne more več služiti argumentacijam o univerzalnem razlikovanju med moškim in ženskim spolom. Kljub temu, da večina družb temelji na tem razlikovanju med moškimi in ženskami, so kulturne razlike med spoloma dokaz, da ni univerzalne kategorije spola, ki bi opredeljevala vse ženske ali moške.

Poštrak (doc. dr. Milko Poštrak, Fakulteta za socialno delo, osebna komunikacija, 9. 5. 2020) navaja, »[...] da so mnogi – tudi on osebno – v šestdesetih letih prejšnjega stoletja mislili, da bodo v kontekstu »subkulture« redefinirali razmerja med spoloma, a so se ta razmerja v dobršni meri ohranjala«.

O odnosih med spoloma v subkulturah piše tudi Brake (1983, str. 124, 125), ki pravi, da fantom subkulture dovoljujejo odkrivanje in vlaganje v oblike moškosti. Možje so pri rutinskem, še posebej težkem delu v industriji, ponosni na svojo sposobnost opravljanja težkih del. Svojo vzdržljivost nato fantje poudarjajo v krutih seksističnih razgovorih o ženskah, spolnosti in tudi v norčevanju iz homoseksualnih moških. Ženske po mnenju avtorja živijo v svetu, v katerem imajo vlogo podrejenih, medtem ko v spolnosti dominirajo pripadniki moškega spola. »To je svet, kjer je seksizem izoblikovan kot dognana, nevprašljiva superiornost moških. V tem smislu ženske zavzemajo dva položaja: svojo vlogo v njihovem specifičnem družbenem razredu in svoj položaj v patriarhalnosti« (Brake, 1983, str. 125).

Ženske so v subkulturnih študijah pogosto spregledane, pišeta avtorici McRobbie in Garber (McRobbie in Garber, 2000, str. 12–17). Če pa so pripadnice ženskega spola vendarle obravnavane, v zapisih običajno predstavljajo stereotipno vlogo ženske, ali pa avtorji poudarjajo njihovo spolno privlačnost. Avtorici poudarjata, da dekleta v subkulturah ostajajo nevidna, ker izraz »subkultura« povezujemo z moškostjo. A ravno v šestdesetih letih dvajsetega stoletja so se odprla vrata, ki so ženskam omogočila večjo participacijo v subkulturah.

1.2. Seksizem

Pomembno je, da znamo seksizem prepoznati, saj se vsakodnevno pojavlja v različnih prikritih in subtilnih oblikah (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 39–43). V kontekstu svoje naloge torej predstavljam različne definicije in oblike seksizma, saj bom le s tem predrazumevanjem dobila odgovor na zastavljena raziskovalna vprašanja.

S seksizmom se srečujemo na dnevni ravni, a ga večkrat spregledamo ali pa ga jemljemo kot samoumevnega. Težava se začne s prepričanjem, da spolna diskriminacija v družbi ni več problem, to pa temelji predvsem na pomanjkanju informacij. Vsakodnevna spolna diskriminacija je spregledana, po drugi strani pa v primerih, ko ženska npr. dobi tožbo v zvezi s spolno pristranskostjo, to postane velika novica. Avtorja dela z naslovom *Modern Sexism: blatant, subtle and covert discrimination* iz leta 1995 izpostavljata, da je spolna diskriminacija v družbi še vedno zelo prisotna – na določenih področjih naj bi postajala celo še bolj izrazita (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 3).

Literatura navaja več definicij seksizma. Po prvi sodobni seksizem vključuje tako predsodke proti ženskam kot stereotipe in moč, ki jo morajo moški izkazovati v vsakdanjih praksah diskriminacije (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 39).

Avtorici Šadl in Jogan (Šadl in Jogan, 1992, str. 141) seksizem označujeta kot celoto stališč in vedenj do žensk, obravnava teh kot manj vrednih in manj sposobnih bitij z različnimi negativnimi lastnostmi pa je njegova bistvena značilnost. Ženskam so tako po tej definiciji pripisane lastnosti, kot so pasivnost, čustvenost, iracionalnost in odvisnost, sestavni del seksizma pa so stereotipi in predsodki.

Lindisfarne in Neale (Lindisfarne in Neale, 2017, str. 320, 321) v delu z naslovom *Seksizem, družbeni razred in nasilje* pišeta, da je cilj bogatih in močnih posameznikov družbe ohranjanje neenakosti. To je najlažje doseči z nasiljem – v tem primeru s spodbujanjem prepričanja, da med moškimi in ženskami obstajajo močno opazne razlike. Na ta način neenakost, seksizem in grožnja seksualnega načina nasilja postajajo nekaj, s čimer odraščamo. Različne ideologije se uporabljajo kot sredstvo za ustvarjanje občutka neenakosti, a se znotraj družbe spolno neenakost jemlje za nekaj bolj običajnega kot na primer rasizem.

Lindisfarne in Neale (2017, str. 326) pa ponudita definicijo, ki pravi, da »[...] o seksizmu govorimo, ko so razlike na podlagi družbenega spola – med »moškimi« in »ženskami«, pa tudi med »heteroseksualci« in »homoseksualci« – družbeno zaznamovane do te mere, da jih ne moremo ignorirati. Družbeni spol se kaže vsakič, ko se zaradi nekoga ali nečesa – od bežne geste do čiste zlorabe – zaveš, da nisi le oseba, ampak tudi ženska, moški, hetero- ali homoseksualec.«

Ker me zanima predvsem prezentacija žensk znotraj glasbenih besedil, je pomembno, da izpostavimo tudi tiste oblike seksizma, ki so prikrite in jih mogoče na prvi pogled ni lahko zaznati.

Avtorja Benokraitis in Feagin (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 39–43) navajata tri vrste seksizma, ki ga ženske izkusijo na dnevni ravni: prikriti, subtilni in odkriti seksizem. *Prikriti*

seksizem se nanaša na neenakopravno in zlonamerno ravnanje z ženskami, ki je prikrito, namerno in pogosto izhaja iz škodoželja. Je zelo težko dokazljiva in dokumentirana oblika. Pod pojmom *subtilni seksizem* razumemo neenakopravno in zlonamerno ravnanje z ženskami, ki je v primerjavi z odkritim seksizmom običajno manj očitno in vidno. Pogosto ga ne opazimo, ker ima večina ljudi subtilno seksistično vedenje za naravno ali običajno. Ta oblika seksizma zna biti na videz razmeroma nedolžna in manipulativna, namerna ali nenamerna, dobronamerna ali slabonamerna, prav tako je težko dokazljiva. *Seksizem v odkriti obliki* se nanaša na neenakopravno in zlonamerno ravnanje z ženskami, ki je običajno precej očitno in ga je mogoče enostavno dokumentirati. Odkriti seksizem vključuje spolno nadlegovanje, zbijanje seksističnih šal, uporabo seksističnega jezika, fizično nasilje in druge oblike očitnega neenakega obravnavanja znotraj družine, zaposlitvenega prostora, politike, religije, prava in drugih področij.

Po Mills (2008, str. 10) se odkriti ali neposredni seksizem izraža z uporabo nekih skozi zgodovino oblikovanih diskriminatornih mnenj o ženskah. Te izjave nakazujejo na to, da na ženski spol, v primerjavi z moškim, gledamo poniževalno. Proti tej vrsti nasilja, torej odkritemu seksizmu, so se predstavnice feminističnega gibanja najbolj borile, prav zato pa je odkriti seksizem postal v družbi na nek način »stigmatiziran«. Tako so ljudje, ki javno uporabljajo jezik odkritega seksizma, pogosto označeni kot konzervativci ali šovinisti.

1.3. Kratek zgodovinski pregled emancipacijskih procesov

Šestdeseta leta dvajsetega stoletja sem v svojo analizo vključila zato, ker so v primerjavi s petdesetimi in sedemdesetimi leti prejšnjega stoletja bistveno odstopala. Zaradi velikih sprememb, do katerih je prišlo v tistem času, mnogi šestdeseta leta nazivajo tudi z izrazom »kontrakultura«. To obdobje med drugim povezujemo z vzponom rock glasbe, novimi pogledi na spolnost in goloto ter prizadevanjem za radikalne kulturne spremembe, ki je bilo v veliki meri posledica seksualne revolucije. Ženska gibanja in žensko razumevanje spolnosti sta v obdobju seksualne revolucije igrala pomembno vlogo (Escoffier, 2004, str. 3).

Gibanje za državljanske pravice, v katerem so si aktivisti prizadevali za enakost ne glede na raso, spol ali vero, je služilo kot dodaten povod, da so se gibanjem za pravice pridružile tudi ženske in homoseksualci (Kurtz, b.d., str. 29).

Obdobje šestdesetih let, ki je bilo indikativno v mnogo pogledih, me je pritegnilo tudi zato, ker sem želela izvedeti, kaj so v tistem času imeli za povedati odraščajoči najstniki tako imenovane »baby boom« generacije, rojeni v petdesetih letih. Tudi sam »baby boom« je

močno vplival na ženske, ki so pod družbenim pritiskom javnosti prevzemale odgovorno vlogo mater in žena. Ta poziv je med ženskami, ki so hrepenele po bolj izpopolnjenem življenju tudi izven družine, povzročil veliko nezadovoljstvo. Prav to pa je pripomoglo k rojstvu feminističnega gibanja šestdesetih let (History.com Editors, 2010).

V obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja se je položaj žensk torej pričel spreminjati. A seksizem še danes, kljub dolgoletnim bojem za pravice in enakost žensk, ni izkoreninjen. Nekateri, dolga leta prikriti primeri skrajnega seksizma, celo spolnih zlorab, so na plano prišli pred nedavnim – leta 2017 je bil filmski producent, Harvey Weinstein, končno obtožen spolnega nadlegovanja žensk. To je sprožilo nova feministična gibanja (Burkett in Brunell, 2020).

Gibanja za pravice žensk igrajo pomembno vlogo pri odpravljanju neenakosti med spoloma, ki se na neki ravni diskriminacije do ženskega spola izraža skozi seksizem.

1.3.1. Začetek gibanj za ženske pravice

Feminizem kot vera v politično, gospodarsko in kulturno enakost žensk ima korenine v najzgodnejših obdobjih človeške civilizacije. Feministična gibanja so v grobem ločena na tri valove (History.com Editors, 2019), sama pa se v nadaljevanju dotaknem tudi najaktualnejšega, četrtega vala feminizma, o katerem je v literaturi precej govora.

Gibanje za ženske pravice so leta 1848, ko je v New Yorku potekala konvencija o ženskih pravicah, pričele borke za pravice žensk, sufražetke. Naslednjih petdeset let so se borke za volilne pravice posvečale izobraževanju javnosti o pomenu vloge žensk v volilnem prostoru. Ob začetku 20. stoletja pa je boj za ženske pravice dosegel vrhunec in gibanje sufražetk je postalo množično gibanje. Leta 1920 so zaradi skupnih prizadevanj organizacij The National American Woman Suffrage Association in National Women's Party v ZDA dokončno ratificirali 19. amandma, ki je ženskam omogočal volilno pravico. Na ta dosežek gledamo kot na enega izmed največjih dosežkov žensk v napredni dobi (National Women's History Museum, b.d.). Po letu 1920 so feministične aktivistke svojo energijo usmerile v izvajanje sprememb zakonodaje na področju dela in boju proti diskriminaciji žensk na delovnem mestu (Kang, Lessard, Heston in Nordmarken, b.d.).

Položaj žensk se je sicer spremenil že nekoliko prej, med prvo svetovno vojno (1914–1918), ko so bile ženske primorane zasesti delovna mesta moških, ki so odšli na fronto. Opravljale so enaka dela kot pred tem moški, a so bile zanje slabše plačane. Kasneje so bile bodisi odpuščene, bodisi so enako delo za nižje plačilo opravljale še naprej. Tako so leta 1918

ženske delavke v Združenem kraljestvu organizirale stavko in zahtevale enako plačilo za delo kot moški. To je bila prva tovrstna stavka v državi, ki so jo organizirale, vodile in zmagale ženske (Anitha in Pearson, 2013).

Med vsemi gibanji, ki so si v sredini šestdesetih let dvajsetega stoletja prizadevala za spremembe, je na oživitve drugega feminističnega vala najbolj vplivalo gibanje za državljanske pravice temnopoltih v ZDA. Ženske je prav to gibanje navdihnilo, da so organizirale proteste proti podrejenosti žensk (Carlson, 2017).

Hkrati pa ne smemo pozabiti na številne ženske predstavnice, ki so odigrale pomembno vlogo tudi pri samih prizadevanjih za državljanske pravice temnopoltih, čeprav so jih pogosto zasenčili moški predstavniki. Mnoge ženske so v sklopu omenjenega gibanja postale celo žrtve spolne diskriminacije in spolnega nadlegovanja ter se kasneje pridružile feminističnemu gibanju za enakost žensk (Library of Congress, b.d.).

Boj za pravice žensk je v šestdesetih letih postajal vse glasnejši. Tako se je z Betty Friedan, avtorico knjige *Feminine Mystique*, pričel drugi feministični val. V tem času je veliko ljudi feminizem začelo nazivati kot »gibanje za osvoboditev žensk«. Amandma iz leta 1972 o enakih pravicah žensk, ki je prepovedoval diskriminacijo na podlagi spola, žal ni bil nikoli sprejet, leto kasneje pa so feministke vseeno slavile zmago v razsodbi sodišča, ki je ženskam omogočila pravico do odločanja o splavu (History.com Editors, 2019).

Z drugim valom feminizma lahko povežemo tudi že omenjeno seksualno revolucijo v šestdesetih letih dvajsetega stoletja, ki pomeni preobrat v moralni in družbeni miselnosti o spolnosti (Modic, *Čakajoč na revolucijo*, 2008 kot navedeno v Sever in Horvat, 2017). Seksualna revolucija je bila sprva v domeni žensk, kasneje pa so se tej pridružili tudi homoseksualni pari in heteroseksualni moški. Revolucija zadnjim ni prinesla ničesar novega, razen lažjega dostopa do žensk, hkrati pa jim je omogočala, da so še naprej ohranjali simbol moškega predstavnika – vključujoč elemente seksizma in mačizma (Sever in Horvat, 2017).

Kot poseben primer boja za ženske pravice velja omeniti tudi Miss America Peagant Protest, ki je leta 1968 v New Jerseyju potekal v znak protesta proti lepotnemu tekmovanju za Miss Amerike. Na shodu se je zbralo veliko število žensk, ki so želele izpostaviti negativen vpliv lepotnih tekmovanj, zato so v znak protesta in osvoboditve v zabojnikih sežigale svoje nedrčke, pasove, pincete, visoke pete itd. (Women's Rights 1960, b.d.)

Kot lahko zaključimo, so se ženske v šestdesetih letih prejšnjega stoletja začele upirati družbenim vlogam, v katere so jih postavljali moški pripadniki družbe. To pomeni, da so se vse manj trudile prilagajati stereotipnim vlogam gospodinj oziroma mater. Začele so

sprejemati svojo seksualnost in zahtevale enake pravice, povezane z delom zunaj štirih sten doma (Labbe, 2012).

Escoffier (2004, str. 6) pravi, da seksualna revolucija ni bila le revolucija, ki je vplivala na spolno vedenje, pač pa tudi kulturna revolucija. Imela je namreč vpliv na mnoge socialne spremembe. V kulturi je postalo eksperimentiranje veliko bolj sprejemljivo in je tako prispevalo k razvoju seksualnih norm.

Seksualna revolucija je močno vplivala tudi na dogajanja v glasbi, ki je postala veliko bolj svobodno izrazno polje (Craighill, Black, Ignaczak, Kirby in Hendricks, b.d.). Ponovno je postalo sprejemljivo, da moški žensko postavljajo v manjvredno vlogo. Ker glasbeni videi do osemdesetih let prejšnjega stoletja praktično niso obstajali, sta se seksizem in seksualizacija žensk seveda izražala skozi besedila. To velja tudi za mnoge svetovno uspešne pesmi (Labbe, 2012).

1.3.2. Tretji in četrti feministični val

V sredini devetdesetih let prejšnjega stoletja so se s tretjim feminističnim valom zamajali temelji številnih konstruktov, vključno s pojmi »univerzalne ženskosti«, spolnosti, telesa, seksualnosti in heteronormativnosti. Dekleta v devetdesetih so prepričana, da je mogoče »nositi push-up nedrček in imeti možgane« (Rampton, 2015). Po Drucker (2018) nova ideologija poskuša izpodbiti definicije ženskosti, ki izhajajo iz drugega vala, saj naj bi se v njem preveč osredotočili na izkušnje belih žensk iz srednjega razreda. Zagovornice tretjega vala kot pomembne dejavnike feminizma izpostavljajo raso, narodnost, razred, religijo in spol.

Med pomembnejšimi gibanji zadnjega obdobja je gibanje Me Too, ki se je leta 2006 v ZDA začelo kot pomoč žrtvam spolnega nasilja. Večje pozornosti je bilo deležno po letu 2017, ko je bil filmski producent Harvey Weinstein obtožen spolnega nadlegovanja žensk. To je spodbudilo še ostale žrtve spolnega nasilja, da so svoje izkušnje pričele širiti prek družbenih omrežij. Po zaslugi gibanja je bilo zaradi spolnega nadlegovanja obsojenih na stotine moških (Burkett in Brunell, 2020).

Začetek četrtega vala feminizma lahko najverjetneje povežemo z dogodkom iz leta 2012, ko je proteste in ogorčenje sprožil primer brutalnega posilstva v Indiji. To gibanje se med drugim osredotoča na spolno nadlegovanje, telesno podobo in kulturo posilstva, za seznanjanje javnosti z dotično problematiko pa s pridom izkorišča zlasti družbena omrežja (Burkett in Brunell, 2020).

Pet let kasneje, ko je vodenje ZDA prevzel Donald Trump, se je začelo gibanje Women's March. Novica o Trumpovi izvolitvi je zaradi njegovega javnega izražanja sovraštva do žensk razburila javnost in pri mnogih sprožila občutke šoka in zgražanja. Osrednji temi gibanja sta intersekcionalnost in spolno zatiranje žensk, hkrati se opozarja tudi na potrebo po družbenih spremembah, ženske pa se spodbuja, da se uprejo naraščajočemu in vidnemu sovraštvu, rasizmu in mizoginiji (Meyer in Tarrow, 2018, str. 75-81).

Pripadnice gibanja želijo izkoristiti (politično) moč žensk, ki prihajajo z različnih področij in iz različnih okolij, hkrati pa moč te skupnosti izkoristiti za ustvarjanje korenitih družbenih sprememb. Aktivisti verjamejo, da so pravice žensk človekove pravice in da so človekove pravice ženske pravice (Women's March, b.d.).

Danes gibanja za pravice žensk za ozaveščanje uporabljajo predvsem družbena omrežja. Družbeni mediji so se namreč izkazali kot izredno pomembni in učinkoviti pri ozaveščanju javnosti o vprašanjih, ki so povezana s pravicami žensk (Nowacka in Loiseau, 2015, str. 1).

1.4. Položaj žensk v naši družbi

Vzporedno z gibanji za pravice žensk se je v zgodovini spreminjal tudi njihov položaj. A pogledi avtorjev, na katere se sklicujem v tem poglavju, dokazujejo, da so ženskam vedno pripisovali drugačne lastnosti, kot so jih pripisovali moškim. Začenjam z avtorico Leskošek (2002, str. 34), ki piše, da je imela v zgodovini delitev na um in telo za ženske usodni pomen. Različne ideologije so jih namreč vezale le na binarni spol. Za moške so bile »rezervirane« lastnosti, kot so pamet, razum, objektivnost, racionalnost, zmožnost sprejemanja odločitev in produciranje znanosti. V nasprotju s tem pa so ženskam pripisovali lastnosti, kot so čustva, čutnost, telesnost, neracionalnost, subjektivnost in preprostost v mišljenju.

Avtorica Anžič *Slovenka* (kot navedeno v Leskošek, 2002, str. 191, 192), je v delu *Slovenka* zapisala, da so najpogostejše omenjene ženske lastnosti kratka pamet, naivnost, klepetavost, hinavščina in nečimrnost. V moških je prezir do žensk globoko zakoreninjen in zanimajo jih le tedaj, ko opravljajo svoj naravni poklic. Ženska velja za inferiorno bitje, ki potrebuje varuha. Glavni argument proti ženski enakopravnosti je ta, da ima šibkejšo telo, kar jo postavlja tudi v vlogo šibkejšega spola. Splošno mnenje naj bi bilo tudi, da ženske duševno zaostajajo za moškimi, saj so brez poguma, bolehe in vdano prenašajo trpljenje. Prav tako ženske nimajo lastnega prepričanja.

Tudi avtorica Jogan (1991, str. 33–36) navaja, da je diferenciacija po spolu konstitutivna za posameznika in družbo. V preteklosti so ženskam pripisovali lastnosti, ki družbeno niso

imele takšne veljave kot lastnosti, ki so jih pripisovali moškim. Ženske so zaradi določenih lastnosti sicer definirali kot pomembne, a prav zaradi teh istih lastnosti so bile hkrati tudi drugorazredna bitja. Identiteta žensk je definirana s pripadnostjo moškim, hkrati pa polna lastnosti, kot so pomočniškost moškemu in nasprotje moškim lastnostim. Tako je družina edini prostor, v katerem se mora v resnici uresničevati vse življenje in delovanje žensk.

Po Jogan (2001, str. 51) je tradicionalno opredeljevanje žensk kot mater in gospodinj opravičevalo njihovo izključenost iz javnega in političnega življenja. K njihovi izključenosti je prispevala tudi razlaga, da je politika umazana, groba in strogo racionalna zadeva, ki je sama po sebi neprimerna za ženske – te so namreč po »naravi« primerne za bolj »vzvišene« dejavnosti.

Zaviršek navaja, da je bil klasični patriarhat, ki ga pojmuje kot kulturo in strukturo moške dominacije nad ženskami, tako v javni kot zasebni sferi, utemeljen na mišljenju o ženski naravni šibkosti in intelektualni manjvrednosti. A vseeno je bila ženska zaradi svoje nežnosti, sposobnosti rojevanja in skrbi za odvisne nenadomestljiva, saj je moškemu krasila sicer pusto življenje. Danes pa nadaljevanje starega patriarhata označujemo z izrazom neopatriarhat – le da je ta postavljen v nove okoliščine in ima drugačne pojavne oblike. Ženske so danes tudi v kapitalističnih državah na dobro plačanih delovnih mestih nekaj običajnega. Zato jih ne opisujemo več kot intelektualno inferiorne moškim, ampak bolj kot njihove tekmice za višje položaje (Zaviršek, 2018, str. 11, 12).

Lasch (2012, str. 221, 222) v svojem delu z naslovom *Kultura narcisizma* piše, da je tradicija kavalirstva nekdanj prikrivala in do neke mere tudi olajševala organizirano zatiranje žensk. Moški so svojo politično in ekonomsko moč monopolizirali, ampak so svoje gospodarstvo naredili ženskam sprejemljivejše, če so ga obdali z ritualom spoštovanja. Oklicali so se za zaščitnike šibkejšega spola. Tako je ta sicer zoprna, a koristna pretveza omejila njihove možnosti, da bi ženske izkoriščali z uporabo gole fizične moči. Po drugi strani pa je tradicija »droit de seigneur« ali »gospodova pravica«, ki je upravičevala izkoriščevalske podvige privilegiranih stanov proti podrejenim ženskam, dokazovala, da moški na ženske nikoli niso nehali gledati kot na lahek plen.

Zaključujem z mislijo avtorice Jogan, ki nas opomni, da je bila vloga žensk za obstoj in delovanje družbe vedno pomembna. S tem pa sta se v večini znanih družb skozi zgodovino povezovali tudi popolna družbena nemoč in izključenost žensk iz javnega delovanja. Pomemben del odgovora na vprašanje, kako se je lahko takšno stanje ohranjalo, je tudi v vzorcih ženskosti in moškosti ter družbeni vlogi obeh spolov. Ženska vloga je bila vedno pojasnjena v nasprotju z moško, kot primarna vloga pa ji je bila dodeljena vloga žene, matere

in gospodinje, te vloge pa naj bi opravljala z ljubeznijo in iz ljubezni (Jogan, 2001, str. 60, 61).

1.5. Kulturni kontekst emancipatornih procesov

Vloga ženske in odnos do žensk sta kot del posamezne kulture (so)odvisna od nje, hkrati pa tvorita njene značilnosti. Jogan (2001, str. 1) piše, da je v znanih zgodovinskih družbah prevladovala moškosrediščna ali andorcentrična kultura. Kot je zapisala v svojem delu, so zunanji izrazi moškosrediščne kulture manj vidni ali pa jih sploh več ni. Vendar to še ne pomeni, da je androcentrizem izkoreninjen (Jogan, 2001, str. 90).

Kulturo lahko razumemo kot naučeno obnašanje. Tylor *Primitive Culture* (kot navedeno v Brake 1983, str. 20) piše, da ko kulturo »[...] pojmuje v njenem širšem etnografskem pomenu, je tista kompleksna celota, ki vsebuje znanje, prepričanje, umetnost, moralo, pravo, običaje in druge sposobnosti in navade, ki si jih je človek pridobil kot član družbe«.

Brake v svojem delu *Sociologija kulture in mladinskih subkultur* (1983, str. 21–23) navaja, da se ljudje rodimo v določenem družbenem razredu, ki ima izrazit način življenja. Te načine krajevno preoblikujeta regija in soseščina. Torej vrednote, percepcije, obnašanje in institucije vplivajo na družbene odnose teh skupin, na nas same, mi pa prav tako vplivamo na vse troje. Vrednote in družbeni pomeni, ki so utelešeni v njih, tvorijo kulturo skupine. Ljudje si začnemo graditi identiteto, ki je vsebovana v tem spletu družbenih odnosov in pomenov, in kultura je tista, ki nam s prenašanjem tega pomena pomaga osmisliti svet in usmeriti naš razvoj. Po Brakeu torej »[...] kulturo lahko razumemo kot vir potencialnih pomenskih struktur, ki jih akterji podedujejo« (Brake, 1983, str. 21–23).

Muršič (2000, str. 245) navaja, da kulture danes ne moremo več razumeti kot statične ali substancialne, temveč, da gre za vedno znova pogojevano mrežo, znotraj katere delujejo posamezniki. Dalje Muršič zapiše tudi razmišljanje avtorja Rottenburg *Translating organizational Change* (kot navedeno v Muršič, 2000, str. 246), da je vsaka kultura neka slika, sestavljena iz ločenih delov. Ti deli nikoli ne rastejo skupaj in niso brezhibno zraščeni, ampak ostajajo do določene mere kontingentni in nekonsistentni. Ker rast v tem primeru ni nikoli končana, Rottenburg pravi, da lahko kulturo še najbolj označimo na podlagi njene nekonsistentnosti in specifičnih oblik transformacij.

Ne obstaja torej le ena kultura, temveč obstaja več njih. Različne kulture pa ne obstajajo le na različnih lokacijah, ampak tudi znotraj iste lokacije. Kulture, ki oblikujejo neko »razpoznavno« kulturo, pa so podkulture – njeni sestavni deli (Muršič, 2000, str. 246).

Walbyjeva je prepričana, da je kultura zahodnih družb nenehno ločevala med moškimi in ženskami in pričakovala od njih različne tipe vedenja. Pravi, da »[...] je ženskost, čeprav se razlikuje glede na razred, etničnost in še posebno starost, v zadnjem stoletju in pol stalno ločena od moškosti« (Walby, *Theorizing Patriarchy*, 1990, kot navedeno v Haralambos in Holborn, 1999, str. 619). Kljub temu, da je ta vrsta delitve ostala močna, pa so se lastnosti, ki naj bi žensko opredeljevale kot »ženstveno«, znatno spremenile (Walby, *Theorizing Patriarchy*, 1990, kot navedeno v Haralambos in Holborn, 1999, str. 619).

1.5.1. Popularna kultura

Ko želimo opredeliti popularno kulturo, običajno pomislimo na definicijo, ki jo opredeljuje kot kulturo, priljubljeno s strani širokega kroga ljudi – tu zadošča, da preučimo prodajo knjig, zgoščenk, filmov itn. (Storey, 2018, str. 5). Številni avtorji so poskušali najti ustrežnejše poimenovanje, vendar bom za potrebe diplomskega dela uporabila kar izraz popularna kultura, ki je v splošni rabi.

Avtor Storey (Storey, 2018, str. 5) poleg zgoraj navedenega vidika ponudi še pet različnih opredelitev popularne kulture. Drugi vidik popularno kulturo definira kot tisto, ki preostane, ko definiramo visoko kulturo, torej ta ne ustreza standardom »visoke kulture«. Z drugimi besedami, gre za definicijo popularne kulture kot nižje kulture. To opredelitev pogosto podkrepi trditev, da je popularna kultura množična kultura, ki je komercialne narave, medtem ko je visoka kultura rezultat ustvarjanja (Storey, 2018, str. 6).

Tretja definicija to vrsto kulture opredeljuje kot množično kulturo, kar lahko povežemo s prejšnjo opredelitvijo. Po tej definiciji je popularna kultura strogo komercialna, proizvedena za množično uporabo (Storey, 2018, str. 8).

Naslednja definicija popularno kulturo pojmuje kot tisto, ki izvira »iz ljudi«. Tukaj o popularni kulturi govorimo kot o kulturi ljudstva ali »ljudski« kulturi (Storey, 2018, str. 9).

Na politični analizi italijanskega marksista Antonija Gramschija, zlasti na njegovem razvoju koncepta hegemonij, temelji peta definicija popularne kulture. Gramschi ta izraz uporablja za ponazoritev načina, s katerim prevladujoče skupine v družbi prek »moralnega in intelektualnega« vodstva pridobivajo soglasje skupin, ki so v družbi podrejene. Ta pristop popularno kulturo opredeljuje kot mesto spopada sil odpora podrejenih skupin v družbi in sil vključevanja, ki delujejo v korist prevladujočih družbenih skupin (Storey, 2018, str. 10).

Zadnja opredelitev popularne kulture temelji na nedavnih razpravah o postmodernizmu. Ta trdi, da je postmoderna kultura tista, ki ne pozna več razlikovanja med visoko in popularno kulturo (Storey, 2018, str. 12).

Povzamemo lahko, da je vsem definicijam – ne glede na opredelitev, ki jo podajajo – skupno vztrajanje pri dejstvu, da je popularna kultura nedvomno nastala šele s procesom urbanizacije in industrializacije (Storey, 2018, str. 12).

Muršič (2000, str. 63) množično kulturo opredeljuje kot tisto, »[...] katere proizvodi so bistveno posredovani skozi množične medije in jih je mogoče neskončno reproducirati, medtem ko naj bi bila popularna kultura tista, ki v vsakem primeru najizraziteje zaznamuje življenje večine ljudi«. Pravi tudi, da popularna kultura ni vezana na družbene sloje, ampak je njena moč v tem, da prebija slojne delitve (Muršič, 2000, str. 63).

Na razvoj popularne kulture, na slog, ideje, perspektive in odnose vpliva vse »popularno«, kar se dogaja okoli nas. Na popularno kulturo v veliki večini od začetka dvajsetega stoletja močno vplivajo tudi množični mediji. Popularna kultura se nenehno spreminja na podlagi različnih življenjskih slogov, kultur, idej, ki oblikujejo naše vsakdanje življenje. Govorimo o nakupovanju, gledanju televizije, uporabi interneta, uživanju hitre hrane itd. Popularna kultura je tako produkt industrializacije. Kulturne študije jo (v pozitivnem vidiku) definirajo kot »način preživetja običajnih ljudi«. Popularna kultura se konstantno spreminja, pojavlja se v različnih časovnih obdobjih in na različnih krajih. Ta vrsta kulture tvori nek vrtnec soodvisnih kompleksnih perspektiv in vrednot, ki na različne načine vplivajo na skupnost in njene institucije (WinWin, 2003, str. 2–5).

Glasbo kot osrednjo temo tega dela lahko definiramo kot sredstvo komunikacije in del kulture povsod po svetu. Domoljubne pesmi prenašajo sporočilo o domoljubnosti, žalostne pesmi izražajo sožalje, svete pesmi so namenjene čaščenju ipd. Glasba se uporablja tudi za oglaševanje in prepričevanje. Glasba odraža svetovno dogajanje, je kot nekakšno ogledalo med ljudstvom in besedilom pesmi. Ljudje vseh starosti glasbo uporabljajo z namenom izražanja čustev in mnenj (Pay Per Vids, b.d.).

Glasbo lahko v kontekst kulture umestimo kot »[...] žarišče našega kulturnega samonanašanja, notranji moment socializacije« (Kaden, *Des Lebens wilder Kreis: Musik im Zivilisationsprozess*, 1993, kot navedeno v Muršič, 2000, str. 109).

1.6. Popularna glasba

Frith v svojem delu *Zvočni učinki* (1986, str. 18) piše, da lahko »[...] bolj konstruktivno razlikujemo med glasbo, ki ni vezana na množično tržišče, in glasbo, ki je že v svoji zasnovi neločljiva od njega. V prvi kategoriji so klasična glasba, folk glasba in večina jazza, v drugi kategoriji pa je pop glasba«. Pop glasba nastaja z namenom, da jo bo sprejel širok krog občinstva, medtem ko ostala glasba ni vezana na množično tržišče. Za pop glasbo je bistveno, da je posredovana prek družbenih medijev (Frith, 1986, str. 18).

Muršič (2000, str. 192–197) navaja, da pri ukvarjanju z glasbo in njeni rabi ne moremo v ospredje postaviti samo tistih delov življenja, ki jih povezujemo z zabavo, prostim časom, prazniki. V obzir moramo vzeti celotno življenje posameznikov in skupin, skupaj z dejstvom, kako te posameznike in skupine zaznamuje sodelovanje v različnih dejavnostih, ki so povezane z glasbo in oblikujejo procese izgradnje in spreminjanja identitet.

Glasba danes ni več nekaj, kar je bilo povezano z določenim dogodkom na neki lokaciji, v določeni družbi, ampak predstavlja intimnejšo izkušnjo za poslušalca – ne zgolj za glasbenike. Za to so, kot pri popularni kulturi, poskrbeli množični mediji. Najprej radio, za njim televizija, glasbeni predvajalniki in v zadnji fazi splet. Popularna glasba je tako našla pot od popolne alternative do dnevnih sob globalnega sveta. Postala je tudi brezrazredna – spremenila je svet in nasprotno – svet je spremenil njo (Košir, 2016).

Velike spremembe je popularna glasba doživela prav v šestdesetih letih dvajsetega stoletja, ki jih postavljam v ospredje te naloge. Takrat se je zaključila doba nedolžnih pesmi, ki so na prizorišču pop glasbe prevladovala do tistega trenutka. Uporniški duh se je takrat izražal tudi skozi glasbo – ta je v tistem času začela vplivati na javno mnenje, hkrati pa je socialne spremembe tudi spodbujala in jih ni le odslikavala (Du Noyer, 2004, str. 25).

Britanske rock skupine z Rolling Stonesi in Beatlesi na čelu so v ZDA pripeljale glasbo in z njo tudi del britanske kulture. Omenjeni skupini nista bili le del pop kulture, temveč »sta bili« pop kultura. Njun vpliv je bil tako velik, da so fantje nosili pričeske v slogu članov zasedb, oponašali so njihov način obnašanja, mladina se je zanimala za vse, kar je bilo progresivno, drugačno in alternativno. Rojena je bila pop revolucija (Košir, 2016).

Danes ima pop glasba na družbo čisto drugačen vpliv, kot ga je imela nekdaj. Glasba večinoma ni več odgovor na družbene spremembe, prav tako pa nanje bistveno ne vpliva. Isto velja za glasbenike, katerih izjave so večinoma zrežirane, nič drugače ni z načinom njihovega oblačenja in obnašanja. Na to nas avtor opomni v članku z naslovom *Kako je glasba spremenila svet*. Sprememb, ki sta jih prinesla glasba in digitalni svet, v glasbeni industriji ni

predvidel nihče. Po devetdesetih letih je splet pravila igre spremenil za vedno. Tolikšne količine glasbe, ki bi bila tako lahko dosegljiva, še ni bilo. Tudi digitalizacija je odgovorna za to, da ima pop glasba danes na družbo čisto drugačen vpliv, kot ga je imela nekdanj – cilj je namreč, da družba ostane takšna, kot je. Avtor zaključuje, da je enaindvajseto stoletje s seboj prineslo instant glasbenike in z njimi instant poslušalce (Košir, 2016).

1.6.1. Med popom in rockom

Teoretiki popularno glasbo običajno delijo na »pop« in »rock«. Pop glasba je v tem kontekstu opredeljena kot industrijsko proizvedena glasba, ki je namenjena potrošnji. Rock oz. rokenrol glasbi pa teoretiki pripisujejo subverzivne in druge pomene (Frith, *Zvočni učinki*, Ljubljana, 1986 in drugod, Carducci *Rock and the Pop Narcotic*, Chicago, 1990 itn. kot navedeno v Poštrak, 1994, str. 311).

Poštrak pravi, da je to razlikovanje pomembno (doc. dr. Milko Poštrak, Fakulteta za socialno delo, osebna komunikacija, 9. 5. 2020). O pop glasbi avtor govori kot o proizvodu industrije zabave, medtem ko rock zvrst enači z ustvarjalno obliko. Rock tako kot ustvarjalna oblika odraža vsebine ustvarjalcev – vključno s seksizmom, pop pa kot proizvod industrije zabave odraža (včasih prikrito) ideologijo nosilcev moči dane družbe. Če torej najdemo seksizem ali kakšno drugo sporočilo v kulturnem artefaktu v kontekstu rocka, to odraža mnenja, prepričanja, stališča avtorja. Če pa določeno vsebino najdemo v kontekstu pop proizvoda, gre za odraz ideologije dane skupnosti (Poštrak, 1984).

Zapisano podpira tudi dejstvo, da je v šestdesetih letih dvajsetega stoletja popularna glasba močno vplivala na družbene spremembe in javno mnenje. V osemdesetih letih prejšnjega stoletja pa se je glasbena industrija srečala z izrazom umetni pop. Glasbeni mogotci so od takrat dalje bolj odkrito govorili o pomanjkanju ustvarjalnosti in glasbene nadarjenosti njihovih izvajalcev, hkrati pa je postajalo vse manj pomembno, kdo poje in igra na posnetku. Važno je bilo le, da je bila glasba poslušljiva in je občinstvo ob njej uživalo. Pop je desetletje kasneje začel predstavljati ozko opredeljeno zvrst, ki je bila zelo daleč od začetnega »rock se sreča s popom« Elvise Presleyja in Beatlesov. Z vsako novo generacijo so se rodile nove glasbene podzvrsti, glasbeni posel pa je te z velikim veseljem opredeljeval in tržil. Postopno se je spreminjal tudi pogled občinstva na pop glasbo (Du Noyer, 2004, str. 54–56).

V besedilih pop zvrsti pisci pogosto črpajo iz jezika skupnosti, popularna glasba naj bi namreč izražala skupna izkustva in dejavnosti (Frith, 1986, str. 46, 47). Prav zato je za

znanstveno analizo težko dovolj eksplicitno analizirati razliko med glasbo, ki nekaj sporoča, in glasbo kot industrijo zabave, torej posledično med avtorji, ki želijo poslušalcem nekaj sporočiti, in tistimi, ki glasbo ustvarjajo zgolj zato, da bo poslušana.

1.6.2. Položaj žensk v popularni glasbi

Zgodovina popularne glasbe beleži imena številnih uspešnih in vplivnih ženskih izvajalk, ki pa so si pot do uspeha utirale skozi množice moških izvajalcev, zlasti sredi petdesetih let, ko sta ameriški in britanski trg doživela korenite spremembe. Do takrat so bile radijske postaje, prodajalne plošč in džuboksi polni »jokavih« balad, popevk in instrumentalne glasbe, ki jih je nato zamenjala rokenrol (angl. *Rock 'n' Roll*) glasba. To je vplivalo tudi na uspešnost ženskih glasbenih izvajalk, ta se je namreč občutno zmanjšala (Du Noyer, 2004, str. 12).

To dokazujejo tudi statistični podatki, ki jih je zabeležil Billboard. V obdobju med 1940 in 1955 se je na glasbeni lestvici Top 40 pojavilo devet ženskih izvajalk ali zasedb, le šest pa med letoma 1955 in 1972, vključno s Supremes, Brendo Lee in Aretho Franklin. Afroameriške izvajalke so imele po letu 1955 znatno boljše možnosti za uspeh, delež žensk v popularni glasbi pa se je na splošno povečal v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja (Tick in Tsou, 2013).

Tudi vzpon rocka v šestdesetih letih dvajsetega stoletja ni pripomogel k drugačnemu pogledu na ženske izvajalke. Predstave o tem, »kje je ženski mesto v glasbeni industriji«, se skoraj niso spremenile. Nove priložnosti so se odprle zgolj za tiste izvajalke, ki so predstavljale tako imenovano »stereotipno« vlogo ženske. Ne glede na žilavost in sposobnosti izvajalk, kot so Joan Baez, Judy Collins in Sandy Denny, so te vedno povezovali s tradicionalno predstavo ženske izvajalke. Obravnavali so jih kot občutljive, pasivne in prikupne. Za rock ženske izvajalke je bila pot precej težja – če so želele uspeti, so se morale začeti »obnašati kot fantje«. Nekaterim rock izvajalkam, kot so Janis Joplin, Grace Slick in Maggie Bell, je to tudi uspelo, a vendar so dekleta uspeh drago plačala s frustracijami in trpljenjem (McRobbie in Frith, 2000, str. 144).

O majhni zastopanosti ženskih izvajalk na lestvicah in posledično njihovem manjšemu uspehu priča že pregled glasbenih lestvic iz obdobja petdesetih in šestdesetih let dvajsetega stoletja. Čeprav je danes zastopanost žensk na lestvicah bistveno boljša, ob pregledu teh hitro pridemo do zaključka, da je moških glasbenih izvajalcev ali skupin na lestvicah še vedno mnogo več kot ženskih.

Relevantne številke je pokazala raziskava revije New York Times, ki je v analizo vključila 600 pesmi z lestvice Billboard iz obdobja med letoma 2012 in 2017. Rezultati so presenetljivi – med 1.239 izvajalci se je na lestvici pojavilo le 22,4 odstotkov žensk (Sisario, 2018).

Čeprav se bom te tematike dotaknila v naslednjih poglavjih, lahko šestdeseta leta dvajsetega stoletja povežemo s kar nekaj ženskimi glasbenimi predstavnicami, ki so v glasbo vnašale ženski pogled in kritizirale obstoječe družbene norme. V country glasbi je močan pečat pustila Loretta Lynn, ki je s svojimi besedili opolnomočila mnoge pripadnice ženskega spola (RollingStone, 2019). Ne smemo spregledati niti Arethe Franklin, ki je o ženski pravici do spoštovanja prepevala v poznih šestdesetih letih (Fletcher, 2018). Izjemen pa je tudi prispevek Janis Joplin, ki je svoje mnenje vedno izražala brez dlake na jeziku (Webb, 2017).

Naj omenim še, da se ženski boj za enakopravnost v glasbenih vodah ni zaključil v šestdesetih letih. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja se je v punk/indie rock subkulturah pojavilo feministično gibanje, imenovano Riot Grrrl, ki se je izražalo pod sloganom »naredi sam« (ang. *do it yourself*). Med ženske zasedbe, ki so najbolj zaznamovale to obdobje, štejemo Bikinihill, Bratmobile in Huggy Bear (Taylor, 2016, str. 1).

1.6.3. Obravnava žensk v besedilih popularne glasbe

Glasba, prevladujoča v patriarhalni družbi, ima izredno močan vpliv na subkulture, identitete ljudi in pojmovanje neenakosti. Če je glasba seksistična, lahko spodbudi poslušalce, da začnejo podpirati seksistične ideologije. Seksizem v glasbi postaja vedno pogostejše dokumentiran, vendar nekatere žanre (npr. rap in hip hop) s to tematiko povezujemo pogostejše kot ostale (Neff, 2014, str. 2, 3).

Čeprav je tema moje naloge prav seksistični način obravnave žensk v glasbenih besedilih, ob tem ne smemo pozabiti, da je v glasbenih arhivih tudi množica pesmi, ki opevajo žensko kot ljubljeno osebo, izražajo ljubezen in hrepenenje, občudovanje in spoštovanje. Kot primer vzemimo pesem »Ko moški ljubi žensko (ang. *When a Man Loves a Woman*)« iz leta 1966, ki jo je napisal Percy Sledge. V pesmi, ki je balzam za ušesa vseh romantičnih duš, Percy opisuje ljubezen do ženske, brez katere ne more živeti, za katero bi dal ves svet in je slep za vsako njeno pomanjkljivost (Ryan in Jethà, 2013, str. 148, 149).

V besedilih ženskih avtoric pa so ženske spet drugače obravnavane, bodisi kot prijateljice ali tekmice, bodisi kot naslovnice določenega, največkrat feminističnega sporočila. Ampak, temu se bom podrobneje posvetila v nadaljevanju.

Pri orisu položaja žensk v besedilih popularne glasbe nam lahko pomaga analiza vsebine besedil iz leta 2006, ki je nastala z namenom prepoznavanja prevladujočih tematik glasbenih besedil v popularni glasbi. Mnoga besedila, zajeta v vzorec, prikazujejo moškega kot dominantnega in žensko kot podrejeno, precejšnje število analiziranih pesmi govori o tem, da moški lahko pripadnice ženskega spola osvojijo z lastnino, denarjem, s slavo in z nadzorom. Pesmi, vključene v raziskavo, prikazujejo ženske kot moško lastnino ali kot »predmet poželenja«. Besedil, ki ženske obravnavajo kot predmete, je skoraj dvajset odstotkov, v prav takem deležu pesmi moški željo po spolnem odnosu postavljajo nad vse ostale potrebe. Dvajset pesmi vsebuje sporočila o spolnem nasilju nad ženskami in tudi besedil, ki ženske postavljajo v vlogo, v kateri so odvisne od moških, ni malo. Nekatere pesmi pričajo tudi o tem, da ženske sebe ne cenijo dovolj – nekatere zaradi tega, ker s partnerji ostajajo kljub grdemu ravnanju z njimi, druge zato, ker želijo pozornost moških pritegniti le s svojo seksualnostjo (Bretthauer, Zimmerman in Banning, 2006, str. 36–42).

Nekoliko aktualnejša pa je raziskava iz leta 2018, ki temelji na primerjavi glasbenih besedil iz sedemdesetih let dvajsetega stoletja z besedili iz prvega desetletja enaindvajsetega stoletja. Za analizo so raziskovalci uporabili model razvrščanja pesmi, ki te označi kot seksistične, feministične ali nevtralne. Raziskovalci poudarjajo, da je izjemno eksplicitne oblike seksizma enostavno zaznati, medtem ko besedila, ki so subtilno seksistična, z lahkoto zamenjamo za nevtralna. Večina pesmi iz sedemdesetih let dvajsetega stoletja in prvega desetletja enaindvajsetega stoletja je po ugotovitvah te raziskave nevtralnih (okoli 70 odstotkov), sledijo jim besedila s feminističnimi tematikami (28 odstotkov), kot najmanj pogosta pa so označena seksistična besedila, ki predstavljajo skoraj tri odstotke vseh analiziranih pesmi. A tudi sami raziskovalci ugotavljajo, da so rezultati lahko takšni zaradi omejitev modela – izredno seksistične pesmi je namreč lahko zaznati, medtem ko subtilne oblike seksizma pogosto ostanejo neopažene. Žanri, ki naj bi vsebovali največ seksističnih besedil, so rap, r'n'b, rock, sledi pa jim pop (GitHub, 2018).

1.6.4. Obravnava žensk v ženskih besedilih

Glasba je tudi instrument, s katerim lahko vplivamo na socialne spremembe, čeprav jo pogosto dojemamo le kot »glasbeno podlago« naših življenj. V zgodovini popularne glasbe, kljub prevladi moških, najdemo kar nekaj izvajalk vseh ras, ozadij in spolnih identitet, ki so svoj talent uporabile kot sredstvo za boj proti tradicionalni vlogi spola v družbi in

spregovorile o svojih izkušnjah. Njihov namen je bil seveda odprava krivic, nastalih na podlagi rasizma in seksizma (Savage, 2017, str. 35).

Kot že omenjeno, Billboardovi podatki pričajo o tem, da je v obdobju petdesetih in šestdesetih let dvajsetega stoletja prodor na glasbeno sceno uspel le redkim ženskim predstavnicam (Tick in Tsou, 2013). Mnoge od tistih, ki jim je uspelo, pa so svojo ustvarjalno moč izkoristile tudi za ozaveščanje o pomembnosti enakosti med spoloma in širjenje feminističnih prepričanj ter tako v glasbi kot družbi nasploh pustile velik pečat. Naj v nadaljevanju spomnim le na nekatere.

V šestdesetih in sedemdesetih letih je feministične ideale s svojo glasbo močno zaznamovala Loretta Lynn, ki je v tradicionalističnem Nashvillu veliko prahu dvignila že s pesmijo »Don't Come Home A-Drinking«, s kontroverzno himno kontroli rojstev »The Pill« pa je opogumila mnoge ženske (RollingStone, 2019).

Ženske vsega sveta je v poznih šestdesetih letih dvajsetega stoletja na pravico do spoštovanja spomnila Aretha Franklin s pesmijo »Respect«, ki jo je z moške perspektive sicer napisal in odpel Ottis Redding. Aretha se je z besedilom malo poigrala in ga spremenila v himno, ki izziva tradicionalne vrednote in poziva partnerja k spoštovanju (Fletcher, 2018). Uporniško družbeno gibanje poznih šestdesetih let je utelešala tudi Janis Joplin, pa ne le zaradi svoje glasbe. Znana je bila po tem, da je lastno mnenje javno izražala brez sramu, na enem izmed koncertov je bila zaradi svoje vulgarnosti celo aretirana (Webb, 2017).

Med najvplivnejše glasbenice sodijo tudi nekatere temnopolte avtorice, ki so se za odpravo krivic borile že v zgodnjem dvajsetem stoletju. Denimo Gertrude »Ma« Rainey, ki je slovela po spodkopavanju normativnih spolnih vlog in odkritem priznavanju svoje istospolne usmerjenosti. Za glasbeni svet je bila zelo pomembna tudi njena varovanka Bessie Smith, ena najboljših jazz-blues pevk v zgodovini sveta, ki je v svojih pesmih poleg revščine obravnavala tudi zlorabe v družini (Savage, 2017, str. 35–39).

Izjemen je bil tudi vpliv Billie Holiday, jazz izvajalke, prve temnopolte ženske, ki je nastopala z orkestrom s samimi svetlopoltimi člani. Pogosto je bila žrtev rasističnih opazk, tudi na odru. Ena najbolj prepoznavnih pesmi je »Strange Fruit«, ki ima močno politično sporočilo in nazorno opisuje grozote linčanja (Savage, 2017, str. 40, 41). Pomemben je tudi prispevek Willie Mae, »Big Mame« Thornton, ki je na glasbeno sceno leta 1952 stopila s pesmijo Hound Dog, navidez seksualno pesmijo, ki govori o ženski zavrnitvi moškega, ki jo je izkoriščal (Moore, 2014).

V osemdesetih in devetdesetih letih dvajsetega stoletja je vse več ženskih glasbenih izvajalk »prihajalo do besede«. Kate Bush, ki je bila ob koncu sedemdesetih zaradi svoje

svobodne seksualnosti in nadarjenosti po eni strani tipična zvezda osrednjega popa, je po drugi v osemdesetih s svojim strašljivim in teatralnim izvajanjem na temo jedrske vojne (v pesmi *Breathing*), aborinov (*The Dreaming*) in svojo samotarsko naravo ter bizarnim videzom postala kulturna oseba in predmet polemik (Du Noyer, str. 46, 47).

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je s svojo neukrotljivo naravo glasbo močno spremenila tudi Tina Turner, ena prvih glasbenic, ki je javno spregovorila o zlorabi žensk (Fletcher, 2018). V eni od svojih največjih uspešnic je o nasilju v družini spregovorila tudi Suzanne Vega v pesmi *Luka* (Du Noyer, str. 46, 47).

Isto desetletje je sicer zaznamoval tudi močan, feministični soul pop album *Control* izvajalke Janet Jackson, ki je z njim odrgla najstniško podobo (Du Noyer, 2004, str. 44). Ustavimo se tudi pri Bonnie Tyler, ki je leta 1986 izdala pesem z naslovom »If You Were A Woman (And I Was A Man)«. Besedilo temelji predvsem na fantaziji o zamenjavi spolnih vlog in posledični razrešitvi komunikacijskih preprek (Shelton, 2019).

Ena najbolj kontroverznih pop umetnic, Sinéad O'Connor, je v začetku devetdesetih odkrito kritizirala stališča katoliške cerkve do splava. Za neverjetne premike v svetu glasbe je poskrbela tudi Alanis Morissette, ki se je iz umetno narejene pop marionete razvila v glasnico sodobnih žensk. Pod vplivom O'Connorjeve je prepevala o nesposobnih in izkoriščevalskih moških in postala največji simbol pop feminizma (Du Noyer, 2004, str. 58, 59).

Tudi obdobje okoli leta dva tisoč je zaznamovalo kar nekaj »feminističnih himn«. Christina Aguilera in Lil Kim v pesmi »Can't hold us down« (2002) ženske nagovarjata k pravici do izražanja lastnega mnenja. Za opolnomočenje žensk so si prizadevale tudi številne ženske skupine, ki so v devetdesetih letih tvorile tako imenovano »girl power« sredino, denimo Destiny's Child z »Independent Woman« in Spice Girls z »Wannabe«. Žensko neodvisnost pa v svoji uspešnici »Miss Independent« iz leta 2003 opeva tudi Kelly Clarkson (Faciante, 2017).

V kontekstu feminizma v glasbi nikakor ne moremo mimo Beyoncé, ki velja za eno izmed največjih feminističnih ikon v glasbeni industriji, odlična primera sta pesmi »If I Were A Boy« in »Who Run The World« (Fletcher, 2018), elemente feminizma pa zasledimo tudi v vseh 14 pesmih njenega albuma *Beyoncé* (Mastrogiannis, 2018). Leto 2017 je pomembno zaznamovala pesem *Woman* pevke Keshe, ki je izšla po pravnem boju z njenim producentom, obtoženim fizične in spolne zlorabe (Luz Henning Santiago, 2017).

Leta 2020 je drugačen obraz z novo pesmijo »The Man«, ki jo spremlja nazoren videospot, pokazala tudi Taylor Swift. Pesem mnogi pojmujejo kot feministično himno v boju proti mizoginiji in dvojnemu standardu. S pesmijo Taylor sporoča, da svetovni sistem

nepošteno favorizira moške, njihova identiteta pa prinaša določeno svobodo in moč, ki je ženske nimajo (Martinson, 2020).

Kot nasprotje vsem naštetim naj omenim še Tammy Wynette, ki je ob koncu šestdesetih let dvajsetega stoletja razburila javnost s povsem antifeminističnim besedilom pesmi »Stand By Your Man«, ki jo je morala zagovarjati vse do konca življenja (Smooth Radio, b.d.).

1.6.5. Obravnava žensk v moških besedilih

Kot že omenjeno, v širokem naboru pesmi iz sveta popularne glasbe najdemo tudi mnogo takšnih, katerih besedila žensko opevajo kot ljubljeno, občudovano in spoštovano. V nasprotju z besedili žensk, ki – kot sem že poudarila – v veliki večini bazirajo na opolnomočenju pripadnic ženskega spola, pa med moškimi izvajalci kljub temu najdemo kar nekaj takih, ki izražajo seksistična prepričanja. V nadaljevanju navajam nekaj raziskav, ki se osredotočajo na razmerja med spoloma v besedilih in iz katerih je razvidno, da so močno seksistične tudi svetovne uspešnice, ki jih poslušamo vsakodnevno.

Precej seksizma lahko zaznamo v posameznih žanrih, denimo rapu. Ta sicer lahko skriva pomen, a ga tekstualno globoko zaznamujeta seksizem in sovraštvo do ženskega spola. Avtorici Šadl in Pivec (2007, str. 451, 454) sta preučili nekatera besedila znanega ameriškega raperja 50 Centa in v njegovih besedilih potrdili kar nekaj očitnih elementov seksizma. Med drugim je znana pesem Candy Shop (2003) pravzaprav zgodba o tem, kako ženska moškega spolno zadovoljuje, ta pa svoji ljubimki sugerira, kaj mora početi. Avtorici tako ugotavljata, da se seksizem v besedilih rapa dojema kot nekaj naravnega in samoumevnega, z nenehnim pojavljanjem pa se vtiskuje v našo podzavest.

Armstrong (2001, str. 24, 25) pa pravi, da elemente seksizma vsebujejo tudi druge zvrsti, recimo hip-hop, punk, metal in indie rock.

Študentka sociologije na eni izmed ameriških fakultet, Anna Rogers, je preučevala seksizem v country glasbenih besedilih. Vsa besedila seveda niso seksistična, saj govorijo o ljubezni do nasprotnega spola ali pa odsotnosti ljubljene osebe. Ženske se pogosto, kar v polovici analiziranih pesmi, prikazuje v njihovih tradicionalnih vlogah, moške kot stereotipno moške, ženske pa kot stereotipno ženske. Hit Blakea Sheltona iz leta 2011 z naslovom »Honey Bee«, odlično prikazuje delitev med spoloma in jima dodeljuje ženske in moške attribute. Pesem je namreč polna verzov kot »... če boš ti sladka in prikupna, bom jaz zate močan in stabilen ...« (ang. »... *If you'll be my soft and sweet, I'll be your strong and steady* ...«). Nekatere pesmi, zajete v študijo, govorijo tudi o tem, da si privlačne ženske zaslužijo

več priložnosti kot ostala dekleta. V treh od vseh dvajsetih pesmi pa avtor namiguje na to, da mora moški od ženske spolni odnos izsiliti ne glede na okoliščine. Ženske so prikazane tudi kot manj inteligentne in labilne, saj jih je mogoče hitro pregovoriti v spolni odnos (Rogers, 2013).

V novejšem delu *Reading between Blurred lines: The complexity of interpretation* avtorice svojo pozornost namenjajo tudi seksizmu v pop glasbi. V analizo je vključena pesem *Blurred lines* (Robin Thicke in Pharrell Williams), ki velja za mednarodni hit. Kljub temu je dvignila precej prahu, saj jo mnogi povezujejo z vprašanjem privolitve v spolni odnos. V pesmi se pojavljajo besedne zveze, kot je »Vem, da si želiš tega« (ang. »*I know you want it*«), kar nakazuje na elemente spolnega nasilja. Pesem sporoča, da ženska spolni odnos želi, tudi če snubca z besedami zavrača. Raziskovalke so s pomočjo anketirancev ugotovile, da so ti pesem sicer povezali z vprašanjem privolitve v spolni odnos, a so jo večkrat označili tudi kot igrivo in v besedilu niso zaznali spolnega nasilja (Handforth, Paterson, Cofey-Glover in Mills, 2017, str. 103).

Že v predgovoru sem omenila, da je raziskav na temo seksizma v glasbenih besedilih malo, večina pa se veže predvsem na rap in hiphop glasbo (Neff, 2014, str. 2, 3). Prav zato je način izražanja seksizma do žensk v glasbenih besedilih osrednja tema mojega diplomskega dela, tej tematiki pa več pozornosti namenjam v raziskovalnem delu.

2. FORMULACIJA PROBLEMA

Ljudje se kot poslušalci nedvomno premalo posvečamo pomenu besedil v popularni glasbi. Mnoga namreč vsebujejo elemente seksizma, s katerimi želijo določeni avtorji in izvajalci dokazati razlike med spoloma, saj vsakemu od njih pripisujejo določene lastnosti. Ko izvajalci glasbi dodajo všečen ritem in zapomljivo melodijo, radi pozabimo na pomen besedil, ki jih poslušajo na tisoče poslušalcev, v njihovo podzavest pa se ugrezajo kot vrednote in prepričanja. V diplomskem delu sem preučevala odražanje seksizma v družbi v glasbenih besedilih. Natančneje – zanimalo me je izražanje seksizma v glasbenih besedilih popularne glasbe šestdesetih let dvajsetega stoletja in drugega desetletja enaindvajsetega stoletja. Z raziskavo sem želela ugotoviti, kakšen je bil odnos med spoloma po drugi svetovni vojni v šestdesetih letih v Ameriki in Evropi (t. i. zahodnih državah). To sem storila skozi analizo izraznih oblik tistega časa – skozi pesmi. V sredini petdesetih let se je namreč v Ameriki razvila popularna glasba, ki je takrat odsevala predvsem najstniške vsebine. V šestdesetih letih dvajsetega stoletja, ko je popularna glasba zajela skoraj ves svet, pa je glasba zrelejših posameznikov izražala tudi drugačen pogled na odnose med spoloma, ljubezen in spolnost. Dogajanje sta v drugi polovici šestdesetih let dvajsetega stoletja spremljala še dva – včasih povezana in prepletena, včasih nasprotujoča si procesa: emancipacija žensk in boj za državljanske pravice temnopoltih v ZDA. Odnose med spoloma iz šestdesetih let prejšnjega stoletja sem nato primerjala z odnosi med spoloma danes. Zanimalo me je namreč, ali se je v vsem tem času kaj spremenilo, in če se je – kakšne so te razlike. Osrednji del predstavlja raziskovanje načina izražanja seksizma do žensk v pesmih, ki so bile v obeh obdobjih (šestdesetih letih dvajsetega in drugem desetletju enaindvajsetega stoletja) najbolj priljubljene in so posledično kraljevale tudi na najvišjih mestih ameriške lestvice Billboard.

RAZISKOVALNA VPRAŠANJA:

1. Na kakšen način se je izražal seksizem do žensk v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja?
2. Na kakšen način se je izražal seksizem do žensk v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja?
3. Kakšna je razlika v izražanju seksizma do žensk v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja let v primerjavi z izražanjem

seksizma v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi drugega desetletja enaindvajsetega stoletja?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Opravila sem raziskavo z naslovom Seksizem v tuji popularni glasbi v šestdesetih letih dvajsetega in v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja. Raziskava je kvalitativna, saj osnovno izkustveno gradivo, zbrano v raziskovalnem procesu, sestavljajo besedni opisi ali pripovedi. Gradivo je obdelano in analizirano na beseden način brez uporabe merskih postopkov (Mesec, 2007, str. 11). Raziskava je tudi komparativna, saj je namen raziskati podobnosti in razlike med dvema različnima družbenima entitetama – v mojem primeru med dvema različnima časovnima obdobjema (Lewis-Beck, Bryman in Liao 2003, str. 152).

3.2. Merski inštrumenti in viri podatkov

V svoji raziskavi nisem uporabila merskega instrumenta, saj so podatki, ki sem jih uporabila v raziskavi, zbrani iz sekundarnih virov. S pomočjo besedil sem raziskovala, na kakšen način se je v teh dveh obdobjih izražal seksizem do žensk – zanimala sta me izražanje seksizma v najbolj poslušanih tujih glasbenih besedilih šestdesetih let dvajsetega stoletja in izražanje seksizma v najbolj poslušanih tujih glasbenih besedilih drugega desetletja enaindvajsetega stoletja. Raziskovala sem tudi, ali se je način izražanja seksizma v obeh obdobjih kaj spreminjal. Metoda zbiranja podatkov je bila prebiranje tujih glasbenih besedil najpogosteje poslušanih pesmi šestdesetih let dvajsetega stoletja in tujih glasbenih besedil najpogosteje poslušanih pesmi drugega desetletja enaindvajsetega stoletja.

3.3. Populacija in vzorčenje

Populacijo v moji raziskavi predstavljajo besedila najbolj poslušanih tujih pesmi v obdobju med letoma 1960 in 1969 ter besedila najbolj poslušanih pesmi v obdobju med letoma 2010 in 2019. Ker sem kot najbolj poslušane tuje pesmi opredelila tiste, ki se v posameznem letu nahajajo na prvih desetih mestih lestvice Billboard, sem v analizo vključila celotno populacijo – najbolj poslušane pesmi obeh obdobj in na desetletje analizirala 100 najbolj poslušanih oz. priljubljenih pesmi.

3.4. Zbiranje podatkov

Zbiranja podatkov sem se lotila tako, da sem raziskala, katere pesmi so bile v posameznem letu v obeh desetletjih na prvih desetih mestih lestvice Billboard. Nato sem preučila besedila vseh pesmi. Iz podrobnejše analize sem izključila tiste pesmi, ki niso vsebovale seksističnih verzov in izrazov, so bile instrumentalne ali napisane v jeziku, ki ga nisem razumela.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Besedila sem obdelala po metodi kvalitativne analize (Mesec, 2007, str. 11). Vseh 200 analiziranih pesmi sem opisala z nekaj stavki in povedala, o čem govorijo. Za besedila, ki so navedena na lestvici in za mojo raziskavo niso relevantna v tolikšni meri, sem navedla in pojasnila, zakaj je tako. Vse tiste pesmi, ki vsebujejo primere seksizma, sem vključila v svojo podrobnejšo analizo. Besedila z elementi seksizma sem uredila in določila enote kodiranja. Te enote sem zapisala pod kratek opis pesmi, ki je pomembna za mojo raziskavo, jih oštevilčila za boljšo preglednost in jih uredila v tabelo. V tabelo sem za lažje razumevanje dodala slovenski prevod besedila, a vseeno pustila izvirnik, da se ne bi izgubil pomen. Pri analizi sem upoštevala tudi spol izvajalca/izvajalke/zasedbe, ki prepeva pesem. Nadaljevala sem z odprtim kodiranjem, kjer sem izjavam pripisala pojme, jih razvrstila v kategorije in določila teme. V šestdesetih letih dvajsetega stoletja so teme stereotipizacija ženskega spola, stereotipizacija moškega spola in želja po ženski ubogljivosti, v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja pa je tematik, povezanih s seksizmom do žensk več, in sicer: spolna objektivizacija, podrejanje ženske v odnosu, nasilje, želja po ženski ubogljivosti, želja po nadvladi moškega spola, zaničevanje ženskega spola in stereotipizacija ženskega spola. V obdobju drugega desetletja enaindvajsetega stoletja se pojavi tudi tematika, povezana s seksizmom do moškega spola: spolna objektivizacija.

Izpostaviti želim, da sem verze, v katerih sem našla seksistične izraze, namenoma prevajala dobesedno. Razlog za to je želja, da s prevajanjem izgubim čim manj pomenov. Tako sem v rezultatih in razpravi za ponazoritev uporabljala prevedene verze, medtem ko v analizi navajam tudi izvirnik delov besedil v angleškem jeziku.

Primer:

Šestdeseta leta dvajsetega stoletja (A)

Želja po ženski ubogljivosti

6. Dizzy - Tommy Roe

V tej pesmi pevec prepeva o tem, da je omamljen v bližini ženske, ki mu je neznansko všeč. Strašno si želi, da bi bila njegova, a nikakor ne more do nje, saj je ves čas obkrožena z drugimi fanti. V enem izmed verzov omenja željo, da dekle postane njegov »hišni ljubljencek«, zato se mi ta del zdi pomemben za raziskavo in ga bom podrobneje obravnavala v analizi.

I want you for my sweet pet

But you keep playing hard to get (A4)

Zaključila sem z osnim kodiranjem, pri katerem sem pod zbrane teme pripisala kategorije in pojme ter tako omogočila jasnejši pregled nad tem, katere kategorije in pojmi sodijo pod določeno temo.

4. REZULTATI

ŠESTDESETA LETA DVAJSETEGA STOLETJA

STEREOTIPIZACIJA ŽENSKEGA SPOLA

Moški izvajalci/zasedba

Gospodinja

Dve od štirih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja, ki vsebujejo seksistični verz, ženske postavljata v stereotipno, tradicionalno vlogo ženske gospodinje («... *mama kuha pečeno piško in slanino* ...» - A1 in » ... *in mama mi je rekla, 'otrok, kaj se je zgodilo s tvojim apetitom, kuham že celo jutro'* ... » - A3).

STEREOTIPIZACIJA MOŠKEGA SPOLA

Moški izvajalci/zasedba

Moški ne sme jokati

Izvajalec si želi, da bi bile njegove solze dežne kaplje, saj moški vendar ne sme jokati – to nakazuje na stereotipno podobo moškega, od katerega se pričakuje, da je vedno močan in ne pokaže svoje šibkosti («... *o, ne, ne morejo biti solze, saj moški ne bi smel jokati* ...» - A2).

ŽELJA PO ŽENSKI UBOGLJIVOSTI

Moški izvajalci/zasedba

Ubogljiva

V četrti pesmi iz obdobja šestdesetih let, kjer sem zaznala elemente seksizma, avtor žensko primerja s »hišnim ljubljencem« (»... *želim te za svojega sladkega hišnega ljubljence* ...» - A4). Ta izjava nakazuje na željo po ženski ubogljivosti.

DRUGO DESETLETJE ENAJDVAJSETEGA STOLETJA

SPOLNA OBJEKTIFIKACIJA

Moški izvajalci/zasedbe

Ženska kot spolni objekt

Žensko telo se v pesmih pogosto obravnava ločeno od ženske osebnosti. Ženske so večkrat prikazane kot spolni objekt, predmet nebrzdanega poželenja. Pripadniki moškega spola glasno izražajo željo po spolnem odnosu («... *tvoja zadnjica ne potrebuje razlage, vse kar želim razumeti je samo, ko z menoj govoriš umazano* ...» - B22). Ženske so označene kot »privlačne« in vredne poželenja, a na izredno žaljiv način («... *ti si najbolj vroča 'kuzla' v tem prostoru* ...» - B14). Moški ženske pogosto nazivajo zgolj po njihovih »delih telesa«,

namesto, da bi jih obravnavali kot spoštovanja vredna bitja (*»... hišo bom napolnil z 'velikimi zadnjicami', kuhinjo spremenil v striptiz klub ...«* - B58). Eden izmed izvajalcev govori tudi o tem, da žensko med spolnim odnosom udarja po zadnjici in jo vleče za lase (*»... on te po zadnjici ne udari tako in prav tako te na tak način ne vleče za lase ...«* - B18).

Ženske izvajalke/zasedbe

Ženska kot spolni objekt

Niso samo moški izvajalci tisti, ki ženske pojmujejo kot »predmete«, tudi ženske same o sebi v pesmih govorijo enako. Opisujejo se kot privlačne za moški spol, ki ga bodo s svojim izgledom popolnoma očarale (*»... tako smo privlačne, da bomo stopile vašo 'ledeno lučko' ...«* - B1). Ena izmed izvajalk govori o tem, da jo 'javnost' naziva s 'seksi, vražjo mami', ki ima privlačno telo (*»... kličejo me Cardi Bardi, 'seksi telo', 'vražja' mami, pekoči 'tamales' ...«* - B52).

Moški izvajalci/zasedbe

Opazke, povezane s telesom

V dvanajstih analiziranih verzih je moč zaznati opazke, ki se nanašajo na žensko telo – bodisi, da je to telo privlačno, bodisi da so moški »zaljubljeni« zgolj v žensko telo in ne njih same (*»... zaljubljen sem v tvojo 'obliko' ...«* - B29 in *»... zaljubljen sem v tvoje telo ...«* - B30). Med dvanajstimi verzi je tudi primer pesmi, kjer moški izvajalec žensko enači z veliko ritjo in jo ima tako shranjeno tudi v telefonskem imeniku (*»... v imeniku imam shranjeno pod imenom 'Velika zadnjica' ...«* - B24). Ženske so v analiziranih pesmih pogosto opisane kot »kos mesa« s statusom »predmetov« (*»... punca, tvoji zadnjici lahko s svojo plačo kupim svet ...«* - B32 in *»...ti in tvoja zadnjica vabljeni ...«* - B31). Pogosto se pojavijo tudi pripombe na določene dele ženskega telesa, kot so dolge noge, prsi, zadnjica in ženske obline nasploh. Moški govorijo tudi o ženskah v kopalkah in žensko telo primerjajo s cesto, katere vsak ovinek poznajo.

PODREJANJE ŽENSKE V ODNOSU

Ženske izvajalke/skupine

Ponižnost ženske v odnosu

Ena izmed izvajalk v dveh verzih pesmi izraža željo po bolečini (*»... saj je v redu, vseč mi je, ko boli ...«* - B5 in *»... saj je v redu, vseč mi je, ko lažeš ...«* - B6). Podrejanje ženske moškemu pa se kaže tudi v verzu, kjer ženska prepeva o tem, da je pripravljena na to, da jo moški »ugrabi« in izkoristi — želi postati njegova žrtev (*»... želim si biti žrtev, pripravljena sem na ugrabitev ...«* - B9).

NASILJE

Moški izvajalci/zasedbe

Fizično nasilje

V dveh verzih ene izmed pesmi se pojavi fizično nasilje. Izvajalec pripoveduje o tem, da je žensko udaril, in obljublja, da česa takega nikoli več ne bo storil (*»... nanjo sem položil roko, nikoli več ne bom padel tako nizko ...«* - B7). Kljub tej trditvi kasneje v pesmi grozi s tem, da bo v primeru ponovnega odhoda ženske to privezal na posteljo in zažgal hišo, kar zopet nakazuje na hudo fizično nasilje (*»... če me bo še kdaj poskusila zapustiti, jo bom privezal na posteljo in zažgal hišo ...«* - B8).

ŽELJA PO ŽENSKI UBOGLJIVOSTI

Moški izvajalci/zasedbe

Ubogljiva

Iz določenih besedil je razvidno, da si moški želijo ubogljive ženske, ki bo »poslušna«. Omenja se udomačitev ženske (*»... o, bil je blizu, želel te je udomačiti ...«* - B12). Žensko se primerja s »pridno punčko«, ki si spolnega odnosa želi, čeprav tega izrecno ne izreče, kar zopet nakazuje na željo po ženski ponižnosti in ubogljivosti (*»... pridna punčka, vem, da si želiš ...«* - B13)

ŽELJA PO NADVLADI MOŠKEGA SPOLA

Moški izvajalci/zasedbe

Nadvlada moškega

Pripadniki moškega spola želijo žensko ponižnost, želijo jih nadvladati in izkoristiti (*»... slekel te bom, zadovoljil te bom, poglej, jaz sem te ugrabil, zato ti bom ukazal, kaj početi ...«* - B10 in *»... nocoj te bom izkoristil ...«* - B11).

ZANIČEVANJE ŽENSKEGA SPOLA

Moški izvajalci/zasedbe

Žaljivke

V analiziranih pesmih se pogosto pojavljajo primerjave ženske s »kuzlo«. Moški to žaljivko uporabljajo, ko govorijo o ženski, ali pa jo uporabijo namesto njenega imena. Ta izraz se v analiziranih pesmih pojavi kar 17-krat (*»... tvojo 'kuzlo' ti vzamem ...«* - B37, *»... tisti 'kuzli' rečem, naj me tolaži ...«* - B38, *»... nato pošljem 'kuzlo' na Uber ...«* - B40). V eni od pesmi pa se ta izraz pojavlja še posebej pogosto. Ženske so označene tudi kot »lahke ženske« (*»... 'fukam' tvojo 'kuzlo' ona je 'lahka', 'lahka', 'lahka' ...«* - B35) ali kot »kurbe« in »kuzle« (*»... predstavi me svoji ženi – 'kuzli z ritjo' – vemo, da se obnaša kot 'kurba' ...«* - B42).

Ženske izvajalke/zasedbe

Žaljivke

Ženske pogosto o sebi govorijo kot o spolnem objektu, v nekaterih pesmih pa se pojavijo tudi verzi, kjer ženske žalijo sebe in ostale pripadnice ženskega spola. V šestih verzih ženske same sebe ali ostala dekleta zmerjajo s »kuzlami« in tako zaničujejo ženski spol (*»... šla sem skozi mnogo 'slabega sranja', morala bi biti žalostna 'kuzla' ...« - B59 ali »... tej 'kuzli' sem sicer rekla, da mi je žal ...« - B54*). V eni pesmi ženska moškega nagovarja celo k temu, da si jo mora želeti, saj je »poredna kuzla« (*»... moraš si želeti takšno poredno 'kuzlo', kot sem jaz ...« - B21*).

Opazke povezane s telesom

V eni od pesmi ženska izvajalka neposredno žali (vitkejša) pripadnice ženskega spola in jih naziva s »koščenimi kuzlami« (*»... pojdi in povej tem 'koščenim kuzlam' to ...« - B25*).

STEREOTIPIZACIJA ŽENSKEGA SPOLA

Moški izvajalci/zasedbe

Gospodinja

V eni izmed pesmi moški prepeva o tem, da bo svojo žensko predstavil štedilniku, kar nakazuje na njegovo mnenje, da ženska sodi za štedilnik – govorimo torej o stereotipni, tradicionalni vlogi ženske (*»... 'bogat, kot sem', sem jo predstavil svojemu štedilniku ...« - B27*).

DRUGO DESETLETJE ENAINDVAJSETEGA STOLETJA: SEKSIZEM DO MOŠKEGA SPOLA S STRANI ŽENSK

SPOLNA OBJEKTIFIKACIJA

Opazke, povezane s telesom

Seksizma s strani žensk do moškega spola je v analiziranih pesmih zelo malo, ta se pojavlja le v dveh verzih. V prvem verzu izvajalka omenja golo moško kožo in moškega sprašuje, »kam misli, da gre«, češ, ker je tako privlačen (*»... tvoj pogled se je zadrževal, raztrgane kavbojke, kazala se je gola koža, pihal je topli nočni vetrič, kam misliš, da greš, 'bejbi'? ...« - C1*).

Moški kot spolni objekt

Ena od avtoric moškega obravnava kot spolni objekt, ko v enem izmed verzov govori o tem, da »bo dobil svoje, če želi«, in da je to »tip« moškega, ki si ga želi (*»... to je tip 'tipa', ki sem ga iskala, in ja, dobil boš svoje, če želiš ...« - C2*).

5. RAZPRAVA

Zaključnega dela sem se lotila s »skromno« željo, da raziščem seksizem v glasbenih besedilih, a med samim raziskovanjem so se odpirala nova, povsem nepričakovana vprašanja, ki so me pripeljala do nekaterih novih ugotovitev. Gre namreč za zelo kompleksno tematiko, ki poraja mnogo vprašanj, na katera še ne poznamo odgovora.

Ključne ugotovitve, do katerih me je pripeljala raziskava, se navezujejo na način izražanja seksizma v glasbenih besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi v šestdesetih letih dvajsetega stoletja v primerjavi z glasbenimi besedili najbolj poslušanih tujih pesmi v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja, ter na razlike v izražanju seksizma med tema dvema obdobjema. Iz raziskave lahko (deloma) sklepam tudi to, kako oba spola govorita o lastnem in drugem spolu.

Naj izpostavim, da sem sprva želela raziskati zgolj seksizem do žensk v glasbenih besedilih, a sem ob raziskovanju naletela tudi na nekaj primerov ženskega seksizma do moškega spola, pa tudi na primer moškega, ki v enem od besedil samega sebe postavlja v stereotipno moško vlogo; v nadaljevanju bom ugotavljala, kaj to pomeni.

Družbena prepričanja in norme se vsekakor izražajo tudi skozi glasbo. To namreč razumemo kot sredstvo komunikacije in del kulture povsod po svetu, odraža pa tudi svetovno dogajanje. Ljudje skozi glasbo izražamo čustva in mnenja (Pay Per Vids, b.d.). Tako se skozi glasbena besedila izkazuje tudi vloga, ki jo ženski pripisuje družba. Ženske so še vedno dnevno deležne diskriminacije, a je spolna diskriminacija pogosto spregledana, saj mnogi menijo, da v današnji družbi ne predstavlja več težave (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 3). Tako je tudi seksizem v glasbenih besedilih večkrat spregledan, saj se ob površnem poslušanju pogosto niti ne zavedamo, kakšen je pravzaprav pomen besedil pesmi. Četudi podzavestno vemo, da določena besedila vsebujejo seksistična prepričanja, ta preslišimo, saj se nam na nek način zdijo povsem vsakdanja, ker smo jih že toliko ponotranjili. Čeprav se ženske že skoraj dve stoletji borimo za enake pravice na vseh področjih življenja, smo pogosto še vedno zaničevane s strani pripadnikov moškega spola in hkrati tudi same ponotranjamo to vlogo, kar je razvidno tudi iz besedil, predvsem iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja. Temu se bom še posvetila v nadaljevanju razprave.

Na podlagi raziskave ugotavljam, da sem v obdobju drugega desetletja enaindvajsetega stoletja našla veliko več seksističnih izrazov kot v obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja. Med sto analiziranimi pesmimi sem namreč v šestdesetih letih dvajsetega stoletja naletela le

na štiri seksistične izraze, v pesmih obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja pa sem našla kar dvainšestdeset seksističnih opazk, usmerjenih proti ženskemu spolu – bodisi s strani moških bodisi s strani žensk. Odkrila sem tudi dva seksistična izraza, ki se nanašata na pripadnike moškega spola — skupno torej štiriinšestdeset seksističnih izrazov. Ob tem moram seveda poudariti, da to izraža moje osebno, subjektivno mnenje. Zavedam se namreč, da spoznanja, do katerih sem prišla, ne predstavljajo dokončne resnice, ampak le mojo lastno interpretacijo empiričnega gradiva, ki sem ga imela na voljo (Mesec, 2007, str. 18). Posledično obstaja možnost, da bi drugi raziskovalec našel kakšen izraz več ali celo manj. Ta ugotovitev prav tako ne predpostavlja dejstva, da so bile v šestdesetih letih dvajsetega stoletja družbene razmere v odnosu do žensk idealne. Iz materiala, ki mi je bil na voljo, lahko zaključim samo, da v tistem obdobju na lestvicah ni bilo veliko pesmi s seksističnimi izrazi, kar pa vsekakor ne pomeni, da takšne pesmi v tistem času niso nastajale in obstajale. Nekatere pesmi, indikativne za obdobje šestdesetih let dvajsetega stoletja, so namreč ušle z mojega metodološkega sita, saj sem v vsakem letu analizirala le deset pesmi na prvih mestih lestvic, ki sem jih opredelila kot najbolj poslušane. Dober primer je recimo pesem Respect avtorice Arethe Franklin, ki jo večkrat omenjam tudi v teoretskem uvodu. Ta se nahaja na 13. mestu Billboardove lestvice iz leta 1967 in ni bila del moje analize (Wikipedia8, 2019). V njej avtorica opominja, da si ženske zaslužimo spoštovanje in k spoštovanju poziva svojega partnerja (Fletcher, 2018).

Drugi primer pesmi, ki je indikativna za mojo raziskavo, je pesem skupine The Beach Boys z naslovom California Girls, v kateri fantje pojejo predvsem o ženski zagoreli polti in bikinijih ter s tem ženski spol objektificirajo – to najdemo na 49. mestu leta Billboardove lestvice iz leta 1965 (Wikipedia6, 2020).

Ženska je v dveh besedilih šestdesetih let dvajsetega stoletja postavljena v tradicionalno vlogo, a vendar v teh primerih ne moremo reči, da gre izrecno za seksizem, ampak bolj za navajanje drobcev, stereotipov iz vsakdana (*»... mama kuha pečeno piško in slanino ...« - A1 in »... in mama mi je rekla, 'otrok, kaj se je zgodilo s tvojim apetitom, kuham že celo jutro' ...« - A3*). Vseeno pa lahko sklepamo, da obstaja izredno malo pesmi (če sploh kakšna), ki za štedilnik postavljajo moškega. V eni od pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja zasledimo tudi željo, da ženska postane hišni ljubljeneček moškega, kar nakazuje na željo po ženski podrejenosti in ubogljivosti (*» ... želim te za svojega sladkega hišnega ljubljenečka ...« - A4*). Od žensk se na splošno pričakuje, da bodo upoštevale svoje može in jim bile »na razpolago«, saj so oni tisti, ki »nosijo hlače«. Eno od besedil v stereotipno vlogo postavlja tudi moškega, ki sam prepeva o tem, da ne sme jokati, saj »moški ne jočejo« (*»... o, ne, ne*

morejo biti solze, saj moški ne bi smel jokati ...» - A2). Ta ugotovitev je pomembna, saj se moramo zavedati, da tudi do moškega spola v družbi vladajo specifična pričakovanja in eno izmed teh je, da moški ne smejo izražati svoje šibkosti, da morajo biti vedno močni in ne smejo kazati čustev.

Kot ugotavljam, so v besedilih moških izvajalcev iz drugega desetletja enaindvajsetega stoletja ženske največkrat žrtve spolne objektifikacije, pod katero se uvrščata kategoriji »ženska kot spolni objekt« in »opazke, povezane s telesom«. Pri tej temi so ženska telesa največkrat ločena od njihove osebnosti, važno je le, kaj lahko ponudijo s svojim fizičnim izgledom (*»... tvoja zadnjica ne potrebuje razlage, vse kar želim razumeti je samo, ko z menoj govoriš umazano ...« - B22 in »... hišo bom napolnil z 'velikimi zadnjicami', kuhinjo spremenil v striptiz klub ...« - B58*). Ženska je v okviru prve kategorije zreducirana na spolni objekt, obravnavana je kot sredstvo zabave za moško populacijo. Tu lahko rezultate svoje analize primerjam z rezultati raziskave iz leta 2006, ki jo navajam v teoretskem uvodu. Bretthauer, Zimmerman in Banning (2006, str. 36-42) so s svojo analizo ugotovili, da je bilo v vzorcu analiziranih glasbenih besedil skoraj dvajset odstotkov takšnih, ki so ženske obravnavali kot predmete — tudi pri meni se ta tematika pojavi velikokrat. V dveh primerih moje raziskave se pojavita tudi verza, kjer ženske same sebe obravnavajo kot spolni objekt (*»... tako smo privlačne, da bomo stopile vašo 'ledeno lučko' ...« - B1 in »... kličejo me Cardi Bardi, 'seksi' telo, 'vražja' mami, pekoči 'tamales' ...« - B52*). O tem prav tako govori zgoraj navedena raziskava. Tam je ugotovitev glede ženske seksualizacije samih sebe podobna kot pri meni – ženske sebe ne cenijo dovolj, saj želijo pozornost moških pritegniti le s svojo seksualnostjo (Bretthauer, Zimmerman in Banning, 2006, str. 36–42).

Opazke, povezane s telesom, prihajajo z moške strani in so največkrat komentarji, ki letijo na ženske obline, telo, telesno obliko itn. Eden izmed izvajalcev govori oz. poje o tem, da je zaljubljen le v žensko telo in njegovo »obliko«, pri tem je ženska zreducirana na predmet brez osebnosti (*» ... zaljubljen sem v tvojo 'obliko' ...« - B29 in » ... zaljubljen sem v tvoje telo ... « - B30*). Kot predmet so ženske obravnavane tudi takrat, ko moški v pesmih omenjajo le njihovo zadnjico, noge, prsi, nikakršnega komentarja pa ni na katerekoli druge lastnosti ali odlike ženske (*»... punca, tvoji zadnjici lahko s svojo plačo kupim svet ...« - B32*). Seveda najdemo tudi nekaj besedil, ki žensko opevajo kot lepo, privlačno in hvalevredno, a besedila, ki vsebujejo seksistične elemente, le redko omenjajo pozitivne ženske karakteristike. Pogosto so ženske poimenovane tudi po »svojem delu telesa«, namesto kot dekleta, ženske ali po lastnem imenu (*»... v imeniku jo imam shranjeno pod imenom 'velika zadnjica' ...« - B24*). Iz ugotovitev je razvidno, da smo ženske za moški spol pogosto le predmet zabave, poželenja,

torej jim služimo le takrat, ko od nas potrebujejo spolne usluge, ne vidijo pa nas kot življenjske sopotnice ali partnerice.

Kot druga najbolj pogosta tematika se pojavi »zaničevanje ženskega spola«. V žaljivih besedilih se ženske najpogosteje primerja s »kuzlo«, »kurbo« ali z »lahko žensko« (»... *'fukam' tvojo 'kuzlo' ona je 'lahka', 'lahka', 'lahka'...*« – B35, »... *tisti 'kuzli' rečem, naj me tolaži ...*« – B38 in »... *predstavi me svoji ženi – 'kuzli z ritjo' – vemo, da se obnaša kot 'kurba' ...*« – B42). Dejstvo, da pesmi s takšnimi izrazi v besedilu sploh pridejo na lestvice oziroma na radijske postaje, je precej absurdno in žalostno. S tem se namreč potrjuje javno sprejemanje žaljenja žensk, ki so v besedilih prikazane kot manjvredne in zaničevane. Še bolj žalostno pa je dejstvo, da smo »poslušalci« tisti, ki to mirno sprejemamo in v tem sploh ne vidimo nikakršnih težav. Zaničevanje pripadnic ženskega spola ni samo v domeni moških, pač pa tudi samih žensk. Kar v sedmih verzih lahko zasledimo primere, ko pevke same sebe ali ostale pripadnice ženskega spola nazivajo s »kuzlami« (»... *moraš si želeli takšno poredno 'kuzlo', kot sem jaz ...*« – B21 in (»... *šla sem skozi mnogo 'slabega sranja', morala bi biti žalostna 'kuzla' ...*« – B59). Tu se lahko navežem na zgoraj omenjeno dejstvo, da smo ženske tudi same priče ponotranjati »zaničevano vlogo lastnega spola«. Še bolj me je razočarala ugotovitev, da ženske pogosto izraz »kuzla« (ang. »*bitch*«) uporabljajo kot mašilo v besedilih — sebe ponižajo le zato, da zapolnijo praznino v frazi.

Naletela sem tudi na verza, kjer ženska samo sebe postavlja v podrejeni položaj v odnosu. V obeh primerih gre za žensko-moški duet. V obeh pesmih sta vlogi očitno namenoma razdeljeni tako, da ženska poje besedilo, ki nakazuje na njeno »šibkost, podrejenost, ubogljivost« (»... *želim si biti žrtev, pripravljena sem na ugrabitev ...*« – B9 in »... *saj je v redu, všeč mi je, ko boli ...*« – B5), medtem ko moški izražajo svojo moč (»... *slekel te bom, zadovoljil te bom, poglej, jaz sem te ugrabil, zato ti bom ukazal, kaj početi ...*« – B10 in »... *če me bo še kdaj poskusila zapustiti, jo bom privezal na posteljo in zažgal hišo ...*« – B8) (Love The Way You Lie - Eminem in Rihanna in E.T. - Katy Perry in Kanye West). Tu se zopet lahko navežem na raziskavo iz leta 2006, kjer so mnoga besedila, zajeta v vzorec, prav tako prikazovala moškega kot dominantnega in žensko kot podrejeno (Bretthauer, Zimmerman in Banning, 2006, str. 36–42). V prvi pesmi ženska prepeva o tem, da ji je všeč, ko jo boli in ko njen partner laže — čeprav vemo, da to ni res. S tem ženska samo sebe postavlja v podrejeni položaj, kjer partnerju omogoča, da z njo še naprej ravna neprimerno in se vede nespoštljivo. V drugi pesmi pa ženska moškemu daje dovoljenje, da jo »ugrabi in izkoristi«, saj je pripravljena prevzeti vlogo žrtve. Tu sebe zopet postavlja v položaj, ki moškemu omogoča, da z njo počne, kar želi, četudi je to nespoštljivo.

V eni od pesmi je očitno moško nasilje do ženske, saj moški izvajalec »repa« o tem, da je žensko udaril in da sicer tega ne bo več ponovil, a že čez nekaj kitic ženski grozi, da jo bo v primeru ponovne prekinitve razmerja privezal na posteljo in hišo zažgal (»... *nanjo sem položil roko, nikoli več ne bom padel tako nizko ...*« - B7 in »... *če me bo še kdaj poskusila zapustiti, jo bom privezal na posteljo in zažgal hišo ...*« - B8). V tem primeru nasilje spada pod odkrito obliko seksizma, saj gre za neenako obravnavanje znotraj družine (Benokraitis in Feagin, 1995, str. 39-43).

Iz nekaterih besedil je razvidno tudi, da si moški želijo ženske ubogljivosti, ponižnosti in ustrežljivosti. Žensko nagovarjajo s pridno in z udomačeno, češ, »saj si pridna in boš že poslušala, kar ti rečem« (»... *pridna punčka, vem, da si želiš ...*« - B13). Hkrati pa se eno od besedil navezuje tudi na moško željo po nadvladi ženskega spola, kjer je moški tisti, ki ženski ukazuje, kaj bo počela (»... *slekel te bom, zadovoljil te bom, poglej, jaz sem te ugrabil, zato ti bom ukazal, kaj početi ...*« - B10 in »... *nocoj te bom izkoristil ...*« - B11). Tu se navezujem na avtorico Jogan (1991, str. 33–36) in njeno misel, zapisano že v uvodu, da je identiteta žensk definirana s pripadnostjo moškemu, hkrati pa polna lastnosti, kot so pomočniškost moškemu in nasprotje moškim lastnostim. To se izraža tudi skozi glasbena besedila.

Ena od pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja, kjer moški prepeva o tem, da bo žensko postavil pred svoj štedilnik, tej namenja tipično stereotipno vlogo (»... *'bogat, kot sem', sem jo predstavil svojemu štedilniku ...*« - B27). Ta tradicionalna vloga ženske kot gospodinje se ohranja že skozi stoletja.

Če povzamem ugotovitve in obdobji primerjam med sabo: V šestdesetih letih dvajsetega stoletja je bilo seksizma med najpogostejše poslušanimi pesmimi bistveno manj, kot ga je danes. Ženske so bile v tistem obdobju pogostejše opevane kot ljubljene, vredne spoštovanja, ljubezni, moški so pogosto objokovali njihovo izgubo in razpad razmerja ter hvalili njihove duševne sposobnosti. Spola se pogosto pojavljata v stereotipnih vlogah – v dveh pesmih sta vanjo postavljeni ženski in v eni moški, medtem ko besedilo ene pesmi izraža moško željo po ženski ubogljivosti. Kot lahko razberemo zgoraj, je v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja, v primerjavi s šestdesetimi leti dvajsetega stoletja, ženska v besedilih veliko pogostejše zaničevana, obravnavana kot spolni objekt, od nje pa se pogosto pričakujeta ponižnost in ubogljivost. Sicer so tudi v obdobju drugega desetletja enaindvajsetega stoletja ženske v nekaterih pesmih opevane kot lepe, vredne spoštovanja in ljubezni, a je teh pesmi na obravnavanih lestvicah manj kot v šestdesetih letih dvajsetega stoletja. Razberemo lahko tudi, da ženske same sebe velikokrat nazivajo z žaljivimi izrazi, medtem ko moški izvajalci tega ne počnejo, enako je s spolno objektivacijo.

V šestdesetih letih dvajsetega stoletja je bil boj za pravice žensk v vzponu. Prav v tem obdobju je javnost feminizem pričela dojemati kot gibanje, v katerem so se ženske borile za svoje pravice (History.com Editors, 2019). Danes pa velja, da naj bi bila emancipacija nekaj »samoumevnega«, čeprav ni tako. Dokaza za to sta prav pogostost seksizmov, ki jih najdemo v besedilih obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja in še vedno aktualna emancipatorna gibanja – Me too in Women's March.

Nekoliko težje žal sklepam o tem, kakšne so razlike v izražanju seksizma med obema obdobjema, saj je bilo med najpogostejše poslušanimi tujimi pesmimi v šestdesetih letih dvajsetega stoletja premalo gradiva za analizo, na podlagi katerega bi lahko postavljala trdne sklepe. Lahko pa na podlagi raziskave trdim, da so ženske v najpogostejše poslušanih tujih pesmih iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja veliko bolj zaničevane, seksualizirane, stereotipizirane ali kakorkoli drugače neprimerno obravnavane.

Očitna je tudi povezava med seksizmom in rapom kot zvrstjo. To ugotavlja tudi raziskava iz leta 2018, ki jo omenjam v teoretskem uvodu. Rezultati te raziskave namreč pričajo, da naj bi največ seksističnih besedil vsebovali rap, r'n'b, rock žanri, šele nato sledi pop (GitHub, 2018). Ob pregledu pesmi, vključenih v moj vzorec, v katerih se pojavljajo seksistični izrazi, lahko to ugotovitev potrdim tudi sama. Kar šestnajst pesmi s seksističnimi izrazi spada v rap ali r'n'b zvrst oz. nekatere izmed njih vsebujejo vsaj raperski del.

Izpostaviti moram, da se verjetno v nekaterih pesmih pojavljajo tudi prikriti in subtilne oblike seksizma, pri katerih ne moremo z gotovostjo trditi, da gre za seksizem ali pa ga sploh ni mogoče zaznati. Tu je namreč pogosta uporaba prenesenih pomenov, s katerimi so seksistična nagnjenja izvajalcev prikrita. Prav zato sta zgoraj omenjeni obliki seksizma še toliko bolj zahrbtni, saj delujeta nedolžno, čeprav v resnici nista, skozi glasbo pa še vedno vplivata na prepričanja v družbi.

Zgoraj sem omenila tudi dva primera ženskega seksizma do moškega spola med analiziranimi pesmimi. Ena od pevk v pesmi podaja opazke, povezane z moškim telesom, in s tem prav tako moško telo ločuje od njegove osebnosti, v drugi pesmi pa ženska moškega tretira kot spolni objekt, ko govori o tem, da je našla točno takega moškega, kot ga je iskala, z besedami, da »bo dobil svoje, če bo želel«, pa namiguje na spolni odnos. Seksizma do moških s strani žensk je v obravnavanih glasbenih besedilih zelo malo, a vseeno obstaja in ga ne smemo spregledati. Res je tudi, da v obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja takšnega primera nisem zasledila, kar nam pove, da se družbene norme nekoliko spreminjajo.

Tu naj omenim še, da danes na lestvicah najdemo mnogo več ženskih izvajalk, kot smo jih lahko v šestdesetih letih dvajsetega stoletja in desetletja pred tem — čeprav moški spol na

lestvicaš še vedno prevladuje. Ta ugotovitev priča, da imajo ženske danes večje možnosti za uspeh, kot so jih imele pred desetletji. Zgodovina popularne glasbe namreč beleži imena številnih uspešnih in vplivnih ženskih izvajalk, ki so si v pot do uspeha utirale skozi množice moških izvajalcev (Du Noyer, 2004, str. 12). Hkrati je bil boj za pravice žensk in žensko neodvisnost skozi glasbo v šestdesetih letih dvajsetega stoletja še toliko težji. Kot sem že omenila, so se priložnosti za uspeh v svetu glasbe ponudile le tistim izvajalkam, ki so ponotranjile tradicionalno vlogo ženske izvajalke (McRobbie in Frith, 2000, str. 144).

Ena od pomembnih ugotovitev moje raziskave se nanaša tudi na vpliv družbenih gibanj in sprememb na glasbo. V šestdesetih letih dvajsetega stoletja se je dogajanje v družbi veliko bolj izražalo skozi glasbo in je nanjo tudi močno vplivalo, pa tudi obratno. Mogoče je bilo čutiti vpliv družbenih razmer na besedila avtorjev, prav tako so bila ta veliko bolj izrazna, globoka, pomenska – imela so vpliv na ljudi in jim dala misliti. Glasba je v tistem času vplivala na družbene razmere in javno mnenje (Du Noyer, 2004, str. 54–56). Tu lahko spomnim na nekatere pesmi iz moje analize: pesem z naslovom »The Highwaymen« izvajalca Michaela, ki velja za afro-ameriški spiritualni gospel in so ga prvič slišali med ameriško državljansko vojno (Gist, 2018), pa pesem »To Sir With Love« izvajalke Lulu, ki opisuje življenje v Veliki Britaniji v šestdesetih letih dvajsetega stoletja in močan vpliv temnopoltega ameriškega učitelja na učence šole (Music Banter, b.d.), The Rascals v pesmi »People Got To Be Free« pa pozivajo k enotnosti in razumevanju (Songfacts9, b.d.). Vse te pesmi so v tistem času dosegle visoka mesta na lestvicah. Besedila iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja pa pogosto nimajo globljega pomena in s tem ne vplivajo na korenite pozitivne spremembe v družbi. Po drugi strani pa je, kot pravi Poštrak (doc. dr. Milko Poštrak, Fakulteta za socialno delo, osebna komunikacija, 9. 5. 2020), pop glasba kot proizvod industrije zabave odraz ideologije dane skupnosti (Poštrak, 1984), zato nam prikazovanje žensk kot spolnih objektov, poželenja vrednih bitij in njihovo zaničevanje pove ogromno o tem, kako danes kot družba gledamo na pripadnice ženskega spola. Pesmi v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja so večinoma brez smisla, besedila nimajo globljega pomena, pogosto gre le za nizanje verzov, iskanje rim in všečnega ritma, namenjenega komercialni uporabi. Seveda tudi v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja najdemo kakšno pesem, ki kritizira družbene razmere, a je teh na lestvicah bistveno manj kot v šestdesetih letih dvajsetega stoletja — dober primer takšne pesmi, ki je del moje analize, je »Thrift Shop«, katere avtorja sta Macklemore in Ryan Lewis Featuring Wanz, ta namreč nasprotuje trenutnim družbenim normam, natančneje zapravljanju denarja za nepotrebne stvari (Songfacts14, b.d.).

Tu se lahko navežem tudi na distinkcijo med popom in rockom, o kateri sem pisala v teoretskem uvodu. Kot pravi avtor Poštrak (doc. Dr. Milko Poštrak, Fakulteta za socialno delo, osebna komunikacija, 12. 5. 2020), je pop proizvod industrije zabave, medtem ko je rock ustvarjalna oblika (Poštrak, 1984). Rock tako kot ustvarjalna oblika odraža vsebine ustvarjalcev – vključno s seksizmom, pop pa kot proizvod industrije zabave odraža (včasih prikrito) ideologijo nosilcev moči dane družbe. O obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja tako lahko v glavnem govorimo kot o obdobju, v katerem je nastajala kakovostna glasba, katere ustvarjalci so imeli nekaj za povedati oz. so želeli ljudem v večini prenesti pomembna sporočila. Čeprav tudi v tem obdobju najdemo kakšno »obrtiško skupino«, ki je bila ustvarjena z namenom »trženja« glasbe, na primer zasedba The Monkees, ki so jo »umetno« sestavili producenti (Ott, 2019).

Po drugi strani pa o glasbi drugega desetletja enaindvajsetega stoletja v veliki večini govorimo kot o produktu, namenjenemu komercializaciji in masovni produkciji. Kot sem že zapisala, se je v osemdesetih letih dvajsetega stoletja rodil umetni pop — manj pomembno je postalo, kdo prepeva in o čem prepeva, važno je bilo le, da je bila glasba zabavna za poslušalca (Du Noyer, 2004, str. 54–56). Iz ugotovitev lahko razberemo, da je tako tudi danes oziroma je stanje še bolj »razočaranja vredno«, saj na lestvicah najdemo veliko izvajalcev, katerih besedila nimajo nikakršnega smisla ali sporočilnosti, a jih spremljata všečna melodija in ritem. Po drugi strani pa ustvarjalci, katerih pesmi so sporočilne, nimajo možnosti, da se na lestvice sploh prebijajo. Mnogi izvajalci se na lestvici pojavijo tudi samo z eno pesmijo, kar je še en dokaz obrtnišтва, pri katerem lahko z melodijo, ki »gre v uho«, dosežeš »enkratno slavo« (npr. Call Me Maybe - Carly Rae Jepsen). V šestdesetih letih dvajsetega stoletja so bili do tega veliko bolj kritični, isti izvajalci so se pojavljali večkrat (The Beatles, Elvis Presley, The Rolling Stones itn.), na lestvice so prišle pesmi, ki so bile nekaj vredne in v večini niso bile žaljive ali kako drugače neprimerne. Menim, da bi tudi v današnji družbi morali bolj kritično presojati primernost posameznih pesmi za predvajanje na radijskih postajah in s tem uravnavati uvrščanje na glasbene lestvice. Tudi danes mnogi namreč še ustvarjajo glasbo, ki ni le plod trenutnih trendov in odgovor na povpraševanje nezahtevne publike, ampak prinaša globlja sporočila, ki poslušalcu nekaj dajo, ga navdihnejo in morda celo pozitivno spreminjajo njegova prepričanja. Da ima sporočilnost glasbenih besedil veliko moč, piše tudi avtorica Neff (2014, str. 2, 3). Spomni nas, da ima glasba, prevladujoča v patriarhalni družbi, zelo močan vpliv na subkulture, identitete ljudi in pojmovanje neenakosti. Prav zato lahko seksistična glasba vodi tudi k podpiranju seksistične ideologije. To je eden od razlogov, zaradi katerega bi se morali boljše zavedati glasbene (ne)sporočilnosti, biti nanjo izjemno pozorni in

predvsem kritični do tega, katere pesmi so primerne za predvajanje na radijskih postajah in katere ne.

Gradivo sem obdelala po metodi kvalitativne analize. Ta se mi zdi primerna, saj sem na ta način dobila obsežne odgovore, ki so hkrati odprli še nešteto vprašanj za nadaljnje raziskovanje. Raziskavo bi lahko izboljšala tako, da bi v analizo vzela večje število pesmi (prvih 200 ali prvih 300). Lahko pa bi se odločila tudi, da v analizo vključim še nekaj pesmi, ki niso na lestvicah, a vseeno odražajo družbeno dogajanje. Tako bi dobila še širšo sliko o seksizmu v glasbenih besedilih obeh obdobj.

6. SKLEPI

Ključne ugotovitve moje raziskave so:

- V šestdesetih letih dvajsetega stoletja je bilo gradiva za analizo malo, saj je bilo malo tudi seksizma do žensk v glasbenih besedilih najpogosteje poslušanih pesmi — gre za pesmi, ki so bile takrat zelo priljubljene. V dveh od treh primerov so ženske postavljene v tradicionalno vlogo, en primer pa nakazuje na željo po ženski ubogljivosti in podrejenosti.
- V šestdesetih letih dvajsetega stoletja najdemo tudi primer moškega, ki samega sebe postavlja v stereotipno moško vlogo, in sicer s trditvijo, »da moški ne jočejo«. Iz tega primera je razvidno, da ima družba tudi do moškega spola specifična pričakovanja.
- V drugem desetletju enaindvajsetega stoletja je seksizma do žensk v glasbenih besedilih najpogosteje poslušanih pesmi občutno več kot v šestdesetih letih dvajsetega stoletja. Ženske so najpogosteje tarče spolne objektivacije – tu se žensko obravnava kot spolni objekt in podaja neprimerne telesne opazke. Lahko so tudi zaničevane oz. žrtve žaljivk. Pojavljata se želja po nadvladi moškega spola in ubogljivosti ženskega spola, dva verza pričata celo o nasilju do žensk, v enem verzu pa je ženska postavljena v tradicionalno vlogo gospodinje in s tem tudi v žensko stereotipno vlogo. V treh verzih ženska sebe postavlja v podrejeni položaj v odnosu.
- Čeprav je bilo v obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja med najpogosteje poslušanimi tujimi pesmimi malo gradiva za analizo, to ne pomeni, da seksizma v besedilih takrat ni bilo. To dejstvo nam pove le, da takšnih pesmi ni bilo na prvih mestih lestvic.
- Težko postavljam zanesljive ugotovitve, povezane s tretjim raziskovalnim vprašanjem, ki se nanaša na razlike v izražanju seksizma v glasbenih besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi med obema obdobjema. Gradiva za analizo je bilo namreč v obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja premalo, da bi lahko primerjala, na kakšen način se je izražal seksizem v enem in drugem obdobju ter kakšne so razlike. Zaključim pa lahko, da je bilo na prvih mestih lestvic v šestdesetih letih dvajsetega stoletja manj pesmi s seksističnimi sporočili kot na istih mestih v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja.
- V pesmih so ženske pogosto nespoštljive tudi do lastnega spola. Izvajalke druge ženske v besedilih večkrat nazivajo z žaljivkami, kar pomeni, da ženske ponotranjajo

»zaničevano vlogo lastnega spola«. V dveh primerih ženske same o sebi govorijo kot o spolnem objektu, kar lahko povežemo s tem, da se ne spoštujejo dovolj in želijo moške pritegniti s svojo seksualnostjo.

- V dveh pesmih, kjer v duetu pojeta moški in ženska, sta vlogi razporejeni tako, da ženska igra vlogo podrejene, podložne, šibke ali ubogljive osebe, moški pa izraža svojo moč. Iz tega primera je dobro razvidna razporeditev vlog spolov, ki vladajo v družbi.
- Čeprav raziskovanje ženskega seksizma do moških ni bilo predmet moje raziskave, sem med preučevanjem naletela tudi na dva tovrstna primera iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja. Ta ugotovitev pove, da v glasbi obstaja tudi ta vrsta seksizma, na katero moramo biti pozorni in se je zavedati.

Med raziskavo sem naletela tudi na ugotovitve, ki sicer niso bile glavni predmet raziskovanja, a je vseeno pomembno, da jih izpostavim. To so:

- Na lestvicah danes lahko najdemo več ženskih izvajalk, kot smo jih v času šestdesetih let dvajsetega stoletja, kar nakazuje na korake v pravo smer proti ženski enakopravnosti.
- V šestdesetih letih dvajsetega stoletja je bila glasba sredstvo za izražanje družbenih sprememb in stanj v družbi. Besedila so bila bolj pomenska in imela vpliv na poslušalce, medtem ko danes besedila pogosto nimajo globljega pomena in so pesmi ustvarjene za »zabavanje poslušalcev«.
- V šestdesetih letih dvajsetega stoletja so na lestvice prišle kakovostne pesmi, ki so poslušalcem prinašale določeno sporočilo izvajalcev/avtorjev, ki so »imeli nekaj za povedati«. Besedila, ki imajo marsikdaj umetniško/pesniško vrednost, so bila prav tako pomembna kot sama glasba. Danes so besedila v drugem planu, na uvrstitev v radijske glasbene sheme ali na lestvice besedila nimajo praktično nikakršnega vpliva.
- O obdobju šestdesetih let dvajsetega stoletja lahko na splošno govorimo kot o obdobju produciranja kakovostne glasbe, danes pa najpopularnejša glasba (z izjemami) večinoma predstavlja le »obrt« in vir zaslužka tistih, ki so najbolj predvajani na pretežno komercialnih radijskih postajah in posledično najvišje na lestvicah.

7. PREDLOGI

Namen moje raziskave je bil ugotoviti, na kakšen način se je izražal seksizem do žensk v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi iz obdobja šestdesetih let dvajsetega stoletja in na kakšen način se je ta izražal v besedilih najpogosteje poslušanih tujih pesmi iz obdobja drugega desetletja enaindvajsetega stoletja ter katere so ključne razlike v izražanju seksizma med tema dvema obdobjema. Kot ugotavljam, je bilo seksizma med najpogosteje poslušanimi tujimi pesmimi v šestdesetih letih dvajsetega stoletja malo, izražal pa se je predvsem s postavljanjem ženske v tradicionalno vlogo in željo po ženski ubogljivosti. Seksizma med najpogosteje poslušanimi tujimi pesmimi v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja je bilo precej več, izražal pa se je predvsem v spolni objektivaciji žensk, zaničevanju žensk, nasilju do žensk, želji po ženski ubogljivosti in nadvladi moškega spola, v enem primeru je ženska tudi stereotipizirana v skladu s tradicionalno vlogo. Ženske so bile tako v šestdesetih letih dvajsetega stoletja pogosteje opevane kot lepe, ljubljene, vredne spoštovanja, medtem ko je v drugem desetletju enaindvajsetega stoletja teh primerov manj in so moški do žensk pogosto seksistični; na tem mestu sicer težko govorim o razlikah, saj je bilo seksizma med najpogosteje poslušanimi tujimi pesmimi šestdesetih letih dvajsetega stoletja malo in tako je premalo tudi gradiva za analizo. Tekom raziskave so se odpirala nova vprašanja, na katere bi bilo smiselno dobiti natančnejše odgovore, zato predlagam nadaljnje raziskovanje tega področja, in sicer:

- Smiselno bi bilo raziskovanje izražanja seksizma v glasbenih besedilih med tako imenovanimi »obrniki« in »ustvarjalci«, saj bi bilo dobro pridobiti vpogled v to, ali več seksizma najdemo v besedilih izvajalcev, ki glasbo ustvarjajo iz umetniških vzgibov oz. zato, »da nekaj povedo«, ali je več seksizma med izvajalci, ki glasbo proizvajajo s komercialnimi nameni in to tretirajo kot »obrt«.
- Smiselno bi bilo preučiti tudi, na kakšen način se je izražal seksizem v pesmih, ki niso bile visoko na lestvicah oziroma se nanje sploh niso uvrstile.
- Glede na moje ugotovitve bi bilo smiselno podrobneje preučiti tudi seksizem do moškega spola, torej, na kakšen način se v glasbenih besedilih izraža seksizem do moških in kako pogost je v primerjavi s seksizmom do žensk.
- Ena od smeri nadaljnjega raziskovanja bi se lahko osredotočila tudi zgolj na to, kako o sebi v besedilih govorijo moški izvajalci, kako ženske izvajalke in kakšne so razlike.

Izbrana tematika se mi zdi izjemno pomembna za socialno delo, saj moramo biti socialni delavci pozorni na dogajanje v družbi in znati prepoznati sporočila, ki krožijo med ljudmi ali v družbi nasploh. Socialno delo kot stroka se bori proti diskriminaciji in neenaki obravnavi v družbi, seksizem pa je tisti, katerega ideologija temelji točno na tem dvojem. V to tematiko sem se poglobila zato, ker sem se želela podrobneje osredotočiti na pomene, ki se skrivajo v glasbenih besedilih — popularna glasba namreč močno vpliva na način našega dojetja sveta in razmišljanja, čeprav se tega najpogosteje sploh ne zavedamo. Skozi glasbena besedila se mnogokrat izražajo negativna sporočila, o katerih ne razmišljamo podrobneje, a jih naša podzavest vseeno zaznava in tako oblikuje naša prepričanja. V primeru, da glasba prenaša seksistična sporočila, jih ljudje/poslušalci začnemo dojemati kot »normalna«, jih ponotranjimo in tako prenašamo v vsakdanje življenje in delovanje, ženske pa se posledično počutijo zapostavljene, ponižane, diskriminirane in manjvredne. Iz raziskave je razvidno, da so seksizma v besedilih sicer deležni tudi moški, a se ta pojavlja v precej manjši meri — vseeno pa ga ne smemo spregledati.

8. UPORABLJENA LITERATURA

- Benokraitis, V., N., & Feagin R., J. (1995). *Modern sexism. Blatant, subtle, and covert discrimination*. New Jersey.
- Brake, M. (1983). *Sociologija mladinske kulture in mladinskih subkultur*. Ljubljana: Univerzitetna konferenca ZSMS.
- Du Noyer, P. (ur.) (2004). *Enciklopedija glasbe*. Radovljica: Didakta.
- Frith, S. (1986). *Zvočni učinki. Mladina, brezdelje in politika rock and rolla*. Ljubljana: Republiška konferenca ZSMS in Univerzitetna konferenca ZSMS.
- Haralambos M. & Holborn M. (1999). *Sociologija: teme in pogledi* (str. 589-655). Ljubljana: DZS, 2005.
- Jogan, M. (2001). *Seksizem v vsakdanjem življenju*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Lasch, C. (2012). *Kultura narcisizma* (str. 219-240). Ljubljana.
- Leskošek, V. (2002). *Zavrnjena tradicija: ženske in ženskost v slovenski zgodovini od 1890 do 1940*. Ljubljana.
- McRobbie, A. & Garber, J. (2000). *Girls and Subcultures*. V McRobbie, A., *Feminism and Youth Culture 2nd Edition* (str. 12-25). Palgrave Macmillan.
- McRobbie, A & Frith, S. (2000). *Rock and Sexuality*. V McRobbie, A., *Feminism and Youth Culture 2nd Edition* (str. 137-157). Palgrave Macmillan.
- Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: študijsko gradivo za interno uporabo*. Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II: študijsko gradivo*. Univ. v Ljubljani: Fakulteta za socialno delo.
- Muršič, R. (2000). *Trate vaše in naše mladosti: zgodba o mladinskem in rock klubu*. Univerzitetna knjižnica Maribor.
- Muršič, R. (2000). *Trate vaše in naše mladosti: zgodba o mladinskem in rock klubu*. 2. knjiga. Univerzitetna knjižnica Maribor.
- Postrak, M. (1984). *Rock kot avtentična oblika izražanja mladih* (Diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo.
- Ryan, C., & Jethà, C. (2013). *Seks ob zori: predzgodovinski izvori moderne seksualnosti* (str. 141-151). Ljubljana, Modrijan.

- Švab, A. (2002). »Divided We Stand« — teme in dileme študij spolov. V Debeljak, A., Stanković, P., Tomc, G., & Velikonja, M. (ur.), *Cooltura: uvod v kulturne študije* (str. 195-210). Študentska založba.

INTERNETNI VIRI

- Anitha, S. & Pearson, R. (2013). *World War I: 1914-1918*. Lincoln: University of Lincoln. Pridobljeno 8. 3. 2020 s <https://www.striking-women.org/module/women-and-work/world-war-i-1914-1918>
- Armstrong, G., E. (2001). Sexism and Misogyny in Music Land. Gangsta Misogyny: The Content Analysis of the Portrayals of Violence Against Women in Rap Music 1987-1993. *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 8(2), (96-126). Murray State University. Pridobljeno 9. 2. 2020 s <http://www.elegantbrain.com/edu4/classes/readings/355readings/gender/musicMisogyny.pdf>
- *Billboard1.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2010/hot-100-songs>
- *Billboard2.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2011/hot-100-songs>
- *Billboard3.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2012/hot-100-songs>
- *Billboard4.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2013/hot-100-songs>
- *Billboard5.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2014/hot-100-songs>
- *Billboard6.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2015/hot-100-songs>
- *Billboard7.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2016/hot-100-songs>
- *Billboard8.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2017/hot-100-songs>
- *Billboard9.* (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s <https://www.billboard.com/charts/year-end/2018/hot-100-songs>

- *Billboard*10. (b.d.). Pridobljeno 8. 6. 2020 s
<https://www.billboard.com/charts/year-end/2019/hot-100-songs>
- Bretthauer, B., Zimmerman, T. S., & Banning, J. H. (2007). A feminist analysis of popular music. *Journal of Feminist Family Therapy*, 18(4), 29-51. Pridobljeno 27. 4. 2020 s
https://www.researchgate.net/publication/233092096_A_Feminist_Analysis_of_Popular_Music
- Brunell, L. & Burkett, E. (2020). *Feminism*. Pridobljeno 8. 3. 2020 s
<https://www.britannica.com/topic/feminism/The-fourth-wave-of-feminism>
- Carlson, D. (2017). *PART 3 – Women's Movements Through Photographs: The Intersection of Civil Rights and Women's Liberation*. Pridobljeno 27. 4. 2020 s
<https://britannicalearn.com/blog/part-3-womens-movements/>
- Craighill, S., Black, A., Ignaczak, L., Kirby, A., & Hendricks, A. (b.d.). *Sex, drugs, and rock and roll: Music in the counterculture*. Pridobljeno 11. 2. 2020 s
https://pages.shanti.virginia.edu/CYOU_Project/executive-summary/
- Drucker, S. A. (2018). *Betty Friedan: The Three Waves of Feminism*. Pridobljeno 8. 3. 2020 s <http://www.ohiohumanities.org/betty-friedan-the-three-waves-of-feminism/>
- Escoffier, J. (2004). The Sexual Revolution, 1960-1980. *GLBTQ Social Sciences*, 1, (str. 1-7). Pridobljeno 29. 2. 2020 s
http://www.glbtqarchive.com/ssh/sexual_revolution_S.pdf
- Facianne, E. (2017). *These 2000s Pop Songs Secretly Shaped Our Feminism*. Pridobljeno 27. 4. 2020 s <https://galoremag.com/2000s-pop-songs-secretly-shaped-feminism/>
- Fletcher, H. (2018). *10 feminist icons in music, from Aretha Franklin to Pussy Riot*. Pridobljeno 8. 4. 2020 s <https://www.standard.co.uk/go/london/music/10-feminist-icons-in-music-from-aretha-franklin-to-pussy-riot-a3794746.html>
- Gist, L. (2018). *Black Abolitionists: »Michael Row the Boat Ashore« an African American Spiritual*. Pridobljeno 26. 5. 2020 s <https://blackthen.com/black-abolitionists-michael-row-boat-ashore-african-american-spiritual/>
- *Github*. (2018). Pridobljeno 2. 4. 2020 s <https://axnyang.github.io/CS401/>
- Handforth, R., Paterson, L. L., Coffey-Glover, L., & Mills, S. (2017). Reading between Blurred Lines: The complexity of interpretation. *Discourse, context &*

- media*, 20, (str. 103-115). Pridobljeno 9. 2. 2020 s <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2211695816301167?via%3DiHub>
- History.com Editors. (2010). *Baby Boomers*. Pridobljeno 2. 6. 2020 s <https://www.history.com/topics/1960s/baby-boomers-1>
 - History.com Editors. (2019). *Feminism*. Pridobljeno 12. 4. 2020 s <https://www.history.com/topics/womens-history/feminism-womens-history>
 - Jogan, M. (1991). Talcott Parsons — Sociološki prispevek k družbeni re/produkciji hierarhije med spoloma. *Družboslovne razprave*, 8(11), (str. 33-41). Pridobljeno 2. 3. 2020 s <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-CNC6352R/6ab72662-f500-4572-9302-7586ca70fab7/PDF>
 - Kang, M., Lessard, D., Heston, L., & Nordmarken, S. (b.d.). *Introduction to Women Gender Sexuality Studies*. University of Massachusetts Amherst Libraries. Pridobljeno 8. 3. 2020 s <https://courses.lumenlearning.com/suny-introwgss/chapter/early-to-late-20th-century-feminist-movements/>
 - Koletnik, A., Grm, A., & Gramc, M. (2016). *Vsi spoli so resnični. Transspolnost, transseksualnost in cispolna nenormativnost*, (str. 12-20). Ljubljana: Društvo informacijski center Legebitra. Pridobljeno 10. 2. 2020 s <http://transakcija.si/wp-content/uploads/2016/05/Vsi-spoli-so-resnicni.pdf>
 - Košir, I. (2016). *Kako je glasba spremenila svet*. Pridobljeno 29. 3. 2020 s <http://torekobpetih.si/tema/kako-je-glasba-spremenila-svet/>
 - Kurtz, S. (b.d.). *Culture and Values in the 1960s*. Hoover Press. Pridobljeno 2. 6. 2020 s https://www.hoover.org/sites/default/files/uploads/documents/0817939628_29.pdf
 - Labbe, I. (2012). *Sexualized music through the ages: the 1960's* [Blog]. Pridobljeno 29. 2. 2020 s <http://www.sparkmovement.org/2012/09/05/5177/>
 - Lewis-Beck, M., Bryman, A. E., & Liao, T. F. (2004). *The Sage encyclopedia of social science research methods* (str. 152-153) [pdf]. Sage Publications. Pridobljeno 24. 5. 2020 s <https://books.google.si/books?id=iulyAwAAQBAJ>
 - *Library of Congress*. (b.d.). Pridobljeno 27. 4. 2020 s <https://www.loc.gov/collections/civil-rights-history-project/articles-and-essays/women-in-the-civil-rights-movement/>

- Lindisfarne, N., & Neale, J. (2017). Seksizem, družbeni razred in nasilje. *Časopis za Kritiko znanosti*, 45(267), (str. 319-335). Pridobljeno 2. 2. 2020 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-8S030ZN3/9734548d-8a71-4989-9bcb-b39323a0cf48/PDF>
- Loiseau, E., & Nowacka, K. (2015). *Can social media effectively include women's voices in decision-making processes*. Pridobljeno 31. 5. 2020 s https://www.oecd.org/development/gender-development/DEV_socialmedia-issuespaper-March2015.pdf
- Luz Henning Santiago, A. (2017). *Kesha explained how her new expletive-filled song »Woman« is all about female empowerment*. Pridobljeno 8. 4. 2020 s <https://www.businessinsider.com/keshas-song-woman-is-all-about-female-empowerment-2017-7>
- Marsh, D. (2020). *Elvis Presley*. Pridobljeno 3. 6. 2020 s <https://www.britannica.com/biography/Elvis-Presley>
- Martinson, S. (2020). *The Unbalanced Feminism of Taylor Swift's »The Man«*. Pridobljeno 11. 3. 2020 s <https://www.mercatornet.com/popcorn/view/the-unbalanced-feminism-of-taylor-swifts-the-man/23357>
- Mastrogiannis, N. (2018). *12 Influential Women Who Have Changed the Music & How They Did It*. Pridobljeno 11. 3. 2020 s <https://www.iheart.com/content/2018-03-07-12-influential-women-who-have-changed-music-how-they-did-it/>
- Meyer, S. D. & Tarrow, S., (ur.). (2018). *The resistance: The Dawn Of The Anti-Trump Opposition Movement*. Oxford University Press, (str. 75-89) [pdf]. Pridobljeno 1. 3. 2020 s <https://books.google.si/books?hl=sl&lr=&id=A2FmDwAAQBAJ>
- Mills, S. (2008). *Language and sexism*. Cambridge: Cambridge University Press. Pridobljeno 29. 2. 2020 s https://pdfs.semanticscholar.org/6b48/51e9f583c63b0c4ba337e5f5a957199faa19.pdf?_ga=2.162083388.1619864916.1582981309-1713706395.1581056570
- Moore, R. (2014). *Lyric Of The Week: Big Mama Thornton, »Hound Dog«*. Pridobljeno 2. 4. 2020 s <https://americansongwriter.com/lyric-week-big-mama-thornton-hound-dog/>
- *Music Banter*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.musicbanter.com/lyrics/Lulu-To-Sir-with-Love.html>

- *National Women's History Museum*. (b.d.). Pridobljeno 8. 3. 2020 s <https://www.womenshistory.org/resources/general/woman-suffrage-movement>
- Neff, E., S., (2014). *Sexism Across Musical Genres: A Comparison*. Western Michigan University. Pridobljeno 5. 2. 2020 s https://scholarworks.wmich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3486&context=honors_theses
- Ott, T. (2019). *The Monkees: How The Band Created for TV Conquered Pop Charts*. Pridobljeno 4. 6. 2020 s <https://www.biography.com/news/the-monkees-origins>
- *Pay Per Vids*. (b.d.). Pridobljeno 29. 3. 2020 s <https://www.paypervids.com/musics-influence-popular-culture-society/>
- Poštrak, M. (1994). *Kje so subkulture danes? (IV)*, 13(4). Pridobljeno 10. 5. 2020 s <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-T22EIAIK/29020b25-5063-49b2-81d7-19e8b5550d1f/PDF>
- Rampton, M. (2015). *Four Waves of Feminism*. Pridobljeno 8. 3. 2020 s <https://www.pacificu.edu/magazine/four-waves-feminism>
- Rogers, A. (2013). *Sexism in unexpected places: An analysis of Country Music Lyrics*. University of South Carolina. Pridobljeno 2. 4. 2020 s https://www.sc.edu/about/offices_and_divisions/research/news_and_pubs/caravel/archive/2013/2013-caravel-sexism-in-unexpected-places.php
- *RollingStone*. (2019). Pridobljeno 27. 4. 2020 s <https://www.rollingstone.com/music/music-lists/13-gutsiest-loretta-lynn-lyrics-175002/i-got-caught-160847/>
- Savage, M., A. (ur). (2017). *Women's Rights: Reflections in Popular Culture*, (str. 35-43) [pdf]. ABC-CLIO. Pridobljeno 11. 3. 2020 s https://books.google.si/books?id=r_skDwAAQBAJ
- Sever, S. & Horvat, K. (2017). Psihosocialni pogled na seksualno revolucijo. *Panika: revija društva študentov psihologije Slovenije*, 21. Pridobljeno 11. 2. 2020 s <http://revijapanika.si/2017/02/04/psihosocialni-pogled-na-seksualno-revolucijo/>
- Shelton, J. (2019). *»If You Were a Woman (And I Was a Man)« by Bonnie Tyler*. Pridobljeno 2. 4. 2020 s <https://www.songmeaningsandfacts.com/if-you-were-a-woman-and-i-was-a-man-by-bonnie-tyler/>

- Sisario, B. (2018). *Gender Diversity in the Music Industry? The Numbers Are Grim*. Pridobljeno 27. 4. 2020 s <https://www.nytimes.com/2018/01/25/arts/music/music-industry-gender-study-women-artists-producers.html>
- *Smooth Radio*. (b.d.). Pridobljeno 8. 4. 2020 s <https://www.smoothradio.com/features/top-songs/story-behind-the-song-stand-by-your-man/>
- *Song meanings and facts1*. (2019). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songmeaningsandfacts.com/simon-garfunkel-mrs-robinson-lyrics-meaning/>
- *Song meanings and facts2*. (2019). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songmeaningsandfacts.com/meaning-blank-space-taylor-swift/>
- *Songfacts1*. (b.d.). Pridobljeno 3. 6. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/the-5th-dimension/aquarius-let-the-sunshine-in>
- *Songfacts2*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/lady-gaga/bad-romance>
- *Songfacts3*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/tommy-james-the-shondells/crimson-and-clover>
- *Songfacts4*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/the-beatles/help>
- *Songfacts5*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/the-beatles/hey-jude>
- *Songfacts6*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/the-rolling-stones/i-cant-get-no-satisfaction>
- *Songfacts7*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/paul-revere-the-raiders/kicks>
- *Songfacts8*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/desiigner/panda>
- *Songfacts9*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/the-rascals/people-got-to-be-free>
- *Songfacts10*. (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s <https://www.songfacts.com/facts/imaginedragons/radioactive>

- *Songfacts11.* (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s
<https://www.songfacts.com/facts/travis-scott/sicko-mode>
- *Songfacts12.* (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s
<https://www.songfacts.com/facts/the-beatles/she-loves-you>
- *Songfacts13.* (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s
<https://www.songfacts.com/facts/staff-sergeant-barry-sadler/the-ballad-of-the-green-berets>
- *Songfacts14.* (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s
<https://www.songfacts.com/facts/macklemore-ryan-lewis/thrift-shop>
- *Songfacts15.* (b.d.). Pridobljeno 27. 5. 2020 s
<https://www.songfacts.com/facts/the-association/windy>
- Storey, J. (2018). *Cultural theory and popular culture: An introduction*, (1-15). Routledge. Pridobljeno 10. 5. 2020 s
https://uniteyouthdublin.files.wordpress.com/2015/01/john_storey_cultural_theory_and_popular_culturebookzz-org.pdf
- Šadl, Z. & Pivec N. (2007). Reprezentacija moškosti v popularnem rapu na primeru 50 Cent. *Teorija in praksa*, 44(3/4), (447-460). Pridobljeno 7. 2. 2020 s
<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-NOOCAU7J/81f8e0bf-e18d-4597-8e23-ce4d83d45779/PDF>
- Šadl, Z., & Jogan, M. (1992). *Sociologija in seksizem*. Poročilo: slovensko sociološko srečanje 1992. Pridobljeno 2. 2. 2020 s <https://www.druzboslovne-razprave.org/pdf/clanki/dr14Jogan-Sadl.PDF>
- Taylor, M. (2016). Riot grrrl. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies*, 1-2. Pridobljeno 2. 6. 2020 s
https://www.researchgate.net/profile/Mj_Taylor/publication/316227962_Riot_grrrl/links/5dcbed40a6fdcc5750444a5f/Riot-grrrl.pdf
- Tick, J., & Tsou, J. (2013). *Women in American music*. Pridobljeno 27. 4. 2020 s
<https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.A2252574>
- Webb, K. (2017). *Janis Joplin: How She Became a Music Icon*. Pridobljeno 27. 4. 2020 s <https://www.cheatsheet.com/entertainment/janis-joplin-how-she-became-a-music-icon.html/>
- *Wikipedia1.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1960

- *Wikipedia2.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1961
- *Wikipedia3.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1962
- *Wikipedia4.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1963
- *Wikipedia5.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1964
- *Wikipedia6.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1965
- *Wikipedia7.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1966
- *Wikipedia8.* (2019). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1967
- *Wikipedia9.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1968
- *Wikipedia10.* (2020). Pridobljeno 25. 5. 2020 s
https://en.wikipedia.org/wiki/Billboard_Year-End_Hot_100_singles_of_1969
- WinWin, W. (2013). *Popular culture and this phenomenon in the culture of dressed/fashion.* Pridobljeno 28. 3. 2020 s
[https://www.researchgate.net/publication/318041425_POPULAR_CULTURE_A
ND_THIS_PHPHENOMEN_IN_THE_CULTURE_OF_DRESSED_FASHION](https://www.researchgate.net/publication/318041425_POPULAR_CULTURE_AND_THIS_PHENOMENON_IN_THE_CULTURE_OF_DRESSED_FASHION)
- *Women's March.* (b.d.). Pridobljeno 1. 3. 2020 s
<https://womensmarch.com/mission-and-principles>
- *Women's Rights 1960.* (b.d.). Pridobljeno 9. 3. 2020 s
[https://sites.google.com/a/lakewoodcityschools.org/womensrights_1960/home/wo
men-s-protests](https://sites.google.com/a/lakewoodcityschools.org/womensrights_1960/home/women-s-protests)
- Zaviršek, D. (2018). Ženska kot grešni kozel: oblike nasilja v neopatriarhatu. V *Nasilje: njegove interpretacije in reprezentacije. Ars & Humanitas, revija za umetnost in humanistiko*, 12(1), (str. 11-25). Pridobljeno 14. 3. 2020 s
<https://revije.ff.uni-lj.si/arshumanitas/article/view/7997/8269>

9. PRILOGE

9.1. Priloga 1: Seznam analiziranih pesmi

1960

1. Theme from A Summer Place - Percy Faith

Pesem z ljubezensko tematiko; pevec prepeva o tem, da se v izbrankinem objemu počuti varno.

2. He'll Have to Go - Jim Reeves

Pesem govori o moškem, ki se po telefonu pogovarja z žensko, ki jo ljubi, a ve, da je ženska trenutno v razmerju z drugim moškim. Pripovedovalec si želi, da bi ženska odslovila svojega sedanjega partnerja.

3. Cathy's Clown - The Everly Brothers

Pesem govori o človeku, ki ga je ženska po imenu Cathy prizadela. Zdaj prepeva o tem, da z njene strani ne potrebuje ničesar več – ne ljubezni ne poljubov.

4. Running Bear - Johnny Preston

Pesem deli zgodbo o »Running Bear« in »Little White Dove«, dveh domorodnih Američanih, ki se zaljubita. Na koncu pesmi skupaj utoneta, saj bosta le na ta način lahko za vedno ostala skupaj.

5. Teen Angel - Mark Dinning

Pesem je bolj pripovedne narave, saj govori o deklici in njenem fantu (pripovedovalcu pesmi), ki se skupaj odpravita na vožnjo. Fant dekle potegne na varno, ko njun avto obtiči na železniški progi, po kateri se približuje vlak. Toda dekle steče nazaj proti avtu in v trčenju izgubi življenje. Pesem izraža žalost ob izgubi »najstniškega angela«.

6. I'm Sorry - Brenda Lee

Pesem govori o občutkih osebe, ki je drugega prizadela in se za to iskreno opravičuje.

7. It's Now or Never - Elvis Presley

Ljubezenska pesem govori o tem, da morata zaljubljenca izkoristiti večer, ki jima je na voljo, saj bo naslednji dan že prepozno in kdo ve, kdaj se bosta zopet srečala. Elvis Presley je eden od najvplivnejših ustvarjalcev rock glasbe glasbe. Zaradi svojega uspeha je dobil celo vzdevek kralj rokenrola (Marsh, 2020).

8. Handy Man - Jimmy Jones

Pesem sicer izraža samozavest pevca, ki je prepričan v to, da lahko »pozdravi zlomljena srca«, a v tekstu nikjer ni zaslediti seksizma do žensk.

9. Stuck on You - Elvis Presley

Ljubezenska pesem govori o tem, da je med zaljubljenca močna kemija. Elvis prepeva o močni navezanosti na dekle in je prepričan, da ko bosta enkrat skupaj, ju nič ne bo moglo ločiti.

10. The Twist - Chubby Checker

V pesmi izvajalec poje o plesu in zabavi in k temu vabi tudi svoje dekle.

1961

1. Tossin' and Turnin' - Bobby Lewis

Pesem govori o tem, da fant ponoči nikakor ne more spati, saj stalno razmišlja o neki osebi. Zaradi nespečnosti se premetava po postelji in se sprehaja po hiši.

2. I Fall to Pieces - Patsy Cline

Ženska ne more razumeti, kako bi lahko bila z nekdanjim ljubimcem zgolj prijatelja. Prepeva o tem, da vsakič, ko se fant sprehodi mimo nje, »od nje ostanejo le zdrobljeni koščki«.

3. Michael - The Highwaymen

Gre za afro-ameriški spiritualni gospel, ki je nastal oz. so ga prvič »zaznali« med ameriško državljansko vojno na otoku Sv. Helene (Gist, 2018).

4. Crying - Roy Orbison

Pesem poje o srečanju pripovedovalca s staro ljubeznijo, katere odhod še vedno objokuje. Pevec opeva svojo žalost ob izgubi ljubljene osebe.

5. Runaway- Del Shannon

Pripovedovalec govori o ljubezni in dekletu, ki ga je zapustilo. Pripovedovalec ne ve, kje je šla stvar v narobe smer in kam se je izgubila njuna ljubezen.

6. My True Story - The Jive Five

Besedilo pesmi pripoveduje zgodbo dveh zaljubljenca, ki se razideta in sedaj žalostna »jočeta«. Skratka, gre za pesem, ki opeva razočaranje v ljubezni.

7. Pony Time - Chubby Checker

Iz besedila pesmi pomen ni takoj razviden. Večina besedila govori o plesnih gibih, pripovedovalec ljudi vabi k plesu in zabavi. Sklepamo lahko, da besedilo govori o plesnem stilu, ki so ga poimenovali »Pony«.

8. Wheels - The String-A-Longs

Pesem sicer opisuje glasbo in kraje, kjer se je mogoče dobro zabavati, a je v njej omenjena mama »ki kuha kosilo«, kar namiguje na postavljanje ženske v tradicionalno vlogo. Ta del pesmi je tako del moje poglobljene analize.

Mama's cookin' chicken fried and bacon grease (A1)

9. Raindrops - Dee Clark

Balada govori o moškem, ki se skuša prepričati, da so solze, s katerimi objokuje odhod svoje ljubimke, dežne kapljice — moški namreč »ne bi smel jokati«. Tu so torej ponazorjene norme, ki vladajo v družbi, saj dečke že od malih nog učijo, da ne smejo jokati. Ta del besedila je dober primer, iz katerega je razvidno, da ima družba do pripadnikov obeh spolov specifična pričakovanja — na splošno velja, da moški ne smejo izražati pretiranih čustev. Ta del pesmi je del podrobnejše analize.

Oh, no it can't be teardrops

For a man ain't supposed to cry (A2)

10. Wooden Heart - Joe Dowell

Wooden Heart je ljubezenska pesem, v kateri moški dekle prosi, naj mu ne zlomi srca — to namreč ni leseno. Dekle nagovarja, naj z njim ravna lepo in naj ga ne prizadene, saj jo ima zelo rad.

1962

1. Stranger on the Shore - Acker Bilk

Pesem govori o neznancu z zlomljenim srcem, ki na obali objokuje svojo ljubezen in si želi, da bi se vrnila.

2. I Can't Stop Loving You - Ray Charles

Gre za ljubezensko balado, kjer pevec oz. avtor ne more nehati ljubiti in živi v sanjah preteklosti.

3. Mashed Potato Time - Dee Dee Sharp

Pesem govori o plesu, imenovanem Mashed Potato (kar v slovenskem prevodu pomeni pire krompir).

4. Roses Are Red (My Love) - Bobby Vinton

Ljubezenska pesem, ki poje o nesrečni najstniški ljubezni.

5 The Stripper - David Rose

Instrumentalna pesem, brez besedila.

6. Johnny Angel - Shelley Fabares

Ta pesem je zgodba o deklici, ki goji veliko simpatijo do fanta Johnnyja. Johnny se žal ne zaveda dekličinega obstoja in ljubezni. Dekle je vanj tako zaljubljeno, da odkloni vsako drugo vabilo na zmenek.

7. The Loco-Motion - Little Eva

Pesem govori o popolnoma novem plesu, ki ga pripovedovalka imenuje The Loco-Motion.

8. Let Me In - The Sensations

V pesmi pevci prepevajo o glasbi, plesu in zaljubljenih.

9. The Twist - Chubby Checker

V pesmi izvajalec govori o plesnih gibih in k temu vabi tudi svoje dekle, pesem torej pripoveduje o plesu in zabavi.

10. Soldier Boy - The Shirelles

Gre za izpovedno ljubezensko pesem, v kateri je skozi besedilo izražena globoka ljubezen do fanta. Dekle si želi, da bi bila za fanta le ena in edina ljubezen.

1963

1. Surfin' U.S.A. - The Beach Boys

Besedilo pesmi je pravzaprav vodnik po dobrih deskarskih lokacijah.

2. The End of the World - Skeeter Davis

Besedilo te pesmi govori o razpadu romantične zveze. V besedilu pripovedovalka razpad zveze primerja s koncem sveta, saj ji je tako hudo, da se ji »podira svet«.

3. Rhythm of the Rain - The Cascades

Besedilo prepeva moški, ki ga je zapustila partnerica. Dež ga opomni, kakšen »bedak« je bil. Dežne kaplje prosi za odgovore, na koncu pa si zaželi, da bi lahko še naprej jokal sam s seboj.

4. He's So Fine - The Chiffons

Ženska v pesmi opisuje svojo »zatreskanost« v moškega, ki ji je strašno všeč, zato je pripravljena narediti vse, da ga osvoji.

5. Blue Velvet - Bobby Vinton

Pesem govori o ženski, oblečeni v modri žamet. Pevce opisuje preteklo romanco z omenjenim dekletom.

6. Hey Paula - Paul & Paula

Pesem opeva pravo in resnično ljubezen dveh zaljubljenecv, ki se želita poročiti in vsak dan preživljati skupaj.

7. Fingertips - Little Stevie Wonder

Besedilo opeva zabavo in ples.

8. Can't Get Used to Losing You - Andy Williams

Pesem prepeva o izgubljeni ljubezni – pripovedovalec se ne more sprijazniti, da njegove ljubezni ni več ob njem. Zaveda se, da je nihče ne bo mogel nadomestiti.

9. My Boyfriend's Back - The Angels

Ženska pripovedovalka v pesmi moškega snubca svari pred svojim fantom. Ženska je snubca namreč zavrnila, on pa je o njej širil grde laži. Sedaj ženska svojega oboževalca svari, da se je v mesto vrnil njen fant, zato naj pazi »svoj hrbet«.

10. Sukiyaki - Kyu Sakamoto

Pesem je napisana v japonskem jeziku, kar pomeni, da ne morem pravilno razbrati konteksta besedila, saj jezika ne razumem. Tako bi lahko s prevajanjem spreminjala pomen, česar pa ne želim.

1964

1. I Want to Hold Your Hand - The Beatles

Pesem ima ljubezensko besedilo, ki pripoveduje, da te lahko nekdo, ki ga imaš rad, osreči že s tem, ko te drži za roko. Ko se oseba dotakne svojega partnerja je srečna, saj jo obhajajo čustva, ki jih ne more skriti.

2. She Loves You - The Beatles

Besedilo te pesmi prepeva o fantu, ki misli, da je za vedno izgubil svojo ljubezen. A vendar ga odreši prijatelj, ko mu pove, da je dekle kljub temu, da jo je fant prizadel, še vedno zaljubljeno vanj. Pesem ima tudi moralno sporočilo, ki nas opomni, da nas lahko prizadene tudi ponos (Songfacts12, b.d.).

3. Hello, Dolly! - Louis Armstrong

Pesem je posvečena deklici Dolly, ki se je po dolgem času vrnila nazaj k pripovedovalcu — najverjetneje gre za prijateljico. Pripovedovalec ne želi, da bi ga Dolly zopet zapustila.

4. Oh, Pretty Woman - Roy Orbison

Besedilo pripoveduje zgodbo o moškem, mimo katerega se sprehodi lepo dekle. Moški hrepeni po njej in se sprašuje, če je tudi ona, lepa kot je, tako osamljena kot on.

5. I Get Around - The Beach Boys

Pesem opeva najstniški način življenja — besedilo omenja prijatelje, avtomobile in dekleta.

6. Everybody Loves Somebody - Dean Martin

Pesem opeva ljubezen in dejstvo, da se vsak izmed nas kdaj zaljubi. Pripovedovalec se je zaljubil v neko dekle, na katerega je vredno čakati.

7. My Guy - Mary Wells

Pripovedovalka v pesmi opisuje zavrnitev spolnega odnosa s privlačnim moškim, saj je srečna in zadovoljna s svojim partnerjem, ki mu tako dokazuje zvestobo.

8. We'll Sing in the Sunshine - Gale Garnett

Ženska v pesmi opeva, da bo z moškim vesela le eno leto, potem pa bo odšla dalje.

9. Last Kiss - J. Frank Wilson & the Cavaliers

Pesem pripoveduje zgodbo mladega para, ki se odpravlja na zmenek in doživi prometno nesrečo. Moški voznik pade v nezavest. Ko pride k sebi, v naročje vzame dekle in ji da še zadnji poljub, preden umre. Ve, da je sedaj v nebesih, zato se trudi, da bo v življenju dober in jo bo nekoč spet lahko videl.

10. Where Did Our Love Go - The Supremes

Pesem opeva zvezo dveh zaljubljenecv. Ta se je končala, ker je fant zapustil dekle. Dekle je sedaj nesrečno in se trpeče sprašuje, kam se je izgubila njuna ljubezen.

1965

1. Wooly Bully - Sam the Sham and the Pharaohs

Besedilo povzema pogovor med Mattie in Hattie, v katerem Mattie opisuje bitje, ki ga je videla. Hkrati pa besedilo opisuje tudi željo po obvladovanju plesnih sposobnosti. Besedilo je precej težko razumljivo.

2. I Can't Help Myself (Sugar Pie Honey Bunch) - Four Tops

Gre za izpovedno pesem — moški izpoveduje svojo globoko ljubezen do ženske.

3. (I Can't Get No) Satisfaction - The Rolling Stones

V besedilu pevec prepeva o človeku, ki v svetu išče »pristnost«, a te ne more najti in opisuje dve strani Amerike — pristno in lažno (Songfacts6, b.d.). V pesmi se pojavi tudi verz, kjer Jagger omenja, da s strani deklet ne dobi nikakršnega odziva. Nekateri ta verz razlagajo kot precej kontroverzen, saj naj bi se nanašal na dekle, pripravljeno na spolni odnos. Jaz v njem ne prepoznam seksizma, zato ga nisem globlje analizirala. Menim namreč, da je Jagger s tem želel povedati le, da od ženske ne dobi nikakršne pozornosti, saj je ta do njega hladna, lahko pa gre tudi za prikrito obliko seksizma, ki ni enostavno zaznavna.

4. You Were on My Mind - We Five

Gre za ljubezensko pesem, v kateri pevka opisuje, da si svoje ljubezni ne more izbiti iz glave, saj ji stalno zaposluje misli.

5. You've Lost That Lovin' Feelin' - The Righteous Brothers

Gre za ljubezensko izpoved, v kateri pripovedovalec opisuje, da njegova ljubezen ne čuti več isto kot nekoč. Pripovedovalec si želi, da bi ga spet imela rada.

6. Downtown - Petula Clark

Pesem govori o sprehodu po mestu — ta naj bi namreč vedno prispeval k boljšemu počutju.

7. Help! - The Beatles

Lennon je besedilo napisal »kot klic na pomoč«. Čeprav mu je Paul McCartney pomagal napisati besedilo, ni vedel, da ta govori o »resničnem« klicu na pomoč (Songfacts4, b.d.).

8. Can't You Hear My Heartbeat - Herman's Hermits

Pesem opeva ljubezen, ki je tako močna, da pripovedovalcu srce razbija vsakič, ko je njegova ljubljena v bližini.

9. Crying in the Chapel - Elvis Presley

Pesem opeva lepoto cerkve, v kateri lahko najdemo stik z bogom in se napolnimo z novimi močmi.

10. My Girl - The Temptations

Pesem prepeva o dekletu, ki fant tako osrečuje, da ne potrebuje ničesar drugega, razen nje.

1966

1. California Dreamin' - The Mamas & the Papas

Pesem opeva pripovedovalčevo hrepenenje po toplini Los Angelesa med hladno zimo v New Yorku.

2. 96 Tears - ? and the Mysterians

Čeprav se ob prvem prebiranju besedila ne zdi, lahko v tej pesmi zaznamo sovražnost, ki jo pripovedovalec izraža do nekdanjega partnerja, ki ga je prizadel. Lahko bi sicer šlo za sovraštvo do kateregakoli spola, a vendar si pripovedovalec želi, da bi bivši partner trpel in jokal za njim, želi si ga prizadeti, se maščevati.

3. What Becomes of the Brokenhearted - Jimmy Ruffin

Pevce se v tem besedilu spopada z zlomljenim srcem, ki ga je za seboj pustila njegova nekdanja ljubezen. To je predvsem pesem o premagovanju žalosti, hkrati pa omenja tudi iskanje nove, »boljše« ljubezenske zveze.

4. Last Train to Clarksville - The Monkees

Besedilo govori o ljubljeni ženski. Pripovedovalec jo v telefonskem pogovoru nagovarja k srečanju na železniški postaji v Clarksvillu. Prepeva tudi o tem, da bo moral nato oditi in se morda nikoli več ne bo vrnil. Skupina The Monkees je tipičen primer umetno sestavljene skupine. To so zgolj za namen snemanja televizijske serije zasnovali televizijski producenti — gre torej za primer obrtniške zasedbe, ki je kasneje postala javno priznana v svetu glasbe (Ott, 2019).

5. Reach Out I'll Be There - Four Tops

Pesem govori o tem, da bo partner svoji ljubezni vedno na voljo. Ne glede na to, na kakšne prepreke bo dekle naletelo, ji bo vedno v podporo.

6. These Boots Are Made for Walkin' - Nancy Sinatra

V besedilu lahko čutimo jezo ženske, ki jo je prizadel bivši partner. Pripovedovalka zato jezo izraža z besedami, da ga želi »poteptati«. Pripovedovalka moškega opisuje kot osvajalca, ki misli, da se ne bo nikoli opekel in poje o tem, da bo ona poskrbela, da bo dobil svoje.

7. Cherish - The Association

Pevce močno ljubi in ceni dekle, ki je ne more imeti. V besedilu je čutiti močan obup, ker pripovedovalcu njegova simpatija ne vrača čustev.

8. Strangers in the Night - Frank Sinatra

Besedilo opisuje ljubezen na prvi pogled in zgodbo dveh neznancev, ki sta takoj vedela, da sta ustvarjena eden za drugega.

9. Kicks - Paul Revere & the Raiders

Pripovedovalec v pesmi svari dekle, odvisno od prepovedanih substanc, da se zasvojenost lahko slabo konča. »Kicks« velja za prvo pesem, ki je opozarjala na nevarnost drog. Droge sicer nikjer v besedilu niso eksplicitno omenjene, a iz besedila lahko razberemo to sporočilo. Pripovedovalec dekletu sporoča tudi, da obstajajo »boljši načini« za soočanje z življenjskimi preizkušnjami (Songfacts7, b.d.).

10. Ballad of the Green Berets - SSgt. Barry Sadler

Pesem govori o vietnamski vojni in posebnih silah ameriške vojske. Avtor je želel s pesmijo okrepiti moralno med ameriški vojak, ki so se borili v Vietnamu (Songfacts13, b.d.).

1967

1. To Sir With Love - Lulu

Gre za precej kompleksno besedilo, ki ga ni mogoče razumeti ob površnem prebiranju. Viri navajajo, da je bila pesem posneta za istoimenski film z ameriškima igralcema Sidneyjem Poitierom in igralko Lulu, ki pesem tudi prepeva. Besedilo opisuje življenje v Veliki Britaniji v šestdesetih letih dvajsetega stoletja in učence šole, na katere je s svojo modrostjo močno vplival temnopolti učitelj. Leta 1967 so bili temnopolti učitelji na šolah v Veliki Britaniji redki. Čeprav so se učenci na začetku močno trudili, da bi spodkopali učiteljevo avtoriteto, so ga na koncu vzljubili. Pridobil si je spoštovanje učencev, on pa jim je nudil podporo pri prvih korakih v svet odraslosti (Music Banter, b.d.).

2. The Letter - The Box Tops

Pesem govori o fantu, ki nenadoma prejme pismo svoje velike ljubezni. Ta želi, da se fant vrne nazaj k njej. Fant nato prepeva o tem, da naj mu nekdo hitro prinese letalsko karto, saj nima časa za vlak, ker se mora k svoji ljubezni vrniti čim hitreje, da ne bo več osamljen.

3. Ode to Billie Joe - Bobbie Gentry

Pesem govori o liku Billiu Joe-ju, ki je s skokom z mostu napravil samomor in o družini, ki se med obrokom pogovarja o tem. V pesmi je verz, ki mam postavlja v stereotipno vlogo ženske, ki je »kuhala celo jutro«. Zato je pesem del moje poglobljene analize.

And mama said to me, child, what's happened to your appetite?

I've been cookin' all morning, and you haven't touched a single bite (A3)

4. Windy - The Association

Pesem pripoveduje zgodbo o deklici Windy. Tekstopiska Ruthann Friedmann je v originalu pesmi opisovala sanjskega fanta, s kakršnim bi si želela biti. Skupina The Association pa je nato »Windy« v besedilu spremenila v dekle (Songfacts15, b.d.).

5. I'm a Believer - The Monkees

Pripovedovalec ne verjame v resnično ljubezen in meni, da mu ta ni namenjena. Nato spozna pravo dekle in sedaj verjame vanjo.

6. Light My Fire - The Doors

Besedilo govori o strasti med dvema osebama. Torej, pripovedovalec pravi, da ni časa za odlašanje, saj bosta sicer s partnerko izgubila nekaj velikega.

7. Somethin' Stupid - Frank & Nancy Sinatra

Gre za ljubezensko pesem, v kateri gresta partnerja na večerni zmenek, eden izmed njiju pa se zboji, da bo z besedami »ljubim te« (ang. *I love you*) vse pokvaril.

8. Happy Together - The Turtles

Besedilo prepeva o srečnem paru. Pripovedovalec ima oči le za eno dekle in prepričan je, da bo, ne glede na to, kaj se zgodi, ona vedno prava zanj.

9. Groovin' - The Young Rascals

Besedilo poje o paru, ki se zabava na nedeljsko popoldne. Pripovedovalec opeva te »najlepše trenutke«, saj so polni smeha in pogovorov.

10. Can't Take My Eyes off You - Frankie Valli

Pesem opeva lepoto ženske, ob kateri pripovedovalec ostane brez besed in ne more nehati strmeti vanjo. Ob tem meni, da je ta ljubezen predobro, da bi lahko bila resnična.

1968

1. Hey Jude - The Beatles

Paul McCartney je pesem napisal kot tolažbo Julianu, 5-letnemu sinu Johnna Lennona, ko sta se njegova starša ločevala (Songfacts5, b.d.).

2. Love is Blue - Paul Mauriat

Instrumentalna pesem, brez besedila.

3. Honey - Bobby Goldsboro

To je pesem moža preminuli partnerki. Začne se z verzom, ki opisuje, kako zelo je zraslo drevo, ki ga je žena posadila pred smrtjo. Pripovedovalec se vsakič, ko pogleda drevo, spomni nanjo in jo zelo pogreša.

4. (Sittin' On) The Dock of the Bay - Otis Redding

Pripovedovalec sedi na pomolu v zalivu, opazuje ladje in zapravlja čas. Opisuje tudi odhod od doma, saj, kot pravi, nima več »razloga za življenje«.

5. People Got to Be Free - The Rascals

Člana skupine sta besedilo pesmi napisala kot reakcijo na umora Martina Luthra Kinga mlajšega in Roberta F. Kennedyja. Pesem je poziv k enotnosti in razumevanju (Songfacts9, b.d.).

6. Sunshine of Your Love - Cream

Besedilo je ljubezensko obarvano. Pevec komaj čaka, da bo preživel čas s svojo ljubeznijo.

7. This Guy's in Love With You - Herb Alpert

Besedilo govori o fantu, ki je v dekle goreče zaljubljen. Iz besedila ni mogoče razbrati, ali dekle fanta sploh dobro pozna oziroma če ste že bila v bližnjem stiku. Fantova ljubezen meji že na obsedenost, saj poje, da bo kar umrl, če mu dekle ne vrne ljubezni.

8. The Good, the Bad and the Ugly - Hugo Montenegro

Instrumentalna pesem, brez besedila.

9. Mrs. Robinson - Simon & Garfunkel

Gre za pesem, ki je posvečena nekdanji prvi dami Združenih držav Amerike, Eleanor Roosevelt. Izvajalca sta ime v pesmi spremenila zaradi pojavnosti v filmu Graduate (Diplomiranec), kjer je bila posvečena Mrs. Robinson. (Song meanings and facts1, b.d.)

10. Tighten Up - Archie Bell & the Drells

Besedilo govori o glasbi, plesu in instrumentih. Hkrati se s frazo »tighten up« navezuje na ples, ki ljudi vabi, da se bolj približajo drug drugemu, različna glasbila pa spodbuja, da zaigrajo še glasneje.

1969

1. Sugar, Sugar - The Archies

Pesem pevčevo ljubezen primerja s sladko razvado, ki mu lepša življenje.

2. Aquarius/Let the Sunshine In - The 5th Dimension

Besedilo te pesmi temelji na astrološkem prepričanju, da bo svet kmalu vstopil v »dobo vodnarja«, dobo harmonije, zaupanja, razodetja, razumevanja itn. (Songsfacts1, b.d.)

3. I Can't Get Next to You - The Temptations

Pesem je ljubezenska, govori o tem, da čeprav lahko pripovedovalec zmore dobiti marsikaj, to ne pomeni nič, če ne more imeti svoje ljubezni.

4. Honky Tonk Women - The Rolling Stones

V tej pesmi Jagger prepeva o »zabavi« z dvema ženskama. In čeprav je namigovanje precej nazorno, do žensk v besedilu ni seksističen, zato pesem ne bo del moje poglobljene analize — še vedno dopuščam možnost, da gre za prikrito obliko seksizma, ki je ni mogoče zaznati in podrobneje analizirati.

5. Everyday People - Sly and the Family Stone

Pesem je kot nekakšen poziv in želja, da bi na svetu vladala enakost za vse, hkrati pa je mogoče čutiti tudi željo po miru v svetu.

6. Dizzy - Tommy Roe

V tej pesmi pevec prepeva o tem, da je omamljen v bližini ženske, ki mu je neznansko všeč. Omenja, da si je strašno želi, a nikakor ne more do nje, saj je stalno obkrožena z drugimi fanti. V enem od verzov omenja željo, da dekle postane njegov »hišni ljubljeneček«, zato se mi ta del zdi pomemben za raziskavo in ga podrobneje obravnavam v analizi.

I want you for my sweet pet

But you keep playing hard to get (A4)

7. Hot Fun in the Summertime - Sly and the Family Stone

Pesem govori o poletju in o lepih spominih nanj.

8. I'll Never Fall in Love Again - Tom Jones

Pripovedovalca je neka ženska v ljubezni zelo prizadela, zato se boji, da s tako strtim srcem ne bo mogel nikoli več ljubiti.

9. Build Me Up Buttercup - The Foundations

Pesem ima ljubezensko sporočilo: pripovedovalec ima žensko še vedno rad, kljub temu, da ga je prizadela. Sprašuje se, zakaj ga vedno znova razočara.

10. Crimson and Clover - Tommy James and the Shondells

Po avtorjevem pričevanju besedi »crimson and clover« ne pomenita nič. Pravi, da je nekega jutri vstal in pomislil na svoji najljubšo barvo in najljubšo rožo. Tako je nastala psihadelična pesem. (Songfacts3, b.d.)

2010

1. TiK ToK - Ke\$ha

Pesem predstavlja zabavo mladih brez skrbi. Besedilo refrena govori o pomenu časa in ure v smislu, da čas hitro teče in je sedaj pravi čas za zabavo.

2. Need You Now - Lady Antebellum

Besedilo pesmi opisuje občutek osamljenosti sredi noči in željo po bližini. Pevka v besedilu omeni pijanost, zaradi katere po telefonu pokliče ljubljeno osebo. Klic bo naslednji dan najbrž obžalovala. Gre za klasično ljubezensko pesem in občutek želje po bližini osebe, ki je ni več v pevkinem življenju.

3. Hey, Soul Sister - Train

Pesem opisuje, kako je dekle pevcu spremenilo življenje. Zdaj gre življenje v pravo smer, pravi, saj jo ima zelo rad. Po besedilo lahko sklepamo, da je z njo nekoliko obseden.

4. California Gurls - Katy Perry Featuring Snoop Dogg

Pesem prepevata tako moški kot ženska izvajalka, oba pa v besedilu seksualizirata ženske, ki prihajajo iz Kalifornije. V pesmi sem zaznala precej seksizma, zato se ji podrobneje posvetim tudi v analizi.

Ž: Sun-kissed skin so hot, we'll melt your popsicle (B1)

M: Kiss her, touch her, squeeze her buns (B2)

M: All that ass hanging out (B3)

5. OMG - Usher Featuring will.i.am

V besedilu je primer nazorne seksualizacije ženske oz. njenega telesa. Čeprav to nikjer ni eksplicitno omenjeno, pripovedovalca namigujeta, da si od ženske zaradi njenega izgleda in plesa želita »nekaj več«. Prav zato se pesmi natančneje posvetim v analizi.

Honey got a booty like pow, pow, pow

Honey got some boobies like wow, oh wow (B4)

6. Airplanes - B.o.B Featuring Hayley Williams

Besedilo govori o želji po vrnitvi v stare dni, ko je bilo vse bolj preprosto. Izvajalec bi tako lahko rapal samo zaradi rapa samega, ne zaradi občinstva. Vse bi bilo bolj preprosto.

7. Love The Way You Lie - Eminem Featuring Rihanna

Gre za pesem z nasilnim besedilom. Eminem je do svoje partnerke nasilen zaradi drugega moškega. Ker je bil nasilen, se v besedilu »opravičuje«. Rihanna pa v svojem delu prepeva o tem, da »ji je vseč, ko boli in da nima nič proti, ko njen partner laže«. Moški prepeva o tem, »da se ni mogel zadržati«, zato je bil do ženske nasilen, ženska pa svojo podrejeno vlogo izraža z besedami, da ji je vseč, ko moški laže in jo prizadene. Zato tej pesmi več pozornosti namenim v raziskovalnem delu.

Ž: Just gonna stand there and watch me burn?

Well, that's all right because I like the way it hurts (B5)

Just gonna stand there and hear me cry?

Well, that's all right because I love the way you lie (B6)

I love the way you lie

M: I snapped, "Who's that dude?", I don't even know his name

I laid hands on her, I'll never stoop so low again (B7)

I guess I don't know my own strength

M: If she ever tries to fuckin' leave again, I'ma tie her

To the bed and set this house on fire, just gonna (B8)

8. Bad Romance - Lady Gaga

Pesem govori o tem, da lahko velikokrat močno strast in poželenje čutimo prav v slabih razmerjih, na kar nakazuje tudi naslov pesmi (Songfacts2, b.d.).

9. Dynamite - Taio Cruz

Gre za besedilo, ki izraža ljubezen do zabave, mladosti in plesa. Pevec govori o zabavi s prijatelji, kjer se pleše in se zabava.

10. Break Your Heart - Taio Cruz Featuring Ludacris

Pesem govori o moškem, ki ženske vedno prizadene tako, da jih zapusti z zlomljenim srcem. Nikjer v besedilu pa ženska ni eksplicitno omenjena, besedilo se nanaša nanj, saj sebe opisuje kot lomilca src, za katerega bo poskrbela »karma«.

2011

1. Rolling In The Deep - Adele

Gre za pesem o neuspeli zvezi. Adele je verjela, da lahko uspe, a je bila na koncu razočarana, saj ji partner ni vračal ljubezni in ji je zlomil srce.

2. Party Rock Anthem - LMFAO Featuring Lauren Bennett & GoonRock

Pesem govori o zabavi, v kateri so omenjene ženske in dejstvo, da bodo fantje zanje zapravljali denar — jim plačali pijačo, a do njih niso seksistični. Zopet pa dopuščam možnost, da gre za prikrito obliko seksizma, ki je težko dokazljiva.

3. Firework - Katy Perry

Pesem je pozitivna in motivacijska. Posameznike spodbuja k zavedanju, da so pomembni in vredni veliko več, kot si mislijo.

4. E.T. - Katy Perry Featuring Kanye West

Pevka prepeva o moškem, ki ji je zelo všeč in jo kot »vesoljec« hipnotizira, zato je pripravljena biti njegova žrtev. Menim tudi, da moški pripovedovalec želi z besedilom v prenesenem pomenu povedati, da

si z žensko želi spolnega odnosa oz. na to namiguje. Pesem je zato del moje podrobnejše analize. Sicer je veliko delov besedila tudi težko razumljivih.

Ž: Take me, ta-ta-take me

Wanna be a victim

Ready for abduction (B9)

M: I'mma disrobe you, Then I'mma probe you,

See I abducted you, So I tell you what to do (B10)

5. Give Me Everything - Pitbull Featuring Ne-Yo, Afrojack & Nayer

V besedilu je omenjena zabava, na kateri izvajalcu pozivajo k plesu z nekom privlačnega videza. Pripovedovalec ženski govori, da ji skupne prihodnosti ne more zagotoviti, ji je pa lahko na voljo za eno noč. Namiguje tudi na to, da bi jo vzel s seboj domov, kar posledično namiguje na spolni odnos. Prav zato določen verz podrobneje obravnavam v analizi.

Take advantage of tonight (Yeah) (B11)

'Cause tomorrow I'm off to Dubai to perform for a princess

6. Grenade - Bruno Mars

Ljubezenska pesem, ki opisuje pevčevo ljubezen do dekleta. On bi za njo storil vse, celo prestregel granato, ona pa mu ljubezni ne vrača.

7. Super Bass - Nicki Minaj

Pesem je ena izmed redkih, v kateri ženska opazke, povezane s telesom, namenja moškemu. Pravzaprav pesem v celoti opisuje žensko, ki ji je močno všeč moški privlačnega izgleda.

That's the kinda dude I was lookin' for

And yes, you'll get slapped if you're lookin', ho (C1)

8. Moves Like Jagger - Maroon 5 Featuring Christina Aguilera

Pesem govori o ženski in moškem, ki se najmeta na zabavi — prisotna je močna seksualna napetost. Zanimiva je razlika med moškim izvajalcem in žensko izvajalko. Moški namreč prepeva o tem, da bo žensko dobil le z enim samim pogledom, da ni potrebe, da jo poskuša nadzorovati. Medtem, ko ženska poje o tem, da si jo lahko moški za eno noč »prilasti«. Ne zdi se mi, da bi bila izvajalca v besedilu seksistična eden do drugega, a je moč zaznati neenakovrednost njunega razmerja, saj je moški tisti, ki v rokah »drži vajeti«.

9. Just Can't Get Enough - The Black Eyed Peas

Pesem govori o dveh zaljubljencah, ki se eden drugega nikakor ne moreta naveličati. V besedilu je sicer verz, ki žensko opisuje kot privlačno, a do ženskega spola ni žaljiv. Pesem govori tudi o spolni privlačnosti med dvema človekoma.

10. On The Floor - Jennifer Lopez Featuring Pitbull

Gre za pesem, ki spodbuja k plesu, zabavi. V pesmi sta velikokrat omenjena alkohol in zabava v klubu. Gre torej za še en običajen plesni hit.

2012

1. Somebody That I Used To Know - Gotye Featuring Kimbra

Pesem je ljubezenska. Govori o spominih na osebo, ki je bila včasih del življenja pripovedovalcev. Oba v besedilu izražata razočaranje, saj sedaj govorita le še o osebi, ki sta jo nekoč poznala.

2. Call Me Maybe - Carly Rae Jepsen

Gre za pesem, v kateri ženska pripovedovalka seksualizira moškega, saj prepeva o njegovi goli koži. Pevka se moškemu komaj upira in si želi, da jo ta kdaj pokliče. Zaznane so skratka opazke povezane s telesom. V nadaljnji analizi odkrivam, kaj to pomeni.

Your stare was holdin'

Ripped jeans, skin was showin'

Hot night, wind was blowin'

Where you think you're going baby? (C2)

3. We Are Young - fun. Featuring Janelle Monae

Gre za ljubezensko pesem, ki govori o razpadu zveze. Pevec svojo ljubezen prosi, da vsaj za eno noč pozabi na težave, ki sta jih imela. Pravi, da sta ta večer še mlada in da lahko najdeta skupno pot.

4. Payphone - Maroon 5 Featuring Wiz Khalifa

Ljubezenska pesem, v kateri pevec izraža obžalovanje zaradi preteklosti. Do izbranke še vedno čuti ljubezen in si ne more predstavljati, da ne bosta nikoli več skupaj. Vse to ji želi povedati prek telefona.

5. Lights - Ellie Goulding

Pesem govori o »lučeh«, ki pevki pomagajo prebroditi strahove v življenju. Gre za svetle točke, ki ji pomagajo premagovati strah in anksioznost.

6. Glad You Came - The Wanted

V pesmi pripovedovalec prepeva o tem, da ga je ženska tako očarala, da njegovo življenje nikoli več ne bo enako kot prej. Zato žensko vabi, da skupaj preživita nekaj časa, preden jima ta uide.

7. Stronger (What Doesn't Kill You) - Kelly Clarkson

Gre za motivacijsko pesem — pevka v pesmi opozarja, da nas vsaka ovira naredi še močnejše. V tem primeru ima v mislih nekdanjega partnerja, saj prepeva, da je razhod ni uničil, ampak napravil močnejšo.

8. We Found Love - Rihanna Featuring Calvin Harris

Gre za pesem o paru, ki je ljubezen našel v težkih razmerah.

9. Starships - Nicki Minaj

Gre za besedilo, ki opisuje zabavo in zapravljanje denarja za alkohol. Pevka pravi, da je ne zanima, če bo zapravila ves denar, želi se le zabavati.

10. What Makes You Beautiful - One Direction

Pesem opisuje lepoto dekleta, ki se svoje lepote ne zaveda. Prav to dejstvo jo v resnici naredi tako lepo, kot je.

2013

1. Thrift Shop - Macklemore & Ryan Lewis Featuring Wanz

Macklemore v pesmi opisuje, kako se odpravlja na boljši sejem po obleke. V ozadju pesmi je skrito sporočilo, s katerim se Macklemore na nek način »norčuje« iz sodobne rap glasbe, ki govori pretežno o prekomernem zapravljanju denarja za nepotrebne stvari. Govori namreč o tem, da lahko prihranimo, če porabimo malo denarja, a kljub temu dobro izgledamo (Songfacts14, b.d.).

2. Blurred Lines- Robin Thicke Featuring T.I., Pharrell

Pesem namiguje na spolni odnos z žensko, čeprav sama tega ne želi in jo v besedilu seksualizira. Pesem sem kot primer pesmi s seksističnim besedilom navedla že v teoretičnem uvodu, zato je tudi ta pesem vključena v podrobnejšo analizo.

Ok, now he was close

Tried to domesticate you (B12)

Good girl

I know you want it (B13)

You the hottest bitch in this place (B13)

Lemme be the one you back that ass up to (B15)

Had a bitch, but she ain't bad as you (B16)

I'll give you something big enough to tear your ass in two (B17)

He don't smack that ass and pull your hair like that (B18)

3. Radioactive - Imagine Dragons

Pesem govori o »prebujanju« — o tem, da se nekega dne zbudiš in želiš svoje življenje spremeniti, se odločiš za nekaj novega (Songfacts10, b.d.).

4. Harlem Shake - Baauer

Gre za pesem, ki v resnici nima globljega pomena. Poslušalca nagovarja, naj izvede ples Harlem Shake.

5. Can't Hold Us - Macklemore & Ryan Lewis Featuring Ray Dalton

Gre za pesem, ki opisuje, da izvajalca ne more ustaviti prav nič. Pripovedovalec pravi, da je to njegov trenutek, na katerega je vedno čakal.

6. Mirrors - Justin Timberlake

Ljubezenska pesem opisuje pevčevo partnerko, ljubezen njegovega življenja.

7. Just Give Me A Reason - P!nk Featuring Nate Ruess

Ljubezenska pesem, kjer oba izvajalca prepevata o upanju, da kljub krhki zvezi najdeta skupno pot. Gre torej za ljubezensko pesem, ki izraža upanje.

8. When I Was Your Man - Bruno Mars

Žalostna ljubezenska pesem, ki opisuje, kako močno je pevcu žal, da je v odnosu delal napake. Sedaj vidi, da ni imel prav in da je zveza razpadla zaradi njega. Pripovedovalec se spominja, kako je bilo, ko je sta bila z dekletom še skupaj.

9. Cruise - Florida Georgia Line Featuring Nelly

Besedilo govori o ženski, ki jo pripovedovalec seksualizira in z besedami v prenesem pomenu namiguje, da si zaradi njenega videza z njo želi spolnega odnosa.

Yeah, when I first saw that bikini top on her (B19)

Thought, "Oh, good Lord, she had them long tanned legs" (B20)

10. Roar - Katy Perry

Motivacijska pesem, v kateri pevka govori o tem, da je bila prevečkrat tiho in se je strinjala s povedanim, kljub drugačnemu mnenju. Na določeni točki se zave, da ima svoj glas in da lahko razkrije lastno mnenje, zato bo sedaj z glasbo povedala vse, kar si misli.

2014

1. Happy - Pharrell Williams

Pesem govori o sreči pevcu, ki ga ne morejo užalostiti niti slabe novice.

2. Dark Horse - Katy Perry Featuring Juicy J

Besedilo opisuje, kakšna bi bila pevka v razmerju. Pravi, da se bo moral njen izbranec zavedati, v kaj se spušča, saj kasneje ne bo popuščala — poti nazaj ne bo. Moški pa pripoveduje o tem, da je ljubezen te ženske tako zasvojljiva, da se je vanjo hitro zaljubil.

3. All Of Me - John Legend

Ljubezenska pesem, ki opisuje pevčevo ljubezen do izbranke. Pevec pravi, da ljubi vse izbrankine plati in je nanjo preprosto nor.

4. Fancy - Iggy Azalea Featuring Charli XCX

Raperka v določenem verzu seksualizira svojo lastno podobo in sebe naziva z žaljivkami, zato je pesem del moje podrobnejše analize.

You should want a bad bitch like this (Huh?) (B21)

5. Counting Stars - OneRepublic

Gre za ljubezensko pesem, ki govori o tem, kaj vse bi par lahko imel. Veliko pomen imajo preproste stvari — bolj kot denar je pomembno skupno štetje zvezd, na primer.

6. Talk Dirty - Jason Derulo Featuring 2 Chainz

Pevec in raper žensko, ki jo opisujeta v pesmi, močno seksualizirata. Pripovedujeta o tem, da ženski ni treba govoriti enakega jezika, saj je pomembno le njeno telo in njeno »umazano« govorenje. Pesem je del nadaljnje analize.

But your booty don't need explaining.

all I really need to understand is when you talk dirty to me (B22)

Her pussy so good I bought her a pet (B23)

Got her saved in my phone under "Big Booty" (B24)

7. Rude - MAGIC!

Ljubezenska pesem govori o moškem, ki tasta zaprosi za roko njegove hčerke. Kljub temu, da je tastov odgovor negativen, pevec še vedno verjame, da se bosta z izbranko poročila, saj sta zaljubljena.

8. All About That Bass - Meghan Trainor

Pevka želi s pesmijo sporočiti, da so tudi ženske, ki niso »popolne suhice«, lepe in vredne. A vendar je mogoče ubrala napačen pristop, saj »suha« dekleta naziva s »skinny bitches«, kar je precej žaljivo do lastnega spola.

Hey, I'm bringing booty back,
Go ahead and tell them skinny bitches that (B25)

9. Problem - Ariana Grande Featuring Iggy Azalea

Pesem sporoča pevkino željo, da bi se lahko vrnila nazaj k svojemu izbrancu. Kljub temu pa se zaveda, da ta prinaša le težave. Pripovedovalka ve, da si tega ne bi smela želeli in bi se morala zavedati, da ji je brez bivšega ljubimca v življenju lažje — a skušnjava je prevelika.

10. Stay With Me - Sam Smith

Ljubezenska pesem, ki govori o enostranski ljubezni. A kljub temu pevec partnerja prosi, da ostane z njim.

2015

1. Uptown Funk! - Mark Ronson Featuring Bruno Mars

Pesem govori o zabavi, pevec pa je nekoliko samovšečen, saj se opisuje kot izredno privlačnega. Omenja tudi žaljivke, a vendar se te ne nanašajo eksplicitno na nikogar ali pa to vsaj ni razvidno iz konteksta. Verjetno gre predvsem za mašila, ki jih je pevec moral uporabiti, da se besedilo »boljše sliši«.

2. Thinking Out Loud - Ed Sheeran

Ljubezenska pesem govori o večni ljubezni. Pevec se sprašuje, kako sploh pride do isker, ki povzročijo zaljubljenost dveh oseb.

3. See You Again - Wiz Khalifa Featuring Charlie Puth

Pesem govori o smrti prijatelja izvajalcev. Izvajalca pripovedujeta o tem, da se prijatelji zopet nekje srečajo.

4. Trap Queen - Fetty Wap

Pesem govori o paru, ki je s prodajo drog pridobil ogromno količino denarja. Čeprav je besedilo nekoliko težko razumljivo, je na določenih delih mogoče zaznati seksualizacijo ženskega telesa. Že na začetku pa pevec omenja tudi, da bo žensko predstavil svojemu štedilniku, kar pomeni, da jo postavlja v tradicionalno vlogo, kjer ženski mesto pripada za štedilnikom. Pesem je del podrobnejše analize.

Seen yo pretty ass soon as you came in the door (B26)

Married to the money, introduced her to my stove (B27)

5. Sugar - Maroon 5

Pesem se zdi igrive narave, pevec govori o tem, da je ženska, ki si je želi, kot »sladkorček« in da potrebuje malo nežnosti z njene strani. Na določenem delu mogoče zasledimo pretirano obsesijo, saj pevec sugerira ženski, naj ne pusti nikomur drugem, da se je dotika. Čeprav se ponekod zdi tudi, da pevec namiguje na spolni odnos, gre za prenesene pomene, zato o tem v podrobnejši analizi ne morem soditi.

6. Shut Up And Dance - WALK THE MOON

Ljubezenska pesem opisuje, kako se dva človeka po dolgem času končno odločita, da zaplešeta. V tem trenutku je pomembno le to.

7. Blank Space - Taylor Swift

Gre za pesem, kjer Taylor Swift na sarkastičen način odgovarja medijem, ki so jo v tem času večkrat oblatili in se zelo pogosto ukvarjali z njenim zasebnim, ljubezenskim življenjem (Songs Meanings and Facts², b.d.).

8. Watch Me - Silento

V pesmi pevec prosi za pozornost vseh okrog njega. Želi si namreč, da vidijo, kako dobro pleše. Pesem v resnici nima globljega pomena.

9. Earned It (Fifty Shades Of Grey) - The Weeknd

Romantična pesem govori o tem, da je pevec že navajen, da mu dekleta ne vračajo čustev. Dekle, s katero je pevec trenutno, pa je vredno vsega dobrega.

10. The Hills - The Weeknd

Pevec govori o ženski, s katero ima kratkorajno razmerje in mu je všeč samo takrat, ko imata spolni odnos. Prisotna je močna seksualizacija, ženska je prikazana kot manjvredna in pripovedovalec jo le izkorišča. Predvsem me je zmotil spodnji verz.

I just fucked two bitches 'fore I saw you (B28)

2016

1. Love Yourself - Justin Bieber

Pesem govori o tem, da je pevec že prebolel dekle. Pripovedovalec želi, da se dekle zaveda, da je ne ljubi in ne pogreša, četudi ona meni ravno obratno.

2. Sorry - Justin Bieber

Pevec si želi, da bi mu dekle oprostilo. Pripovedovalec je namreč dekle prizadel in sedaj se sprašuje, če je prepozno, da se ji opraviči, saj jo pogreša.

3. One Dance - Drake Featuring WizKid & Kyla

Pripovedovalec v pesmi načeloma govori o tem, da si s svojim dekletom želi še zadnji ples, preden odide. Kar bi v prenesenem pomenu lahko pomenilo tudi kaj drugega, a o tem ne morem soditi.

4. Work - Rihanna Featuring Drake

Pesem sicer nima preveč smiselne besedila, saj se več ali manj pojavlja ena in ista beseda iz naslova, hkrati pa je besedilo zapisano nekoliko zmedeno. Drake v svojem delu besedila pripoveduje o tem, da ne želi ženske v nič

siliti, a vendar je bil zdej nekaj časa brez nje, zdaj pa od nje želi vse. To sicer ni seksizem, a vendar moški žensko spravlja pod neke vrste »pritisk«.

5. Stressed Out - twenty one pilots

Pesem govori o spominih na lažje, bolj preproste čase, ko sta bila izvajalca še mlajša.

6. Panda - Desiigner

Besedilo je zelo težko razumljivo, za razumevanje sem morala raziskati ozadje. Viri navajajo, da naj bi pesem govorila o belem avtu znamke BMW 6, ki naj bi z zatemnjenimi okenskimi stekli spominjal na pando. Raper pripoveduje zgodbo o svojih sanjskih avtih (Songfacts8, b.d.).

7. Hello - Adele

V pesmi se pevka spominja časov, ki jih je preživela s svojim bivšim partnerjem in se poskuša opravičiti, ker ga je prizadela. Pevka se v pesmi sprašuje, kaj njen bivši počne, kako se počuti in išče zaključke.

8. Don't Let Me Down - The Chainsmokers Featuring Daya

V tej ljubezenski pesmi pevka ljubljeno osebo prosi, naj je ne razočara in naj bo vedno ob njej.

9. Can't Stop The Feeling! - Justin Timberlake

Zabavna pesem opisuje veselje in ples. Pripovedovalec pleše z žensko in opisuje, da ob tem vidi samo njo in ničesar drugega.

10. Closer - The Chainsmokers Featuring Halsey

Gre za ljubezensko pesem, ki opisuje mladostniško ljubezen, strto srce in spomine na skupne poletne dni. Zaljubljenca se ponovno srečata in želita še nekaj časa preživeti skupaj.

2017

1. Shape Of You - Ed Sheeran

Na prvi »posluh« gre za nedolžno pesem, katere ritma se hitro »nalezeš«. A vendar izraža močno seksualizacijo ženske, saj je pevec zaljubljen v telo dekleta, ki ga opeva. Ta stavek se v pesmi pogosto ponovi in s tem pripovedovalec dokazuje, da ljubezen ni namenjena dekletu samemu, ampak le njenemu telesu — v ospredje je postavljeno le žensko telo in nič drugega. Pesem je del moje podrobnejše analize.

I'm in love with the shape of you (B29)

I'm in love with your body (B30)

2. Despacito - Luis Fonsi & Daddy Yankee Featuring Justin Bieber

Besedilo te pesmi je sicer v prvi verziji zapisano v španskem jeziku, a verzija z Justinom je delno angleška, prav zato obstajajo tudi prevodi celotnega besedila v angleški jezik, kar mi omogoča analizo. Besedilo sicer ni ravno

nedolžno in govori o moški spolni privlačnosti do ženske, a vendar ne bi rekla, da je seksistično — opisuje namreč le spolno kemijo.

3. That's What I Like - Bruno Mars

Igriva melodija te pesmi nas lahko hitro prevzame, a besedilo je vse prej kot neseksistično. O ženski praktično govori kot o »kosu mesa«, ki se ga da kupiti z dragimi darili.

You and your ass invited (B31)

4. Humble. - Kendrick Lamar

Besedilo pesmi je izredno žaljivo do žensk, pripovedovalec ženski praktično govori, da lahko »njeni riti« kupi cel svet in jo v zadnjem delu pesmi žali z besedo »kuzla« ter ji hkrati govori, naj bo ponižna.

Girl, I can buy your ass the world with my paystub (B32)

Ooh that pussy good, won't you sit it on my taste buds (B33)

(Hol' up bitch) sit down, (Hol' up lil bitch, hol' up, lil bitch) be humble (B34)

5. Something Just Like This - The Chainsmokers & Coldplay

Pesem izraža željo po ljubezni. Izvajalec si želi le preproste ljubezni, nekoga, na katerega se lahko obrne, nekoga, ki ga lahko poljubi.

6. Bad And Boujee - Migos Featuring Lil Uzi Vert

Tudi to besedilo o ženskem spolu ne pripoveduje nič lepega, raper z besedilom žensko opisuje kot »kuzlo«, ki je slaba in bogata pripadnica elite. Žensko opisuje kot osebo, ki jo je lahko zvabiti v posteljo. Sicer pa besedilo nima nekega globljega pomena. Pesem je del moje podrobnejše analize.

Fuckin' on your bitch she a thot, thot, thot (B35)

My bitch is bad and boujee (bad) (B36)

I take your bitch right from you (you) (B37)

I tell that bitch to come comfort me (B38)

Courtside with a bad bitch (bitch) (B39)

Then I send the bitch through Uber (B40)

Two bitches, just national smash day (smash) (B41)

Introduce me to your bitch-ass wifey and we know she sluttin (B42)

When I'm on stage show me boobies (B43)

These bitches they fuck and suck dick (B44)

My bitch she bad to the bone (B45)

Switchin' my hoes like my flows (B46)

7. Closer - The Chainsmokers Featuring Halsey

Gre za ljubezensko pesem, ki opisuje mladostniško ljubezen, strto srce in spomine na skupne poletne dni. Zaljubljenca se ponovno srečata in želita še nekaj časa preživeti skupaj.

8. Body Like A Back Road - Sam Hunt

Pevce v pesmi praktično nazorno opisuje, kakšno telo ima njegovo dekle in jo močno seksualizira, kot da je njena zunanja podoba edina pomembna stvar. Pesem je del moje podrobnejše analize.

The way she fit in them blue jeans, she don't need no belt
But I can turn 'em inside out, I don't need no help (B47)

Got a hips like honey, so thick and so sweet
It ain't no curves like hers on them downtown streets (B48)

Body like a back road, drivin' with my eyes closed
I know every curve like the back of my hand (B49)

9. Believer - Imagine Dragons

Pesem govori o najbolj bolečih stvareh, ki se zgodijo v življenju in »odebelijo« kožo pripovedovalca. Vse boleče dogodke je pevec preli na papir, sedaj pa to sporočilo deli s svetom.

10. Congratulations - Post Malone Featuring Quavo

Pesem govori o trdem delu, ki je pevcu prineslo uspeh. Pevce pripoveduje o tem, da nanj vsi ljudje sedaj gledajo drugače, prej pa ga v resnici niti opazili niso.

2018

1. God's Plan - Drake

Pesem opisuje Drakovo življenje in uspehe v glasbeni industriji. Naslov God's plan apelira na to, da je njegova slava del božjega načrta.

2. Perfect - Ed Sheeran

Romantična pesem opeva ljubezen do dekleta. Pevce dekletu pove, da je zanj popolna, govori pa tudi o njuni skupni prihodnosti. To je primer pesmi, ki žensko opeva kot lepo, prijazno in hkrati govori o ljubezni, pri kateri štejejo drobne stvari. Tukaj lahko izpostavimo popolno nasprotje pesmi istega avtorja, ki se je na lestvici znašla leto pred tem in sem jo prav tako opisala — govori o ženskem telesu.

3. Meant To Be - Bebe Rexha & Florida Georgia Line

Ljubezenska pesem, ki govori o prihodnosti para. Pevka meni, da če bo paru namenjeno, jima bo uspelo.

4. Havana - Camila Cabello Featuring Young Thug

V pesmi pevka opeva ljubezen do svoje domovine in to poveže z romanco, ki se je dogajala med njo in moškim.

5. Rockstar - Post Malone Featuring 21 Savage

Pesem govori o tem, da se pripovedovalec počuti kot prava zvezda, repa o alkoholu, drogah, imetju in ženskah. V besedilu je do teh izredno žaljiv, jih naziva z »lahkimi« ženskami in govori o tem, da je imel z mnogimi spolni odnos. Pesem je del moje nadaljnje raziskave.

I've been fuckin' hoes and poppin' pillies (B50)

Hundred bitches in my trailer say they ain't got a man (B51)

6. Psycho - Post Malone Featuring Ty Dolla \$ign

Pesem sicer nima nekega globokega pomena, omenjata se denar in imetje. Pevec pravi, da zaradi svojega imetja ne more nikomur zaupati. Med besedilom Post Malone žensko naziva z »grdo«, a ne moremo reči, da gre ravno za seksizem, temveč bolj za žaljivo sodbo.

7. I Like It - Cardi B, Bad Bunny & J Balvin

Pesem je deloma v angleškem, deloma španskem jeziku. Pripovedovalka sebe in ostale pripadnice ženskega spola naziva s »kuzlami«. Čeprav deluje, kot da to besedo uporablja za mašilo, je vseeno izredno žaljiva. Še posebej zato, ker s tem dokazuje, da se izvajalka sploh ne zaveda pomena te besede oziroma je izraz ponotranjila do te mere, da deluje vsakdanje. Prav tako prepeva o tem, da jo kličejo Cardi, ki ima »super telo«. Španskega dela žal ne razumem, saj gre za prenesene pomene in rap, katerega konteksta ne znam razbrati.

They call me Cardi Bardi, banging body, Spicy mami, hot tamale (B52)

Flexing on bitches as hard as I can (B53)

Told that bitch I'm sorry though (B54)

Bad bitch make you nervous (B55)

8. The Middle - Zedd, Maren Morris & Grey

Pesem govori o paru, ki se mu je v zvezi nekoliko zalomilo. Izvajalka se sprašuje, kako sta s partnerjem prišla do te točke in prosi, da se ponovno zbližata.

9. In My Feelings - Drake

Pripovedovalec načeloma nagovarja dekle, v katero je zaljubljen, naj mu obljubi, da ga ne bo zapustilo, saj je edina zanj. Vmes pa se pojavijo tudi nesramne telesne opazke. Nekje med besedilom ženska reperka ženske naziva s »kuzlami«, zato je ta del besedila del moje nadaljnje raziskave.

M: Now let me see you, bring that ass,

bring that ass, bring that ass back (B56)

Ž: Two bad bitches and we kissin' in the Wraith (B57)

10. Girls Like You - Maroon 5 Featuring Cardi B

Gre za pesem, kjer se pevec zahvaljuje ženskam v svojem življenju. Te mu pomagajo, da premaga izzive. Gre za zahvalo ženskam nasploh.

2019

1. Old Town Road - Lil Nas X Featuring Billy Ray Cyrus

Pesem govori o pevcu, ki bo odjahal na staro mestno cesto in jahal do konca svojih zmožnosti. Izvajalec izraža prepričanje, da mu nihče nič ne more.

2. Sunflower (Spider-Man: Into The Spider-Verse) - Post Malone & Swae Lee

V pesmi je v ospredju razburkana zveza. Besedilo nakazuje, da sta v isto dekle zaljubljena oba izvajalca.

3. Without Me - Halsey

Ljubezenska pesem, v kateri pevka opisuje preteklo razmerje, ki jo je razočaralo. Pove, da je bila za partnerja vedno na voljo, on pa ji tega ni vračal.

4. Bad Guy - Billie Eilish

Pesem preprosto opisuje pevko, kot slabo osebo — nekemu fantu govori, da bo mogoče zapeljala njegovega očeta, užalostila njegovo mamo in razjezila njegovo dekle.

5. Wow. - Post Malone

Raper v pesmi proslavlja svoj uspeh v glasbi, saj je dosegel vrh glasbene industrije. Wow je izraz, ki izraža čudenje nad svojim uspehom. A vendar ga povezuje s tem, da ima lahek dostop do žensk in v nekaj verzih opisuje, da bo kuhinjski pult spremenil v striptiz klub in hišo napolnil »z velikimi ritmi«. Pristona je spolna objektifikacija žensk, zato so ti verzi del moje nadaljnje analize.

Pull up to the house with some big butts,

turn the kitchen counter to a strip-club (B58)

6. Happier - Marshmello & Bastille

Ljubezenska pesem govori o tem, da pevec želi osrečiti svojo partnerko. Zaveda se, da jo bo moral zaradi tega zapustiti, saj je on ne more osrečiti.

7. 7 Rings - Ariana Grande

Pevka poje, da si s svojim denarjem lahko kupi vse, kar si želi, celo diamantne prstane zase in za prijateljice. Pravi, da lahko denar reši marsikatero težavo. A vendar sebe v pesmi naziva s »kuzlo«, zato je ta verz del moje nadaljnje analize.

Been through some bad shit, I should be a sad bitch (B59)

8. Talk - Khalid

Pesem govori o odnosih in o pomenu pogovora, ki pomaga pri boljšem razumevanju partnerjev. Želi govoriti o svojim čustvih, težavah itn.

9. Sicko Mode - Travis Scott

Kontekst besedila je nekoliko težko razumljiv, zato sem na spletu poiskala dodatno razlago o pomenu pesmi. Pevci se v pesmi ponašajo s svojo noro delovno etiko. Po njihovem mnenju so brez konkurence, ko preidejo v »sicko mode« — stanje, v katerem zmorejo karkoli (Songfacts11, b.d.). V določenih verzih so omenjene tudi ženske in bivša dekleta, ki jih imenujejo z besedo »hoe«, kar bi po naše pomenilo »lahkoživka«. Ta verz je del moje nadaljnje analize.

All of these hoes I made off records I produced (B60)

In the 305, bitches treat me like I'm Uncle Luke (B61)

Baby mama cover Forbes, got these other bitches shook (B62)

10. Sucker - Jonas Brothers

Pesem govori o močni ljubezni do dekleta. Pevcu oz. skupini je tako všeč vse, kar dekle naredi, da ob njej postanejo nemočni.

9.2. Priloga 2: Odprto kodiranje

ŠESTDESETA LETA DVAJSETEGA STOLETJA					
ŠT.	RELEVANTNI DELI BESEDIL	POJMI	KATEGORIJE	TEME	SPOL IZVAJALCA/ SKUPINE
A1	Mama kuha piščančje ocvrtke in slanino. Izvirnik: Mama's cookin' chicken fried and bacon grease.	Kuhanje	Gospodinja	Stereotipizacija ženskega spola	Moška zasedba
A2	O, ne, ne morejo biti solze, saj moški ne bi smel jokati. Izvirnik: Oh, no it can't be teardrops For a man ain't supposed to cry.	Moški jok	Moški ne sme jokati	Stereotipizacija moškega spola	Moški
A3	In mama mi je rekla, »otrok, kaj se je zgodilo s tvojim apetitom,	Kuhanje	Gospodinja	Stereotipizacija ženskega spola	Ženski

	kuham že celo jutro«.				
	Izvirnik: And mama said to me, "Child, what's happened to your appetite? I've been cookin' all morning".				
A4	Želim te za svojega sladkega »hišnega ljubljénčka«.	Ženska kot hišni ljubljénček	Ubogljiva	Želja po ženski ubogljivosti	Moški
	Izvirnik: I want you for my sweet pet.				

DRUGO DESETLETJE ENAINVAJSETEGA STOLETJA					
ŠT.	RELEVANTNI DELI BESEDIL	POJMI	KATEGORIJE	TEME	SPOL IZVAJALCA/SKUPINE
B1	Tako smo privlačne, da bomo stopile vašo »ledeno lučko«.	Privlačne	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivizacija	Ženski
	<i>Izvirnik: Sun-kissed skin so hot, we'll melt your popsicle.</i>				
B2	Poljubite jo, dotaknite se jo, stisnite njene »žemljice«.	Namigovanje na spolni odnos	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivizacija	Moški
	<i>Izvirnik: Kiss her, touch her, squeeze her buns.</i>				
B3	Vse te »zadnjice« na kupu.	Ženske kot zadnjice	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivizacija	Moški
	<i>Izvirnik: All that ass hanging out.</i>				
B4	Miška ima zadnjico pow, pow, miška ima »joškice« wow, oh, wow.	Ženska zadnjica in prsi	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivizacija	Moški
	<i>Izvirnik: Honey got a booty like pow, pow, pow, Honey got some boobies like wow, oh wow.</i>				
B5	Saj je v redu, vseč mi je, ko boli.	Želja po bolečini	Ponižnost ženske	Podrejanje ženske v odnosu	Ženski
	<i>Izvirnik: Well, that's all</i>				

	<i>right because I like the way it hurts.</i>				
B6	Saj je v redu, vseč mi je, ko lažeš. <i>Izvirnik: Well, that's all right because I love the way you lie.</i>	Želja po bolečini	Ponižnost ženske	Podrejanje ženske v odnosu	Ženski
B7	Nanjo sem položil roko, nikoli več ne bom padel tako nizko. <i>Izvirnik: I laid hands on her, I'll never stoop so low again.</i>	Udarec	Fizično nasilje	Nasilje	Moški
B8	Če me bo še kdaj poskusila zapustiti, jo bom privezal na posteljo in zažgal hišo. <i>Izvirnik: If she ever tries to fuckin' leave again, I'ma tie her To the bed and set this house on fire.</i>	Iz maščevanja jo bo privezal na posteljo in zažgal hišo	Fizično nasilje	Nasilje	Moški
B9	Želim si biti žrtev, pripravljena sem na ugrabitev. <i>Izvirnik: Wanna be a victim, ready for abduction.</i>	Želja postati žrtev	Ponižnost ženske	Podrejanje ženske v odnosu	Ženska
B10	Slekel te bom, zadovoljil te bom, poglej, jaz sem te ugrabil, zato ti bom ukazal, kaj početi. <i>Izvirnik: I'mma disrobe you, Then I'mma probe you, See I abducted you, So I tell you what to do.</i>	Ugrabitev in ukazovanje	Nadvlada moškega	Želja po nadvladi moškega spola	Moški
B11	Nocoj te bom izkoristil. <i>Izvirnik: Take advantage of tonight.</i>	Želja po izkoriščanju	Nadvlada moškega	Želja po nadvladi moškega spola	Moški
B12	O, bil je blizu, želel te je udomačiti. <i>Izvirnik: Ok, now he was close, Tried to domesticate you .</i>	Želja po udomačitvi	Ubogljiva	Želja po ženski ubogljivosti	Moški

B13	Pridna punčka, vem, da si želiš. <i>Izvirnik: Good girl, I know you want it.</i>	Namigovanje na spolni odnos	Ubogljiva	Želja po ženski ubogljivosti	Moški
B14	Ti si najbolj vroča »kuzla« v tem prostoru. <i>Izvirnik: You the hottest bitch in this place.</i>	Vroča »kuzla«	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektifikacija	Moški
B15	Pusti, da sem tisti, ob katerega nasloniš svojo zadnjico. <i>Izvirnik: Lemme be the one you back that ass up to.</i>	Želja po zadnjici	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektifikacija	Moški
B16	Imel sem »kuzlo«, a ni tako dobra kot ti. <i>Izvirnik: Had a bitch, but she ain't bad as you.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški
B17	Dal ti bom nekaj dovolj velikega, da tvojo zadnjico raztrgam na dvoje. <i>Izvirnik: I'll give you something big enough to tear your ass in two.</i>	Raztrg zadnjice na dvoje	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektifikacija	Moški
B18	On te po zadnjici ne udari tako in prav tako te na tak način ne vleče za lase. <i>Izvirnik: He don't smack that ass and pull your hair like that.</i>	Udarjanje po zadnjici in vlečenje za lase	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektifikacija	Moški
B19	Ja, takrat, ko sem ta bikini prvič videl na njej. <i>Izvirnik: Yeah, when I first saw that bikini top on her.</i>	Ženska v kopalkah	Opazke povezane s telesom	Spolna objektifikacija	Moški
B20	O, bog, imela je tako dolge, zagorele noge. <i>Izvirnik: Thought, "Oh, good Lord, she had them long tanned legs".</i>	Dolge ženske noge	Opazke povezane s telesom	Spolna objektifikacija	Moški
B21	Moraš si želeti takšno	Zmerjanje s	Žaljivke	Zaničevanje	Ženski

	poredno »kuzlo«, kot sem jaz. <i>Izvirnik: You should want a bad bitch like this.</i>	»kuzlo«		ženskega spola	
B22	Tvoja zadnjica ne potrebuje razlage; vse, kar želim razumeti, je samo, ko z menoj govoriš umazano. <i>Izvirnik: But your booty don't need explaining, all I really need to understand is when you talk dirty to me.</i>	Želja po spolnem odnosu	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivizacija	Moški
B23	Njena »muca« je tako dobra, da sem ji kupil hišnega ljubljence. <i>Izvirnik: Her pussy so good I bought her a pet.</i>	Želja po ženskem spolnem organu	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivizacija	Moški
B24	V imeniku jo imam shranjeno pod imenom »Velika zadnjica«. <i>Izvirnik: Got her saved in my phone under "Big Booty".</i>	V imeniku je shranjena kot »Velika zadnjica«	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivizacija	Moški
B25	Pojdi in to povej tem »koščnim kuzlam«. <i>Izvirnik: Go ahead and tell them skinny bitches that.</i>	Zmerjanje s »koščnimi kuzlami«	Opazke povezane s telesom	Zaničevanje ženskega spola	Ženski
B26	Tvojo lepo zadnjico sem videl takoj, ko si prikorakala skozi vrata. <i>Izvirnik: Seen yo pretty ass soon as you came in the door.</i>	Lepa zadnjica	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivizacija	Moški
B27	»Bogat, kot sem«, sem jo predstavil svojemu štedilniku. <i>Izvirnik: Married to the money, introduced her to my stove.</i>	Predstavitev štedilniku	Gospodinja	Stereotipizacija ženskega spola	Moški
B28	Ravno sem »pofukal« dve »kuzli«, preden sem videl tebe.	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški

	<i>Izvirnik: I just fucked two bitches 'fore I saw you.</i>				
B29	Zaljubljen sem v tvojo »obliko«. <i>Izvirnik: I'm in love with the shape of you.</i>	Telesna oblika	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B30	Zaljubljen sem v tvoje telo. <i>Izvirnik: I'm in love with your body.</i>	Zaljubljenost v telo	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B31	Ti in tvoja zadnjica vabljeni. <i>Izvirnik: You and your ass invited.</i>	Ženska zadnjica	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B32	Punca, tvoji zadnjici lahko s svojo plačo kupim svet. <i>Izvirnik: Girl, I can buy your ass the world with my paystub.</i>	Ženska zadnjica	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B33	O, ta »muca« je tako dobra, je ne bi posedla na moje brbončice. <i>Izvirnik: Ooh that pussy good, won't you sit it on my taste buds.</i>	Želja po ženskem spolnem organu	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivifikacija	Moški
B34	(Počakaj »kuzla«) usedi se, (počakaj mala »kuzla«, počakaj mala »kuzla«), bodi ponižna. <i>Izvirnik: (Hol' up bitch) sit down, (Hol' up lil bitch, hol' up, lil bitch) be humble.</i>	Ženska kot ponižna »kuzla«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški
B35	»Fukam« tvojo »kuzlo« ona je »lahka«, »lahka«, »lahka«. <i>Izvirnik: Fuckin' on your bitch she a thot, thot, thot.</i>	Ženska kot »lahka kuzla«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B36	Moja »kuzla« je poredna in divja (poredna).	Ženska kot »poredna in divja kuzla«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba

	<i>Izvirnik: My bitch is bad and boujee (bad).</i>				
B37	Tvojo »kuzlo« ti vzamem. <i>Izvirnik: I take your bitch right from you.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B38	Tisti »kuzli« rečem, naj me tolaži. <i>Izvirnik: I tell that bitch to come comfort me.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B39	Na dvorišču s poredno »kuzlo«. <i>Izvirnik: Courthouse with a bad bitch.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B40	Nato pošljem »kuzlo« na Uber. <i>Izvirnik: Then I send the bitch through Uber.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B41	Dve »kuzli«, nacionalni dan »natepavanja«. <i>Izvirnik: Two bitches, just national smash day.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B42	Predstavi me svoji ženi — »kuzli z ritjo« — vemo, da se obnaša kot »kurba«. <i>Izvirnik: Introduce me to your bitch-ass wifey and we know she sluttin.</i>	Ženska kot »kuzla« in »kurba«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B43	Ko sem na odru, mi pokaži »joškice«. <i>Izvirnik: When I'm on stage show me boobies.</i>	Želja po kazanju ženskih prsi	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivacija	Moška zasedba
B44	Te »kuzle« »fukajo« in »fafažo« »kurac«. <i>Izvirnik: These bitches they fuck and suck dick.</i>	Ženska kot »lahka kuzla«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B45	Moja »kuzla« je »poredna« do obisti. <i>Izvirnik: My bitch she bad to the bone.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba

B46	Menjam svoje »kuzle« kot svoj ritem. <i>Izvirnik: Switchin' my hoes like my flows.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moška zasedba
B47	Ne rabi pasu, saj ji modre kavbojke pristajajo, lahko jih obrnem od znotraj navzven, ne potrebujem pomoči. <i>Izvirnik: The way she fit in them blue jeans, she don't need no belt But I can turn 'em inside out, I don't need no help.</i>	Želja po spolnem odnosu	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivifikacija	Moški
B48	Ima boke kot sladkorček, tako čvrste in sladke noge, na mestnih ulicah jih ni čez njene obline. <i>Izvirnik: Got a hips like honey, so thick and so sweet, It ain't no curves like hers on them downtown streets.</i>	Jih ni čez njene obline	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B49	Njeno telo je kot cesta, vozim z zaprtimi očmi, vsak »ovinek« poznam kot zadnjo stran svoje roke. <i>Izvirnik: Body like a back road, drivin' with my eyes closed I know every curve like the back of my hand.</i>	Žensko telo kot cesta	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Moški
B50	»Fukal« sem »kurbe« in užival »tabletk«. <i>Izvirnik: I've been fuckin' hoes and poppin' pillies.</i>	Ženska kot »kurba« za spolni odnos	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektivifikacija	Moški
B51	Sto »kuzel« v moji prikolicci pravi, da nimajo moškega. <i>Izvirnik: Hundred bitches in my trailer say they ain't got a man.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški
B52	Kličejo me Cardi Bardi,	Ženska kot	Ženska kot	Spolna	Ženski

	»seksi« telo, »vražja« mami, pekoči »tamales«. <i>Izvirnik: They call me Cardi Bardi, banging body, Spicy mami, hot tamale.</i>	»seksi, vražja mami«	spolni objekt	objektifikacija	
B53	Pred »kuzlami« se kažem, kolikor lahko. <i>Izvirnik: Flexing on bitches as hard as I can.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Ženski
B54	Tej »kuzli« sem sicer rekla, da mi je žal. <i>Izvirnik: Told that bitch I'm sorry though.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Ženski
B55	»Poredna kuzla« te napravi živčnega. <i>Izvirnik: Bad bitch make you nervous.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Ženski
B56	Naj te vidim, pripelji svojo »rit«, pripelji svojo »rit«, pripelji svojo »rit« nazaj. <i>Izvirnik: Now let me see you, bring that ass, bring that ass, bring that ass back.</i>	Ženska zadnjica	Opazke povezane s telesom	Spolna objektifikacija	Moški
B57	Dve »poredni« kuzli se poljublja v Wraithu. <i>Izvirnik: Two bad bitches and we kissin' in the Wraith.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Ženski
B58	Hišo bom napolnil z »velikimi zadnjicami«, kuhinjo spremenil v striptiz klub. <i>Izvirnik: Pull up to the house with some big butts, turn the kitchen counter to a strip-club.</i>	Ženske kot »velike zadnjice«	Ženska kot spolni objekt	Spolna objektifikacija	Moški
B59	Šla sem skozi mnogo »slabega sranja«, morala bi biti žalostna »kuzla«. <i>Izvirnik: Been through some bad shit, I should</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Ženski

	<i>be a sad bitch.</i>				
B60	Vse te »kurbe« sem »naredil« s posnetki, ki sem jih produciral. <i>Izvirnik: All of these hoes I made off records I produced.</i>	Ženska kot »kurba«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški
B61	V »305« so me »kuzle« tretirale kot, da sem Uncle Luke. <i>Izvirnik: In the 305, bitches treat me like I'm Uncle Luke.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški
B62	Dojenčkova mama na naslovnici revije »Forbes« je šokirala ostale »kuzle«. <i>Izvirnik: Baby mama cover Forbes, got these other bitches shook.</i>	Zmerjanje s »kuzlo«	Žaljivke	Zaničevanje ženskega spola	Moški

DRUGO DESETLETJE ENAINDVAJSETEGA STOLETJA: SEKSIZEM DO MOŠKEGA SPOLA S STRANI ŽENSK					
ŠT.	RELEVANTNI DELI BESEDIL	POJMI	KATEGORIJE	TEME	SPOL IZVAJALCA/ SKUPINE
C1	Tvoj pogled se je zadrževal, raztrgane kavbojke, kazala se je gola koža, pihal je topli nočni vetrič, kam misliš, da greš, »bejbi«? <i>Izvirnik: Your stare was holdin' Ripped jeans, skin was showin' Hot night, wind was blowin' Where you think you're going baby?</i>	Moška gola koža	Opazke povezane s telesom	Spolna objektivifikacija	Ženski
C2	To je tip »tipa«, ki sem ga iskala, in ja, dobil boš svoje, če želiš. <i>Izvirnik: That's the kinda dude I was lookin' for And yes, you'll get slapped if you're lookin'.</i>	Želja po spolnem odnosu	Moški kot spolni objekt	Spolna objektivifikacija	Ženski

9.3. Priloga 3: Osnovno kodiranje

ŠESTDESETA LETA DVAJSETEGA STOLETJA TEMA 1: STEREOTIPIZACIJA ŽENSKEGA SPOLA

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Gospodinja

- Kuhanje (A1, A3)

TEMA 2: STEREOTIPIZACIJA MOŠKEGA SPOLA

→ Moški ne sme jokati

- Moški jok (A2)

TEMA 3: ŽELJA PO ŽENSKI UBOGLJIVOSTI

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Ubogljiva

- Ženska kot hišni ljubljeneček (A4)

DRUGO DESETLETJE ENAINDVAJSETEGA STOLETJA

TEMA 1: SPOLNA OBJEKTIFIKACIJA

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Ženska kot spolni objekt

- Namigovanje na spolni odnos (B2)
- Ženske kot zadnjice (B3)
- Vroča »kuzla« (B14)
- Želja po zadnjici (B15)
- Raztrg zadnjice na dvoje (B17)
- Udarjanje po zadnjici in vlečenje za lase (B18)
- Želja po spolnem odnosu (B22, B47)
- Želja po ženskem spolnem organu (B23, B33)
- Želja po kazanju ženskih prsi (B43)
- Ženska kot »kurba« za spolni odnos (B50)
- Ženske kot »velike zadnjice« (B58)

ŽENSKE IZVAJALKE/ZASEDBE

→ Ženska kot spolni objekt

- Privlačne (B1)

- Ženska kot »seksi, vražja mami« (B52)

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Opazke povezane s telesom

- Ženska zadnjica in prsi (B4)
- Ženska v kopalkah (B19)
- Dolge ženske noge (B20)
- V imeniku je shranjena kot »Velika zadnjica« (B24)
- Lepa zadnjica (B26)
- Telesna oblika (B29)
- Zaljubljenost v telo (B30)
- Ženska zadnjica (B31, B32, B56)
- Jih ni čez njene obline (B48)
- Žensko telo kot cesta (B49)

TEMA 2: PODREJANJE ŽENSKE V ODNOSU

ŽENSKE IZVAJALKE/ZASEDBE

→ Ponižnost ženske v odnosu

- Ponižnost ženske (B5, B6, B9)

TEMA 3: NASILJE

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Fizično nasilje

- Udarec (B7)
- Iz maščevanja jo bo privezal na posteljo in zažgal hišo (B8)

TEMA 4: ŽELJA PO ŽENSKI UBOGLJIVOSTI

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Ubogljiva

- Želja po udomačitvi (B12)
- Namigovanje na spolni odnos (B13)
-

TEMA 5: ŽELJA PO NADVLADI MOŠKEGA SPOLA

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ Nadvlada moškega

- Ugrabitev in ukazovanje (B10)

- Želja po izkoriščanju (B11)

TEMA 6: ZANIČEVANJE ŽENSKEGA SPOLA

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ **Žaljivke**

- Zmerjanje s »kuzlo« (B16, B28, B37, B38, B39, B40, B41, B45, B46, B51, B61, B62)
- Ženska kot ponižna »kuzla« (B34)
- Ženska kot »lahka kuzla« (B35, B44)
- Ženska kot »poredna in divja kuzla« (B36)
- Ženska kot »kuzla« in »kurba« (B42)
- Ženska kot »kurba« (B60)

ŽENSKE IZVAJALKE/ZASEDBE

→ **Žaljivke**

- Zmerjanje s »kuzlo« (B53, B54, B55, B57, B59, B21)

→ **Opazke povezane s telesom**

- Zmerjanje s »koščeni kuzlami« (B25)

TEMA 7: STEREOTIPIZACIJA ŽENSKEGA SPOLA

MOŠKI IZVAJALCI/ZASEDBE

→ **Gospodinja**

- Predstavitev štedilniku (B27)

DRUGO DESETLETJE ENAINDVAJSETEGA STOLETJA: SEKSIZEM DO MOŠKEGA SPOLA S STRANI ŽENSK

TEMA 1: SPOLNA OBJEKTIFIKACIJA

→ **Opazke povezane s telesom**

- Moška gola koža (C1)

→ **Moški kot spolni objekt**

- Želja po spolnem odnosu (C2)